

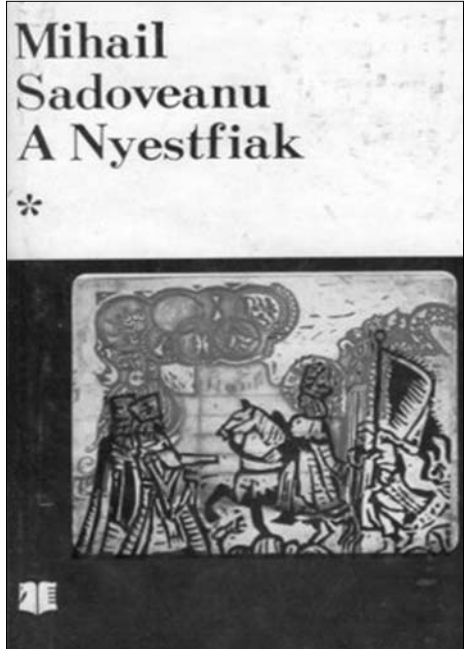
Történelem 14

Nemzeti színű fordítések

A szerző, Gabriel Catalan két, 1990 után kiadott történelemkönyvet elemez, amelyben hemzsegnak a bizonyítékok arra, hogy a tankönyvírók továbbra is a nemzeti-kommunista szemlélet szerint tálalják a románok történetét, és tovább folytatják a történelemhamisító manipulációkat, kárt okozva vele a végre lehetővé váló román-magyar megbékélésnek. Sorozatunkat folytatjuk.

Szépirodalom 16-17

Egy fordítás jelen idejéről

Lőrinczi László, mint minden művébe, a fordításaiba is belevitte egész lényét, szellemiségét, élettapasztalatát, korlátlan érdeklődését, megfigyelő szenvedélyét, tiszteletét a mű iránt, amelyet magyarra átültetett, és csodálatát a nyelv iránt, amelyről átültette. A Nyestfiak fordításáról szóló írás közreadásával tisztelgünk emléke előtt.

Könyvismertető 19

Kései tudósítások, védjegyek és íróportrék – ellenfényben

„Kései tudósítás a párizsi konferenciáról”: Koszta István 2010-ben megjelent könyvére joggal figyelhet föl a közvélemény, hiszen olyan témát érint, amelyben legtöbbször ma is eleven sebként szokás vágkálni, a sorstragédiákhoz illő komorsággal és megrendüléssel. „Védjegyek. Íróportrék – ellenfényben”: Cseke Péter szapora tollú író, a sajtó világa és az irodalmi jellemzések-elemzések következetes támogatója, az esszé kitartó művelője és ébren tartója. Irodalomtörténeti jelentőségű kötetei jelentékeny számban sorakoznak immár munkássága ama képzeletbeli polcán, amit minden szerző előbb-utóbb megácsol magának és könyveivel benépesít.

Nemzeti megemlékezési incesztus: önkritikátlanság

A Noua Dreaptă szélsőjobboldali szervezet minden évben erődemonstrációt tart az erdélyi városokban a december 1-jei román nemzeti ünnepén. Fotó: archív

„Az antropológus szemüvegét tagadhatatlanul magamon viselve, az eseményhez való közelférkőzés nem könnyű feladatát vállaltam magamra, a közjük furakodás minden nüansznyi alkalmát lesve. A kívülállóságomat nem ismerő, bennszülött magyarok kvázi érthetlenségére: csillapíthatatlan kíváncsisággal és intellektuális vágyakozással néztem az elkövetkező napok elébe: vajon mi történik majd ezen a terhes napon?” Győri Tamásnak, a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem Magyar Néprajz és Antropológia Tanszéke hallgatójának írása. **18. oldal**

„A fiatalokat céloztuk meg”

Zsehránszky István

► A marosvásárhelyi Divers Egyesület, amelynek ön az elnöke, arról híres, hogy nagyon jók a projektjei.

– A Divers Egyesület pár éve alakult, tehát „még eléggé frissek vagyunk a piacon”. Persze nem most kezdtük, egy amerikai alapítványnak – a Project on Ethnic Relationsnak a munkáját folytatjuk. Elsősorban a kisebbség és a többség közötti kapcsolattal foglalkozunk, az utóbbi években az interkulturális kapcsolatok felé irányulnak a projektjeink, legalábbis mi ezeket tartjuk a leghatékonyabbaknak. Ezekkel tudjuk felmutatni azt a sokszínűséget s annak a pozitívumait, amely ebben az országban, az itt élők révén létezik, és ami érték, gazdagság, de sajnos nem sokan ismerik fel ezt.

Folytatása a 15. oldalon

Korcek Mária, a marosvásárhelyi Divers Egyesület elnöke szerint vissza kellene hozni az önkéntességi szellemet

Gabriel Catalan

Nemzeti színű ferdítések

A szerző két, 1990 után kiadott történelemkönyvet elemez, amelyben hemzsegnek a bizonyítékok arra, hogy a tankönyvírók továbbra is a nemzeti-kommunista szemlélet szerint tálalják a románok történetét, és tovább folytatják a történelemhamisító manipulációkat, kárt okozva vele a végre lehetővé váló román–magyar megbékélésnek.

Azokat a hűbéri szerződéseket, amelyeket az erdélyi fejedelem Ștefan Răzvanal, valamint a Mihai által küldött munténiai bojárok küldöttségével kötött, a tankönyvírók „Báthori Zsigmond által készítettnek”-nek minősítik, és „megalázó kikötéseket” tartalmaznak. Mi több, Havasalföld esetében „a bojárok összeesküvéséről” van szó, azokról, akik az szerették volna elérni, hogy a Mihai hatalma csökkenjen, és hogy újabb „jogokat és kiváltságokat” szerezzenek (helyeket az országgyűlésben, egyházi gyarapodást az Ungrovalahiai [Havasalföldi] Érsekségnek, gazdasági és politikai előjogokat), és e tekintetben Mihai szavaira hivatkoznak, arra, amit egyik lengyelországi vendégének mondott: „Orcátlanul becsaptak”, a bojárok „saját akarattuk szerint cselekedtek”. Tekintetbe véve Mihai vendégének kilétét, valamint azt, hogy híre sincs a megtorlásnak Eftimie érsekkel, a püspökökkel, illetve „az áruló” bojárokkal szemben, vagy annak, hogy a sértett uralkodó felmondta volna az említett szerződést, mindössze arra következtethetünk, hogy Mihai amolyan diplomáciai nyilatkozatot tett azért, hogy Lengyelország gyanakvását csökkentse, a lengyelek ugyanis időközben, 1995 augusztusában, Moldvában Ștefan Răzvan helyett Ieremia Movilát ültették trónra, a törökellenes politika ellenzőjét és a lengyel érdekek hűségese kiszolgálóját.

A létrehozott hűbéri viszony működőképességének legfőbb bizonyítéka az, hogy a szerződő felek 1594 és 1599 között kölcsönös katonai támogatásban részesítették egymást a törökök elleni harcban. A tankönyvírók részletesen foglalkoznak vele, bár nem minősítik ezt a tényt valóságos értékének és jelentőségének megfelelően. Így Báthori Zsigmond már a Mihai törökellenes fellépésének kezdetén (1594. november 13-án Bukarestben) „2000 katonát küldött”, segítségként. Velük találkozhatunk – „Király Albert parancsnoksága alatt” – az 1595-ös harcokról, beleértve a cälugăreni-i csatáról (1595. aug. 23.) szóló leírásokban is. Azt viszont a szerzők nem tisztázzák kétséget kizáróan, hogy Mihai (akárcsak számos elődje) magyar hűbérura segítségével szerzi vissza a törökök által elvett országát és trónját, annak el-

lenére, hogy megemlíti: „Mihai 1595. szeptember 12-én Bran mellett, a Dâmbovița menti Stoenești-en várta a segítség érkezését szövetségeseitől”, valamint azt, hogy „Zsigmond átkelt a hegyeken mintegy 23 000 katonával, közöttük 13 000 zsoldossal, a székely csapatokkal, Ștefan Răzvan kis hadával és a toscanai segédcsapattal (a Silvio Piccolomini vezénylete alatt álló 300 katonával)”. A katonai együttműködés további példái: Mihai és Zsigmond 1596-ban és 1598-ban összehangolta a támadó és a vé-

mellett döntött, amelynek tökéletes megszervezése arra vall, hogy e hadjárat gondolata őt régóta foglalkoztatta”.

Csakis azért, veszi fel Mihai „a császári tanácsos és helytartó címet (...) valamint a császári hadak főparancsnoka” címet, hogy a II. Rudolf császár gyanúját eloszlassa.

Ugyanezt a nézetet vallják Moldva meghódítása esetében is, amely ugyancsak alkalmat adott Mihainak, hogy a függetlenségét éreztesse: „Egyrészt az, hogy állandóan megtagadta azok-

vasalföld és Moldva uralkodójának, valamint Erdély fejedelem rangú kormányzójának.”

Ennél súlyosabb ferdítés az, hogy Mihai tetteihez nemzeti célokat társítanak, a nemzeti egység és öntudat eszméjének meglétét mind a fejedelem, mind pedig a román népesség esetében. Néhány kivételt (A.D. Xenopol, P.P. Panaitescu) leszámítva, a nemzeti motiváció állandó jellemzőként jelenik meg a román történetírásban. A tankönyvek lemondanak az egyik hamis beállításról, miszerint „Havasalföld, Moldva és Erdély – együtt, amire úgy vágytunk”, de kitarának a másik, a „dák eszme” mellett: „A dák terv – minden román egyesítése egy energikus hatalom révén – az egyetlen út számunkra a függetlenség felé a minket leigázni kívánó hatalmi érdekekkel szem-

zett ki várkapitányokat (akik közül sokan balkáni származásúak voltak); bevett a román nyelv használatát egyes kancelláriai iratok készítésekor (kevés ilyen irat készült, s azok is cirill betűs írással); adományokat nyújtott román nemeseknek (amellett hogy e nemesek etnikai hovatartozása meg lehetőségen vitatható, a szerzők megfélekednek arról, hogy Mihai Viteazul adományban részesített magyar és székely nemeseket is); a jobbágy parasztnak kisebb engedményeket kaptak tőle: legettési jogot, megtiltotta a kínzásukat, felmentette őket az ortodox papok javára való robot végzésétől (az erdélyi parasztmozgalmak miatt volt kénytelen ilyen engedményeket tenni; ezzel szemben Havasalföldön egészen más intézkedéseket hozott: törvényerőre emelte például a

kezdvé, hogy május 20-án Gyulafehérváron a havasalföldi küldöttség vezetőjeként aláírta a Báthori Zsigmonddal, az akkori erdélyi fejedelemmel szembeni vallusi szerződést (lehetséges, hogy Báthori András uralkodása alatt visszavont egyet-mást e szerződés előírásából).

Alaptalan az az állítás, miszerint Erdélyben: „az ortodox vallás hivatalosan elfogadott vallássá vált, és [Mihai] Gyulafehérváron megalapította az Erdélyi Ortodox Érsekséget”, ugyanis ő nem alapított ilyen érsekséget, hanem abban az időben Eftimie havasalföldi érsek ellátta az erdélyi ortodox püspök szerepét is (ami különben a tankönyvből is kiderül, amikor a gyulafehérvári püspöki székről ír, amely a Mihai Viteazul által 1597-ben alapított templomban található).

Tehát egyáltalán nem nyilvánvaló Mihai Viteazul politikájának „a központosító és egyesítő jellege” népszerű külpolitikai aspektusát tekintve, sem pedig annak alapján, ahogyan Erdélyt kormányozta, jöhet mindkét tankönyvben azt állítják, hogy „Mihai Viteazul megpróbált uralkodásához társadalmi alapot, különösképpen román társadalmi alapot teremteni. Mihai Viteazulnak az a próbálkozása, hogy román közigazgatást vezessen be, akárcsak általában az ő politikája, elégedetlenséget váltott ki a nemesek körében, s megrontotta a császárral való kapcsolatot”; „Bár szándékainak véghezviteléhez nem volt elég idő, Mihai Viteazul az egyesülés legfőbb szavatolójaként tevékenykedett, ő volt a legfontosabb politikai és katonai döntéseket hozó tényező a Kárpátok, a Duna és a Fekete-tenger közötti egész térségben.”

Ezzel szemben viszont a tankönyvek elismerik: „Mihai Viteazul kötelezettséget vállalt arra, hogy érintetlenül hagyja az erdélyi kiváltságosok érdekeit”; „megerősítette a székelyek régi szabadságjogait, mint olyanokét, akik a keresztény közösség javáért harcoltak», vagyis a törökök ellen”. Továbbá tényként állapítják meg, hogy 1600 szeptemberében a tordai országgyűlésen „az erdélyi kiváltságos rendek (...) fellázadtak Mihai ellen »a rájuk rótt szokatlan terhek», valamint »az erejüket gyengítő» kötelezettségek miatt”, nem pedig etnikai megfontolásokból (Székely Mózes székelyei tartottak Mihai Viteazul mellett, hálából a régi kiváltságaik visszaállításáért), illetve a románok feltételezett előnyben részesítése miatti elégedetlenségből.

(Folytatjuk)

Mihai Viteazul

delmi hadműveleteket [jóllehet a havasalföldi vajda időközben, 1598 márciusában békét kötött a törökökkel], vagy „a Habsburg Rudolfal (1598-ban a Dealu kolostorban) megkötött barátságát és katonai szövetségi szerződés, amely által, miközben Zsigmond első ízben lemondott a trónról, Mihai egykori hűbérura hűbérurának a vallusa lett, vagyis II. Rudolf német császára, aki egyben a magyar királyi címet is birtokolta. Erről az alárendeltségi viszonyról hallgat a tankönyv, csupán azt említi, hogy a Báthori Zsigmonddal szembeni „kierősökolt vallusság ettől kezdve végepp megszűnt”.

Ezután Mihai „személyes kezdeményezésének” eszméjét bizonygatják, amely már az 1596–1597 közötti időszakokkal kapcsolatban is felmerült, miszerint Mihai „a hegyeken túli hadjárat

nak a területeknek az átadását, amelyeket a császár kardjával szerzett, valamint az, hogy Erdélyben teljesen független politikát folytatott, újabb merész lépésre kötelezte őt.”

Annak ellenére, hogy Mihai Targovistébe és Iași-ba helytartókat iktatott be (fejedelmi helytartókat; uralkodót nevezett ki Moldvába, akárcsak korábban Havasalföldre), váltig bizonygatják, hogy „1600-ban politikai egyesülés történt” (ami mindössze öt hónapig, májustól szeptemberig tartott). A szerzők szerint a politikai egyesülést bizonyítja Mihai rangcíme (amelyet az 1600. május 27-én kibocsátott okirat szerint használt) és a „jól ismert pecsét, amelyen meg jelenik a három román testvérállam”. „Hosszas tárgyalások nyomán sikerült kicsikarnia azt, hogy a Habsburg Birodalom elismerje őt Ha-

Báthori Zsigmond

ben, az Ottomán Birodalomtól kezdve Lengyelorszáig és a Habsburg Birodalomig”, más szóval „a Román Országok egyesítésének a szükségszerűsége”. „Tudva azt, hogy az ottmánellenes koalíció széthullik, Mihai rájött arra, hogy ilyen veszedelmes politikai körülmények között csak a Román Országok egyetlen vezetése alatt történő egyesülése mentheti meg az olyan nagy áldozatok árán elnyert függetlenséget.”

A szerzők e felfogásnak megfelelően eltulozzák azokat a proromán intézkedéseket, amelyeket Mihai Viteazul vezetett be Erdély kormányzása idején: havasalföldi bojárokat ültetett be a fejedelmi tanácsba (a munténiai főurak nagyrésze nem is volt román származású, hanem görög vagy levantei); az erdélyi várakba bizalmi emberei közül neve-

parasztnak földhöz kötését, 1595-ben és 1596-ban megtiltotta a munténiai jobbágyok számára a költözködést).

A tankönyvírók különösképpen eltulozták Mihai Viteazul vallási politikáját. Mihai, ortodox lévén, görögkeleti templomot alapított Gyulafehérváron. De ne feledjük, hogy a tiszmanai rendházfőnöknek, Serghiének a kinevezését máramarosi püspökké, vagy a Neagoslav papét Brassóban a bolgárszegi ortodox templom élére, akárcsak egyes Kárpátokon túli szerzetesek áttelepítését a gyulafehérvári kolostorba Eftimie érsek határozta el, az egyházi hatóságokkal együtt – ők a fejedelemmel szemben autonómiaival rendelkeztek minden egyházi kérdésben. Különben Eftimie érsek 1595 óta rendelkezett a fent említett jogokkal, attól

„A fiatalokat céloztuk meg”

Beszélgetés Koreck Máriával, a marosvásárhelyi Divers Egyesület elnökével

Folytatás a 13. oldalról

► **Pedig ahhoz, hogy jó viszony legyen többség és kisebbség között, vagy ahhoz, hogy jó viszony legyen a különböző nemzeti közösségek között, valóban mindenképp fontos a kapcsolatokra van szükség. Önök hogyan építik ezeket a kapcsolatokat?**

– Megpróbálunk olyan programokat kialakítani, amelyek több éven keresztül életben vannak, és folytatódnak. Ezt fontosnak tartjuk, mert többek között a véleményformálók is foglalkozunk, tanárokkal, újságírókkal; befolyásolni szeretnénk, de nem mindig sikerül, a döntéshozókat is, és a célkategória tagjait hiába hívjuk meg egyszeri alkalomra, egy találkozóra, az nem elég. Legfeljebb felkeltjük az érdeklődést. De ha többet akarunk, programokat kell kialakítanunk, amelyek több éven keresztül futnak. Elsősorban a fiatalokat céloztuk meg, mert úgy gondoljuk, hogy az ő körükben könnyebben fel lehet kelteni az érdeklődést; továbbá mert a fiataloknak a gondolkodásmódja könnyebben formálható. Ezért évente országos versenyt szervezünk. Nem a versenyen van a hangsúly, az csupán egy forma; programunkat így fogadta el a tanügyminisztérium, amely partnereink ebben. Akciónk arról szól, hogy a sokszínűség egy pluszérték, erre utal a címe is: *A sokféleség – esély a jövőben*. Etnikailag vegyes csapatok vesznek részt benne: lányok és fiúk, csapatonként öt-öt személy, és ők egész éven keresztül elméletileg ismerkednek a mássággal, a sokszínűség különböző aspektusaival, ugyanakkor gyakorlatban is – és ez a kreatív rész – ők maguk próbálják bemutatni azt, hogy a saját közösségükben hogyan jelentkezik, miként létezik az etnikai sokszínűség. A versenynek van helyi szakasza, továbbá megyei, regionális és országos szakasza, és nagyon érdekes, hogy a kreatív fázisban végül is mivel jelentkeznek ezek az ötödikes-nyolcadikos korosztályból való gyerekek.

► **Nem ijeszti el őket a sok elmélet?**

– Úgy veszem észre, hogy ez esetben a gyerekeket semmi sem ijeszti el. Viszont olyan tanároknak van szükség, akik eljuttatják hozzájuk a hírt ennek a megmutatkozási lehetőségnek, ennek a mozgalomnak, amelyet ki szeretnénk építeni országsszerte, olyan pedagógusok kellenek, akik támogatják a gyerekeket a felkészülésben, és abban, hogy eljuthassanak a különböző szakaszokra. A verseny helyi szakaszai a legfontosabbak. Azok teljesen önkéntes alapon szerveződ-

nek, helyi szinten. A minisztérium is, és mi is itt inkább tanácsot adunk, bibliográfia juttatásával tudunk segíteni. Ezért ez a rendezvény nagyon jó példa az interetnikai kapcsolatban aktívan tevékenykedő önkéntességre, egyáltalán az önkéntességre, ami manapság ritka dolog...

► **És amit valahogy vissza kellene hozni a társadalmi gyakorlatba.**

– Az önkéntesség létezik, de inkább szociális téren és ifjúsági vagy sporttéren nyilvánul meg. Nagyon köszönjük azoknak a tanároknak, akik ezt vállalják.

► **És tulajdonképpen mit csinálnak ezek a vegyes csapatok? Hogy jelenik meg náluk a sokszínűség?**

– Nagyon sok csapat van az országban. Több mint ezer fiatal vesz részt minden évben ezen a versenyen, és az öttagú csapatok nagy része minimum három etnikumból kerül ki. De van olyan csapatunk is, ahol az ötöt is meghaladja az etnikumok száma. Ez a kettős identitás folytán alakul így. Sok esetben amikor összeállnak a csapatok, akkor derül ki, tulajdonképpen akkor fejezi fel a részt vevő gyermek, hogy neki van még egy másik identitása is. És a csapatban előveszi azt a nyelvet, amelyet nem mindig használ anyanyelvként, de amely jelen van a családban, és így sok esetben visszajönnek olyan identitáselemek, amelyekre máskülönbben nem figyel sem ő, sem a környezete, eltűnnek, elvesztődnek. Ez különösképpen a kis létszámú kisebbségeknél fordul elő, és nagyon fontosnak tartjuk, hogy sajátos identitásuk így legalább kifejezésre jusson.

► **És az általa hordozott értékek még talán megmenthetők.**

– A versenyben szereplő gyermek faggatni kezdi a szülőket, nagyszülőket, ismerősöket. Sok esetben előkerülnek a hagyományos ruházati darabok, amelyek már eltűntek a mindennapokból. Előkerülnek a szokások, beszélgetnek róluk, feldolgozzák azokat a versenybeli kreatív tíz perc részben; mert van egy ilyen versenyrész is, nem csak elméletből áll a vetélkedő. Szóval érdekes dolgok kerülnek elő. S ami a legfontosabb, hogy az öt fiatal megtanul együtt dolgozni, megismerik egymást közelebbről, mert hiába járnak ugyanabba az iskolába, ritkán adódik alkalom arra, az osztálytársak ritkán kerülnek annyira közel egymáshoz, hogy ezek az identitáselemek is előkerüljenek, megmutatkozzanak. És így, ha ennyire közel kerülnek egymáshoz egy csapatban, akkor egyfajta köl-

csönös bizalom épül, amire később, az életben nagyon is szükség van, és nem kizárólag csak etnikai téren, mert csapatmunkában kell dolgozni, vagy kellene dolgozni általában.

► **És erre a kölcsönös bizalomra nemcsak a jövőben, hanem már ma is nagy szükség van. Nagyon szép dolog, hogy például román és magyar fiatalok egymásra találását segítik egy olyan városban, mint Marosvásárhely, amelyik nemrég még frontváros volt,**

ahol szörnyű nemzetiségi összecsapások történtek, ugye, 1990 márciusában. Tehát ott is, akárcsak országsszerte, valóban nagy szükség van arra, hogy a fiatalok más világot teremtsenek, mint amilyent a nagypaák meg az apák teremtettek számukra, mindannyiunk számára. És ez csak így sikerülhet, hogyha a különböző nemzetiségűek már gyermekkorban megismerik egymást, megbecsülik egymást, és együtt próbálnak elrendezni dolgokat. Ezekben az öttagú csapatokban a román és a magyar fiatalok mellett még kik jelennek meg?

– Amikor elindítottuk ezt a versenyt, akkor hangsúlyosan gondoltunk a roma fiatalokra és azokra a gyerekekre, akiknek máskülönbben nincs sikerélményük, viszont a fent vázolt csapatmunka által ebben a versenyben sikerrel érhetnek el.

► **Milyen sikerről van szó?**

– Ebben a versenyben, mondanom sem kell, nem az úgynevezett elit iskolák vesznek részt, hanem számtalan kis falusi iskola csapatai, amelyek különben el vannak szigetelve. Kialakultak már olyan kapcsolatok is, hogy a versenyen találkozott két iskola csapata, akár egy me-

gyéből, akár más megyéből, és azután kapcsolatban maradtak versenyen kívül is: együtt kirándultak, lett egy külön kis programjuk, projektjük; a verseny, mondhatni, valahogy összekovácsolta őket. Ez főleg roma és nem roma többségű iskolák között alakult ki, ami fontos, mert az elszigetelten tanuló roma gyerekek nemigen érintkeznek másokkal, és ez a szocializálódási hiány később eléggé meglátszik rajtuk, miként a többségieken is. Mert ha az adott vidéken a többségi gyermek, akár

magyar, akár román nem ismeri meg a roma gyerekeket, akkor valójában később, felnőtt korban sem találkozik velük, még a munkahelyen sem...

► **Vagy ha találkozik velük, idegeneknek nézi őket.**

– A munkahelyen, sajnos, ritkán fordul elő, hogy együtt dolgoznának még, és ezért fontos, amit sikerült elérnünk. Nem egy eredetileg betervezett, de kívánt eredmény. Most már az ötödik alkalommal szervezzük ezt a versenyt, és láthatjuk az eredményeit. Azt például, hogy a roma gyerekek is be tudják bizonyítani, hogy ők hasznos tagjai a csapatnak. Lehet, hogy a csapatban az elméleti kérdésekre nem mindig ők adják meg a választ, de rengeteg más, gyakorlati munkában, amire ugyancsak szükség van, ők bizony sokszor ügyesebbeknek bizonyulnak. Tehát velük együtt áll össze a csapat, lesz erős, és velük együtt tud győzni.

► **Beszélgetésünk elején elhangzott, hogy a véleményformálókna a befolyásolásra törekednek, az az egyik megcélzott kategória. Jutottak-e előbbre ezen a téren? Mit értek el velük?**

– Elsősorban információkat

szeretnénk szolgáltatni a véleményformálóknak. Azt szeretnénk, hogy mindenki számára elérhetőek legyenek a kisebbségekről szóló információk. Pár évvel ezelőtt befejeztük az amerikai alapítvány által megkezdett munkát, és kiadtunk egy kisebbségekről szóló könyvet, amelyben minden Romániában élő nemzeti közösség történelme megtalálható. Ezt a tanároknak szántuk...

► **Mi a címe?**

– A romániai kisebbségek történelme. Románul jelent meg, a honlapunkon olvasható, megtalálható tehát nemcsak nyomtatott formában. A tanügyminisztérium elfogadta, tanterv van hozzá, tehát választott tantárgyként lehet tanítani az iskolákban. A mi célunk az volt, hogy információként ajánljuk fel, főleg a többségieknek, de használhatja bármelyik kisebbség is, mert ugye mi is alig tudunk valamit egymásról. Fontosnak tartottuk, hogy pontos adatok és pontos információk legyenek benne, ezért a kisebbségek által kiválasztott történészek írták az egyes nemzeti közösségekről, etnikumról szóló fejezeteket, és elsősorban a történelemtanároknak szánjuk, akik tankönyvként használhatják, diákjaikkal együtt.

► **S a történelemtanárok egyáltalán kézbe vették ezt a könyvet?**

– Körülbelül tízezer történelemtanár van az országban, és kétezeröttszáz példányban adtuk ki a könyvet. Sajnos, tudomásunk szerint évente mindössze nyolcvan-hatvan tanítják a kisebbségek történelmét. Magyarul, ha jól tudom, sehol sem tanítják, de románul igen, az említettek. Úgyhogy végül is nem vett kárba a munkánk.

► **Ha nyolcvan tanár s esetenként legalább harminc diák forgatja azt a könyvet, akkor szinte az egész példányszám forgalomban van...**

– Számtalan jelzés van arról, hogy a könyv bekerült az iskolákba, és ott információforrásként létezik. Azt szeretnénk, hogyha a tanárok, és nemcsak a történelemtanárok...

► **Hanem az osztályfőnökök is használják, például...**

– És a tantárgyak között is átjárhatóság van: még matematikában is említés lehet tenni másokról, a különféle nemzetiségű tudósok hozzájárulásáról például; nem beszélve az irodalomról, a földrajzról stb. Most került a kezembe egyik volt munkatársunk könyve, egy tanárnőé, aki annak idején részt vett a tréningjeinken. Ő most egyik kollégájával együtt el-

készített egy négy tantárgyat átölelő könyvet, amely szintén opcionális tantárgy alapjául szolgálhat. A könyv a romák által gyakorolt mesterségekből kiindulva átöleli a földrajzot, történelmet, kémiát, és ha jól tudom, a fizikát is, az a negyedik tárgy. Sok érdekes dolgokat lehet megtudni belőle. Ez a könyv is rövidesen fenn lesz a honlapunkon. Nyomtatott formában egy iasi-i könyvkiadó jelentette meg most, decemberben.

► **Végül is melyek a Diversis Egyesület romákkal kapcsolatos projektjei, programjai?**

– Jelen pillanatban partnerei vagyunk egy, a Strukturális Alapok által finanszírozott, hároméves projektnek. Ez elsősorban a romák foglalkoztatását kívánja elősegíteni. Az a célunk, hogy közreműködésünkkel minél több roma személy jusson munkahelyre. Nem csupán munkahelyközvetítésről van szó. Fel kell készíteni a roma személyeket arra, hogy egyáltalán tudják, hogyan keresnek munkát, hogyan jelennek meg egy munkahelyen és kérjék, hogy alkalmazzák őket. Egyáltalán rá kell vezetni őket arra, hogy hol találjanak információt a munkakereséshez? Meg kell tanítani őket önéletrajzot írni. Most már ugyanis a szakképesítést nem igénylő munkahelyekhez is önéletrajzot kérnek. És önbizalomra van szükségük, különösen akkor, ha az illető még nem volt hivatalos munkaviszonyban...

► **Ami a romák esetében eléggé gyakori lehet.**

– Tehát tudatosítania kell, hogy milyen munkára felel meg, milyen munkaterületen van tapasztalata, és mindezt nekünk a projekt keretében elő kell segítenünk. És meg kell próbálnunk felkészíteni a munkáltatókat is arra, hogy itt van egy bizonyos számú munkavállaló, akit jó lenne alkalmazni.

► **S a munkáltatókat fel lehet készíteni erre? Hajlandók felkészülni?**

– Húsból egy ha válaszol a megkeresésünkre. Sajnos, itt nem is a munkáltató a legnagyobb gond. Ő profitra törekszik, és a legjobb munkacsoportot szeretné felvenni. A legnagyobb gond az, hogy bár van szakképzett munkaerő a romák körében is, de a többség szakképesítés nélküli, s kevés az, aki több osztályt végzett. Ez a legnagyobb akadály a munkaerőpiacra való bejutáskor. A másik akadály pedig az, hogy a romák nagy számban falun élnek, és ingáznuk kell a munkahelyre, akkor viszont a kereset fele, jó esetben egy-egy negyede utazásra megy el.

Folytatása a 17. oldalon

Lőrinczi László

Egy fordítás jelen idejéről

Ismertem, sokszor hallottam a hangját élőben. Sadoveanu itt most így beszél magyarul:

„Ama Áldozócsütörtök napján a neamți monostor búcsújára nagyszámú pörnép gyülekezett össze a barátok udvarain és a klastrom falai körül. Sokan azért jöttek, hogy szentbeszédet hallgassanak; mások, hogy áldásra járuljanak vagy a szent kenyérből részesüljenek. Voltak olyanok is, akik hidegrázás ellen kerestek cédulát, néhányan pedig eszelős asszonyikat hozták el, hogy a ráolvasás adományával megáldott barátok csuhájától érintessenek. Kiváltképpen ismert vala csodálatos orvoslásairól Iosif testvér, a kolostor apátura. Híre nemcsak Moldvában terjedt el, de eljutott Lengyelöldre és Oroszországba is. Az összesereglett hívek azt is tudták, hogy bőven lesz részük ételben-italban, mert a kolostor vendéglátó nagylelkűségének híre csorbítatlanul tündökölt. A bojár urak buzgósgága és a fejedelmek kegye gazdagon ellátta földi javakkal e szent hajlékot; a hegyekben élő turmák, a dombokon viruló szőlők és a Prut vize mellett elterülő szántott földek Isten kegyelméből lehetővé tették, hogy nagyobb sokaság is jóllakhasék, mint az, amely Krisztus Urunk 1469-ik esztendejének ama áldott májusi napján ott összegyülekezett.”

Nyilvánvaló, hogy egy román történelmi regényről, ennek is a magvas, költői szépségű bevezetőjéről van szó, moldvai hangulattal.

Nos, feltűnik benne egy román szó, a turma, amely perze juhnyáját jelent...

Mielőtt tovább mennék, jeleznem kell, hogy ennek a szóhasználatnak a megmagyarozása elvi fontosságú, s e tanulmányom az elejére kívánkozik.

1951 őszén – harminckett éves voltam – azzal az indokolással rúgtak ki a bukaresti Állami Könyvkiadó magyar szerkesztőségének az éléről, hogy nacionalista szellemben végzem munkámat és büszkélkedem burzsoá műveltségemmel. Ma elhiszik-e nekem, hogy azok az „aktivisták”, akik engem a kommunista párthatóságnál, majd a szekunál feljelentettek, s közülük az egyik elfogalta a helyemet, Flaubert nevét úgy ejtették ki, hogy F-I-a-u-b-e-r-t, Balzac nevét cével fejezték be és – last but not least – Madách nekik Madák volt? (Egyébként nagyon igaz, hogy Isten nem ver bortal! Előbb említett „kítúróm” börtönben fejezte be életét.)

Nehéz esztendőket vártak reám. Próbálkoztam ezzel-azzal, hogy eltarthassam a családomat; a helyzetemet csak súlyosbította, hogy rögtön elvették a telefonomat – mert ez is a büntetésemhez

tartozott az akkori felfogás szerint: hogy így is megalázzanak! Volt egy régebbi szerződés Ion Slavici-kisregények tolmácsolására, ezen is még bütykölnöm kellett; s ezt szívesen is csináltam, mert – a mai napig – nagy írónak tartom Slaviciot, bizonyos tekintetben európai jelentőségűnek, amennyiben írásai érdekes bepillantást nyújtanak az erdélyi román nemzetiség életébe, az Osztrák–Magyar Monarchia idején. (A kötet meg is jelent két év múlva.) Tehát tettem-vettem, szalagáltam, próbáltam elhelyezkedni a „munka mezején” (ismerős-e még ez a kifejezés?), de sikertelenül.

Tudtomon kívül történt, meglepetésszerűen, hogy jóakarató barátom (és volt kiadó kollégám), Szemlér Ferenc közbenjárására a bukaresti Irodalmi Kiadó elhatározta, hogy megbíz Mihail Sadoveanu Frații Jderi című történelmi trilógiájának a for-

val, valamint kisebbik fiával, Balázssal, akit ma Kalotaszeg antropológusának is nevezhetnék, annyira ismertem ezt a dombos-pojánás-hegyes tartományt; így bukkant fel a turma szó a szövegemben... (A későbbi kiadások szigorú szerkesztői magyar megfelelőjére cserélték ki.)

De kezdeti lendületem lelkadt, mihelyt tanulmányozni kezdtem a trilógiát, és elolvastam a szerző 1934-ben megjelent Ștefan cel Mare életrajzát is. Hamar megértettem, hogy ezt a gazdag, bőségesen ömlő, ironikus felhangokkal ékesített, régies ízű, mégis korszerűen csengő sadoveanui nyelvet a szó szoros értelmében újjá kell teremtenem magyarul: keleties zamatát csak így keverhetem ki.

Mi volt a lényegi, kulturális alapja ennek a felismerésnek? Az, amire még gimnáziumi éveim idején figyelmeztetett Makkai László, akkor még diák-történész, a kolozs-

nyakat is lebegtetve. S ha így éreztem, hogy egy hét-próbás hozzáállást kívánó részhez érkeztem, abbahagytam a tanulást, és kidolgoztam a „leckét”, de úgy, hogy az eredményt véglegesnek tekinthessem. Mintha kőbe vésném a szavakat: ez volt a hajdani Moldva!

„Eme örömteli nap tisztelére a Szent Szűz képét fehér fátylakkal ékesítették, amelyek tavaszi virágokként pompáztak a fáklafüstben, a boltíves templomhajó homályában.

Miután hatalmasan fölzügtak a zsolozsmák, és elhangzottak a kegyes megemlékezések, a fejedelem Ștefan Mușat vajda sírjához lépett, hogy gyertyát gyújtson a fejkönél. A vajdafi és a bojárok szomorúságot tükröző orcáival követték. A fejedelem orcája nem árult el szomorúságot, de lelkében az ősi krónika szavai zúgtak:

Ștefan Mușat vajda pedig megöle Ilieș Mușat vajdát;

nyult. A komolyság, az indulatmentesség, a néma szeretet stílusának ezek a leglényegesebb és legvonzóbb tulajdonságai; lassú árként töltik el az olvasó értelmét-lelkét. Kétségtelen, hogy van mind ebben némi fatalizmus is, ami jellemző a román szellemségre, de ezt kiegyenlíti, sőt le is gyűri a – történelmi értékű – türelem, az optimizmus generátora.

Érdekes volt felfedeznem, hogy miként működött mindez a legnagyobb moldvai fejedelem világlátásában, a tizenötödik század második felében, az európai török agresszió heveny kialakulásának idején. Nem túlzok, ha azt állítom, hogy erdélyiséggem vezetett el ahhoz a felismeréshez, hogy Ștefan cel Mare a mérséklet politikájával, a húzd meg, ereszd meg játék ügyes alkalmazásával tudta elérni a térség viszonylagos stabilitását egy fél évszázadnyi „korszakra” – mert hosszú uralkodását va-

Nem tudhattam, nem is sejthettem, hogy mi lesz ebből a moccanásból, és meddig tart majd a hatása. De nem is érdekelt! Az anyagi gondok, a szeku zaklatásai tovább nyomasztottak ugyan, de ennek ellenére... szép volt a remény. Életem három fontos éve következett el: lefordítottam a *Frații Jderi*-t, abban a biztos és felemelő tudatban, hogy a román irodalom egyik főművét viszem közelebb a magyar kultúrához, s ezzel egy nemzedéki küldetést is betöltök. (A lendületemből arra is futotta, hogy esti „pihenő” órámban megírtam A szerető című színdarabomat.) Szerencsémre a kéziratom 1956 szeptemberében nyomdába került, mert két hónappal később a magyar forradalom tragikus bukása újra lebénított lelkelem. Amikor kezembe vettem a vastkos kötetet, felfohászkoztam: bár ajánlhatnám ötven év múlva is a magyar olvasó figyelmébe... Ez a félszázad egy szempillantásnyi idő alatt eltelt! Sajnos, új kiadásban nem tehetem kirakatba (és ez nem rajtam múlt), de tessék megkeresni az antikváriusoknál, megérdeklődni! Ránduljon át vele Moldvába a mai nemzedék is, a Mușat-dinasztia vérvivataros történelmének idején, amelyből a mostaniak is tanulhatnak még valamit, ha jól odafigyelnek. S hátha akadna egy új kiadó is... Nincs semmiféle igényem, csak gondos szerkesztést kérnék – amire okom van, mert például...

1974-ben a bukaresti Kritérium újra kiadta A *Nyestfiakat*, ezúttal három kötetben, a fordító utószavával. (Ezt talán még hasznosítani lehetne.) Nem sokkal előbb rámcseppet egy szekuezredes, és megkérdezte, hogy szövegemben miért használom a Nági Izsván nevet? Először nem is értettem, hogy miről beszél; azután persze kiderült, hogy Ștefan cel Mare nevének a magyarítását kifogásolja... Próbáltam hivatkozni (magyar) nyelvtörténelmi hagyományainkra, amelyeknek értelmében lefordítjuk az idegen uralkodók nevét, de hiába. Rám parancsolt, hogy Izsvánt változtassam vissza Ștefanra. Meg is tettem, s közben törttem a fejemet, hogy vajon melyik „lektor” jelezte ezt a névhistoriát a szekunak?

Néhány évvel később a budapesti Európa Könyvkiadó kötött velem szerződést egy új kiadásra, amelyet *A Világírodalom Remekei* sorozatába szánt, tizenötezer példányban. Tekintettel a sorozat jelentőségére, azt ajánlottam a szerkesztőnek, Belia Györgynek, hogy hasonlíttassuk össze újra a szöveget. Így kerültem munkatársi viszonyba Gelu Păteanu román műfordítóval és szerkesztővel. A hitelét az

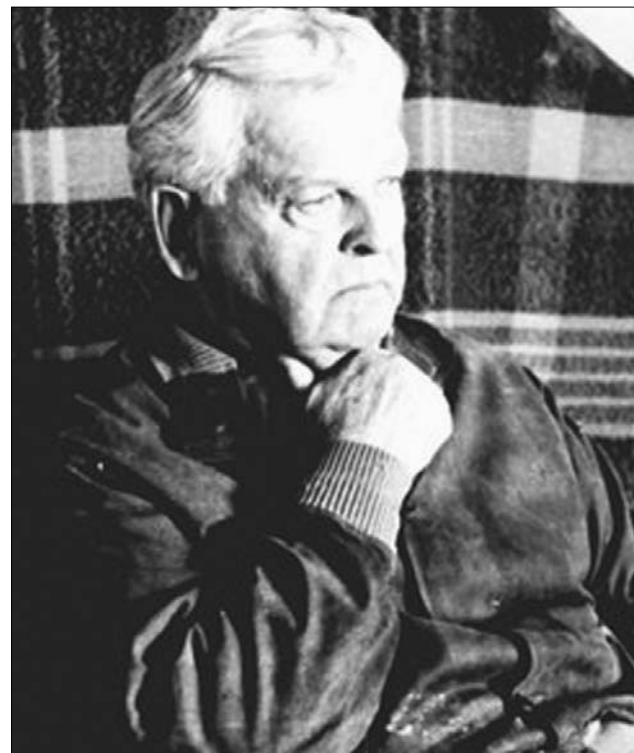
Lőrinczi László

dításával, és erről levélben értesített. Úgy emlékszem, hogy a szerződést 1952 őszén írtuk alá.

(Szemlér Ferenc... Elöttem van szép, férfias arca, nemcsak az emlékezetemben, hanem dedikált fényképén is, amellyel megajándékozott. Egy-két jelzővel nem lehet elintézni költői-írói és emberi jellemvonásait. Gondolom, eljön végre az objektív „kerekasztalok” ideje, amikor majd én is megszólalhatok a baráti őszinteség jegyében. Addig is szeretettel gondolkodok rá.)

Zsebemben a szerződéssel hazajöttem, leültem ócska, billegő íróasztalomhoz, és lefordítottam a mű legelső szakaszát, ahogy az fentebb olvasható; nem kismértékű érzelmi hullámozás közepette, mert Kós Károlyt idéztem magamban, *Gálok* című, ma már kevésbé ismert regényének kalotaszegi világát, beszélgetéseimet Károly bácsi-

vári *Pásztortűz*ben, miután végiglátogatta a moldvai ortodox kolostorokat: hogy Bizánc öröksége számunkra egy más világ, amelyet mi nehezen érthetünk meg – ha egyáltalán megérthetjük. (Beszámolójának ezt a címet is adta: *Két világ határán*.) Leszögezem, hogy én ezt a tanítást soha el nem felejtettem, később sem, amikor közvetíteni igyekeztem a két kultúra között Csupán egy, de nem lényegtelen tartalmú példa: a „szent” jelzőnek élő emberekre vonatkoztatott, széles skálájú használata, ami – természetesen – stílári problémákat is felvet magyarul. Emlékszem, kétszer egymás után újra elolvastam a szöveget, és közben jegyzeteltem. Rangok, címek, hivatali tisztelgés... az ortodox egyházi terminológia... és a hang, hogy megdobogtassa a szívünket, mintha Adyt hallgatnánk, de a Károli-bibliát is megsejtve mögötte, néha katolikus ara-

Mihai Sadoveanu

És Ilieș fia, Roman vajda megöle az ő édes nagybátyját, Ștefan vajdát;

Roman vajdát pedig méregvészejtél el;

És Bogdan Mușat vajdát megöle az ő édes fitestvére, Petru Aron vajda;

Petru Aron vajdát pedig levágá Ștefan vajda, Bogdán vajda elsőszülötte...

A fejedelem megsimogatta gyermeke haját; amikor pedig Alexandrel vajdafi föl emelte szemét, atyja szeretettel reámosolygott”.

S miközben a fordító az irodalom és a történelem ilyesfajta, remekművű összefonódásán tündökölt, bámulattal vegyes rokonszenvet érez a szálakat keverő mester iránt. Az én esetemben ez tulajdonképp már régebben elkezdődött, ez is gimnazista korban, amikor kezembe került a *Baltagul*, *A balta*, amely akkori román tudáshoz képest hihetetlenül nehéz olvashatóságot bizo-

lóban külön és nevezetes korszaknak tekinti a román utókor. Magyarországon ugyanakkor Mátyás király uralkodott. Kolozsvár szülőtte megszervezte állandó jellegű zsoldoshadseregét, ezt tette Ștefan cel Mare is. Mátyás vajdon helyeselte-e ezt? Azt hiszem, igen. Volt ugyan egy komoly összetűzése Ștefan-nal, amelynek a színhelyéről (Baia) sebesülten vonult vissza, de a magyar érdekeknek általában megfelelt az, hogy – Ștefan politikája folytán – a török nem tudta befészkelni magát a hadászati kulcs-helyzetű Moldvában. Mindennek megvan a maga „levegője” a trilógiában!

Tehát tanulmányoztam a szöveget, jegyzeteltem, dokumentálódtem (néha nagyon óvatosan, ha egyházi dolgokról volt szó), de munkámnak igazából az adott lendületet, hogy Sztálin halála után (1953. március) megmoccanant körülöttem a világ...

támasztotta alá, hogy remekművű román fordításban szólaltatta meg Mikes Kelemen *Törökországi leveleit*, nyelvünk eme csodáját. Segítségére nagyon fontosnak bizonyult! (Fel is tüntettük munkatársi nevét az új kiadás belső címlapján.)

Ez a harmadik kiadás 1978-ban jelent meg Budapesten, két kötetben, Belia György utószavával. Alig pillantottam bele a szép, narancsszínű vászonnal borított könyvbe, mindjárt észrevettem, hogy a példányszám megjelölése téves: százötven ezer. Ám Belia Gyurka nagyot nevetett, amikor felhívtam... Kiderült, hogy az óvatosságáról híres könyvterjesztő, a Kultúra, csakugyan ebben a példányszámban rendelte meg, a könyvesboltok igényei alapján. Igen, a magyar olvasóközönség – ahogy ma mondják – „csipte” a Sadoveanu-trilógiát. Tudtommal, román irodalmi mű azóta sem jelent meg ilyen nagy példányszámban más nyelven.

Nagyszerű volt ez a harmas együttműködés! Tekintettel az anyaországi olvasóra, a turma helyére tehát juhnyáj került; megváltozott több növény- és állatfaj neve; hosszú viták folytak a „comes” cím körül, de Herczeg Ferenc *Pogányok* című regényéből bebizonyítottam, hogy magyar történelmi környezetben többé-kevésbé ugyanolyan rangú tisztségeket jelentett; s munkatársaim például megértették azt is, hogy Szenci Molnár Albert emlékének áldoztam, amikor kissé átköltöttem azt az imát, amelynek Nicodim atya, a szerzetesi életbe viszsza vonult legidősebb Nyestfiú írt apjának, Manole comesnek 1475-ben, a nagy vaslui csata előtt:

Hívseges lélekkel áldottál meg, ó, Felséges;

s mint gyertya lángját fölgyújtottad e testben.

Fogadd el két kezembe, Jézusom, e szívet,

hitet belé te oltottál, te nagy;

a gonoszokéval egy helyre ne tedd.

Add meg nekem az igazak halálát,

akik hitűktől el nem távoztak;

Fogadd e lelket, ó, Uram,

hadakozóid közé, kik állnak jobboldon.

Lehetne-e egy-két ortodox stílusfordulattal erősíteni-szinesíteni ezt a szöveget? A kérdés azért retorikus, mert fogalmunk sincs egy magyar ortodox stílusról. Nem is foglalkozott vele senki! Pedig hát tudjuk, hogy vannak magyar anyanyelvű ortodoxok (görög keleti hitűek); megemlítem közülük József Attilát. Közismert tény, hogy Erdély vegyes lakosságú vidékein az ortodoxiának volt (és van) bizonyos – néha erős – rásugárzása a magyar ajkú, főként protestáns származásúakban élő hívők lelkére. Az ortodoxia ünnepeiből és titokzatosabb, mint bármelyik nyugati vallás, s konkrétabb kötődéseket kínál a Nagy Hatalmasság felé. Az erdélyi körülmények között ez a fo-

lyamat elrománosodáshoz is vezetett. Megboldogult édesanyám mesélte, hogy amikor 1914-ben kitört az első világháború, és apám mindjárt a frontra került, a (dél-erdélyi) pusztacelinai román asszonyok sűrűn bekopogtattak hozzá, mondván: „Hai, doamna, să facem pomană împreună” (Jöjjön, asszonyom, tegyük együtt felajánlást), s csak kétkedően csóválták a fejüket, amikor azt felelte, hogy majd otthon imádkozik, a gyermekeivel.

Mindenképpen Kakassy Endre (a „másik világ” kutatója és egy nagy Eminescumonográfia szerzője) a kolozsvári *Korunkban* nem vette fel ezt a problémát, miközben behatóan elemezte fordítói stílusomat. Egyetérttem velem abban, hogy a román történelmi atmoszférát magyar nyelvű megelevenítésében jelen idejűvé kell tenni, s hiba volna egy mesterkélt régiességet erőltetni. Nem kifogásolta, de szóvá tette, hogy a két nagyerejű Călimanlegény, Onofrei és Samoila népmesei ihletettséggel ragadványneveit a hagyományos magyar Kőmörzsoló és Fanyűvő helyett a magam alkotta Sziklarontó és Szálfadöntő nevekkel „folklorizáltam” le egészen más hangzásúra. Igaz, hogy a kelet-európai népek folklórjában sok az azonos vagy hasonló elem, de azért egyik sem tükörképe a másiknak; primitív eljárás lett volna az egyszerű behelyettesítés, annál is inkább, mivel a két névnek van egy bizonyos román ritmikája, ami feltűnően sajátossá teszi őket. Elvi álláspontomat ma is fenntartom, de elismerem, hogy e két név tekintetében leszűkítettem nyelvi fantáziámat... Nos, maradjon a Sziklarontó, de a másik legény lehet Szálfanyűvő; ritmikailag jól megférnek egymással. Annak se lennék ellenem, ha valamelyik utódom a mai magyar ortodox terminológia szellemében itt-ott hozzányúlna a szövegekhez. Bátorodom leírni, hogy véleményem szerint József Attila *Nagyon fáj* című híres versének a furcsa misztikája is ad már ehhez némi támpontot.

Sadoveanu életének hatodik évtizedében (pontosabban 1935 és 1942 között) írta *A Nyestfiakat*. Érett író és férfi alkotása tehát, s talán ez a magyarázata annak, hogy némi, alig-alig kisejthető melankólia lengi át. Kísértette már az elmúlt ifjúság sokszínű emléke is? Lehet. A regény főhőse Ionuț, a legkisebbik comesgyerek, a család kedvence, de akinek a származását titkok fátyla veszi körül; így volt ez Sadoveanu életében is: tízéves koráig az anyja nevét (Ursachi) viselte, s nyarait kamaszkoráig ennél a moldvai rázes (részes) családnál töltötte. (Innen közvetlen parasztismerete.) De a regénybeli későbbi évek Ionuțának a szerelenségeit is mintha vállalná... szívyszerelmeivel együtt. A másik tényező: a történelem viharának a csapódása Európa fölött.

Az életét tanulmányozva arra következtethetünk, hogy – sztoikusnak is nevezhető – melankóliája szabadkőműves világszemléletéből is fakadt. Ennek a kérdésnek van már irodalma, s mivel a magyarsághoz való viszonyulását is befolyásolta, érdekes kutatási területet ígér, például az akkori erdélyi magyar irodalom és a román irodalom kapcsolatainak a tekintetében is. (Véleményem szerint ennek a korszaknak a szelleme mint ha már *A balta* megírásának az idején is megérintette volna.)

A Nyestfiak első kiadásának a megjelenése után érthető indítást éreztem, hogy – az akkori utazási lehetőségekhez képest – sorra felkeressem a nagy ortodox búcsújáráhelyeket. Első utam a közelbe, a Cernica-kolostorhoz vezetett, egy tipikusan havasalföldi világba, amely a múlt század elején Tudor Arghezi is a fiának mondhatta néhány évre. S ha jól emlékszem, következő mindjárt Curtea de Argeș... Majd föl Moldvába! Láthattam végre a neamtji kolostort, s taposhattam az udvarát, ahol valamikor István fejedelem szózata felharsant. (S ha már ott voltam, természetesen meglátogattam a sucevai várat is.) Eljutottam később Kijevbe, a nagy Pecszerszki-kolostor sziklába vajt kazamatáiba, a „zanásított” (lecsökkentett méretű) múmiák közé.

Itt előrebocsátom, hogy ezelőtt tíz évvel, tehát már erősen őszbe borult fejjel, megjártam Görögországban a Meteora sziklacsoportot, s a csúcsain megbúvó – a XIII. századtól kezdve épített – huszonnégy kolostorból meglátogathattam néhányat. (Jó részük már lakatlan.) A tesszáliai síkságból kiemelkedő, helyesebben ég beszökő fekete hegység lenyűgöző látványt nyújt a maga egyedülvalóságában! Mintha valaki gondosan összeválogatta volna ezeket a csúcsokat, hogy a csokorral feldíszítse a lapos síkságot. Megrendítő a gondolat, hogy sokan egész életüket a néha alig-alig látható sasfészkekben töltötték el, a hitet választva társul. Hálás voltam a sorsnak, hogy még jó egészségben vállalhattam a nem könnyű utazás viszontagságait.

De az alkotó ortodox szellem korai szálláshelyét valamivel északabbra, Bulgáriában, a Dinári Alpok egyik mély völgyében ismerhettem meg, a Rila hegycsúcs tövében, a róla elnevezett kolostor falai között. Ennek a hegytől-erdőtől óvott völgynek a mélyén állhatott az a remetelak is, amelyben a szerzetes testvérpár, Cirill és Metód kidolgozta a szláv ábécét, a cirill írást, az ortodox kultúra fejlesztésének és terjesztésének a fegyverét. Ezt az utazásomat *A Nyestfiak* harmadik kiadásának a sikerét követően kaptam ajándékba a véletlentől.

A véletlentől? Nem tudom. Tény, hogy én erre az utazásra tulajdonképpen

már nagyon régóta vágyódtam! Emlékszem, Abody Nagy Béla (ref. kollégiumi iskolatársam) közvetítésével ismertem meg Juhász Istvánt, a kolozsvári Református Teológia széniorát, az *Ifjú Erdély* főszerkesztőjét. Ő közölte első versemet, de megajándékozott a barátságával is. Történéznek készült, a Kelet-Európa fölött suhogó szellemiségek kutatójának. (A történelem azután úgy intézte, hogy ne tudja folytatni munkáját; a kommunizmus idején csak töredékesen érvényesíthette tehetségét és felkészültségét.) Tőle hallottam először a rilai kolostorról. Úgy érezte, hogy mindenképpen meg kell látogatnia! Azt hiszem, a genius loci jelentőségéről is szó esett közöttünk... (Azóta is esküszöm rá.)

Az út a kolostor felé már önmagában hátborzongatóan szép. Egy faluban hetivásár volt, s mit kínált igazi helyi produktumként? Szamárpátkót! Vettem egyet a parasztkovácsból, aki közben útba is igazított.

Elképzeltem, hogyan baktattak a sziklaélek között, gyalog és számárháton, a kolostor felé a búcsúsok, majd telepedtek le az udvaron és a környéken. Bár főépületek sok károsodás érte az idők folyamán, ma is impozáns látványt nyújt. Az udvaron néhány autóbuss állott; egy népes kórus hangfelvételhez készülődött a kitűnő akusztikájú templomban. A cellák egyháztörténeti múzeumot rejtenek, anyagának a fele úgy szólván érthetetlen volt számomra... De ott volt a régi konyha, egy nagy fal tövében! A legfontosabb kelleke, a hatalmas kondér és a sós-láda, épen megmaradt számkunkra, hogy megcsodálhassuk százakra mért őrirtalmukat. Úgy látszik, itt is bőven kijuthatott az étel a búcsúsoknak, akárcsak a neamtji ünnepeken. Belátom, hogy ez is fontos kapocs volt a szolgáló klérus és a hívek között.

Comesfia Ionuț is járt arafelé, hogy felderítse a török hadak vonulását. Amikor visszatért, „szakállá volt és senki meg nem ösmerte; de ő nagysága reá mosolygott és megösmerte”. Ionuț tehát mesélhetett, mint ahogy én is meséltem az olvasónak. De most már elhallgatok; csak a történelem zajlik tovább.

(Írtam ezt 2005 késő nyarán, Szardínia szigetén, Olaszországban; a Bukaresti Egyetem Hungarológiai Katedráján 1996 márciusában elhangzott előadásom időszerezésű és szerkesztett szövege.)

Lőrinczi László, mint minden művébe, a fordításaiba is belevitte egész lényét, szellemiségét, élettapasztalatát, korlátlan érdeklődését, megfigyelő szenvedélyét, tisztelőt a mű iránt, amelyet magyarrá átiteltett, és csodálatát a nyelv iránt, amelyről átültette. A Nyestfiak fordításáról szóló írás közreadásával tisztelgünk emléke előtt.

Koreck Mária: a fiatalokat céloztuk meg

Folytatás a 15. oldalról

► **Ami nem nagyon lelkesíti őket...**

– Nem lelkesedés kérdése. Mint mindenki, ők is azért vállalnak munkát, hogy jobb körülmények között élhessenek.

► **Kérném, foglalja össze: milyen projekteket indítanak az idén, és milyen célokot követnek?**

– Folytatjuk a beindított projekteinket. Tehát többek között a romák munkaerőpiacra való beilleszkedését célzó, továbbá a roma kultúra népszerűsítésére szolgáló programot, a roma hagyományok ismertetését. Havonta szervezünk ilyen célú rendezvényeket. Folytatjuk *A sokféleség – esély a jövőben* című programunkat, amely nemcsak a gyerekeknek szóló versenyből áll, hanem két interkulturális tábor szervezéséből is. Az egyik alkotótábor, ahová fiatal képzőművészeket várunk, akik verseny útján kerülhetnek be a táborba; a másik pedig az internetikai verseny nyerteséinek, illetve az azokhoz csatlakozó, interkulturális iránt érdeklődő gyerekeknek a tábora. Ezenkívül bolgár partnereinkkel együtt részt veszünk egy kisebb európai projektben, amelynek keretében a sztálinizmusnak a kihatásait, negatívumait vizsgáljuk, és ezen belül azt, hogy a sztálinizmus miként hatott ki a kisebbségek helyzetére. Ez egyéves program lesz. Ezenkívül reméljük, hogy pályázatot fog nyerni egy célprojektünk, amely tovább szeretné vinni egyik tavalyi akciónkat. Tavaly bemutattunk roma nyelven egy szindarabot, amely a szerelemmel kapcsolatos szokásvilágról szól. Az előadás feliratozva volt magyarul is és románul is. Ennek kapcsán terepkutatást végeztünk Maros megyében, s ennek az eredményeit szeretnénk az idén egy dokumentumfilmben rögzíteni, amely a roma hagyományokról szólna. Ezenkívül egyesületünk erőforrásközpontként működik, amelyet igénybe vehetnek más civil szervezetek.

► **Hogyan erőforrásközpontként? Hiszen maga is erőforrásokért pályázik?**

– Marosvásárhelyen, mostmár kilencedik alkalommal, vásárt szervezünk a civil szervezetek számára. Az aktív civil szervezeteknek szükségük van egy erőforrás központra, mert kevés az olyan szervezet, amely mint intézmény megfelelő struktúrával rendelkezik minden területen. Tehát a legtöbb civil szervezet kis egyesület, kisebb alapítvány, amely egy célcsoportot céloz meg, és ott próbál főleg szociális téren segíteni. Vannak ifjúsági, sport vagy pedig kulturális tevé-

kenységgel rendelkező szervezetek. Az erőforrásközponton belül mi körülbelül hatvan szervezettel tartjuk a kapcsolatot, és ezeknek online szolgáltatunk információkat pályázati lehetőségekről, illetve amikor valami gond merül fel, tanácsadással segítünk nekik, vagy ha szükség van rá, mediálással is. Ezek a szervezetek általában kétnyelven tevékenykednek, tehát itt nagyjából már működik az interkulturalitás.

► **S ez a két nyelv?**

– A magyar és a román, Marosvásárhelyen általában ezeket használják. Példaként említtem: amikor a sérült személyek gondozóit tömegesen el akarta bocsátani a polgármesteri hivatal, akkor mi is segíteni tudtunk, hogy ez ne történjék meg. Szükség van egy ilyen erőforrásközpontra, és az idén fejleszteni szeretnénk tanfolyamok rendezésével, továbbá azáltal, hogy pályázati írásban is segítjük a hozzánk forduló szervezeteket.

► **És azokban az ügyekben, amelyekkel Önök foglalkoznak, hol lehet pályázni? Honnan lehet hozzá anyagi támogatást szerezni?**

– Hát itt van egy kis gond, mert nem mindenki számára világos az, hogy tulajdonképpen mit csinálunk és miért fontos az. S amikor el szeretnénk érni, hogy a programunkat valaki finanszírozza, elég nehéz megmagyarázni neki. Most olyan időket élünk, amikor inkább szociális téren nyújtanak támogatást, ami teljes mértékben érthető. Sajnos, a pályázati lehetőségek nagyon be vannak határolva. A gyerekprogramunkat, táborainkat és a versenyt a tanügyminisztérium és az Etnikumközi Kapcsolatok Hivatala támogatja. Ezenkívül pályázunk európai támogatásért is, egyenesen Brüsszelben. Ha pedig Romániában valahol pályázatot hirdetnek, s a kiírás megfelel a profilunknak, azonnal pályázunk, de a konkurrencia nagy, és általában elsősorban nem az interkulturális vagy interetnikai témakörért adják a legtöbb pontot. Úgyhogy elég nehéz pályázatot nyernünk. Gyakran csak az önkéntességre számíthatunk. De szerencsésekknek mondhatjuk magunkat, mert jelenleg legalábbis a roma projekteinkhez fedezetet nyernünk a Strukturális Alapokból. Viszont amikor ennek vége van, 2013-ban ez a támogatás befejeződik, akkor féltő, hogy visszalépés fog történni.

► **Vagyis új forrásokat kell találni.**

– És az energiánk nagy része, sajnos, erre megy el: a támogatásért való állandó küzdelemre.

Nemzeti megemlékezések incesztusa: az önkritikátlanság

„Am manapság, amikor a múltba tekintünk, meglehetősen szelektívnak látszik az emlékezés. Hajlamosak vagyunk arra, hogy csak azt lássuk, ami érdekmek tetszik. És azt mondjuk, íme, mire voltunk Mi képesek, micsoda nyomorult helyzetekből tudtunk feltápászkodni. De nemigen szeretjük látni, ami az ellenkezőjét bizonyítja, azt, hogy a magyarság múltja nem csupán az ártatlan áldozatok szenvedéstörténete. Hogy nemzetállami ambíciókat az elmúlt századokban a magyar kormányok is tápláltak azokkal szemben, akik más nyelveken beszéltek. [...] Mi voltunk azok, akik másokat elnyomtunk. Ezzel nem lehet azonosulni, valóban. Mert nem mi voltunk, hanem az egykori hatalom. De azok sem mi voltunk, akik oly „hősi-esen” megmaradtak. A kollektív érdem vagy a kollektív bűn fogalma a történelem távlatában sem érvényesülhet.”
(Cs. Gyimesi Éva)

Győri Tamás

Ez írás egy éves összegzés, december 1-jével kapcsolatos első kolozsvári tapasztalatom megfogalmazása. Romániában élő magyarországi magyarként mégsem mondhatom: romániai magyarként. Az antropológus szemüvegét tagadhatalanul magamon viselve, az eseményhez való közelférkőzés nem könnyű feladatát vállaltam magamra, a közjük furakodás minden nűansznyi alkalmát lesve. A kívülállóságot nem ismerő, bennszülött magyarok kvázi érthetlenségére csillapíthatatlan kíváncsisággal és intellektuális vágyakozással néztem az elkövetkező napok élébe: vajon mi történik majd ezen a terhes napon (?).

A nemzeti ünnepet megelőző estén a Monostor negyedbeli lakásba hazatérve, az egyik román lakótárs itallal kínált. Elfogadtam és be-menvén saját szobámba, kértem bukovinai román szobátársam – akinek szintén kitöltöttek egy pohárral –, ezt most miért kaptuk? Gondoltam, elsütök egy viccet, és replikázva saját felvetésemre, mondom: megvan, én tudom, miért kaptuk. Hisz holnap ünnepelünk! Erre az abszurd kijelentésre azonban nem nevetéssel reagált, hanem szinte meg sem hallva e szót, láthatóan kényelmetlenül, abban a pillanatban kivágta magát. Azt mondta, nem, nem azért, hanem ma Sfántul Andrei napját ünnepeljük. Mint utána néztem, tényleg nem csak kitalálta. Úgy tűnt, kapóra jött neki ez a véletlen mentő-öv, nyugalmi állapota ki-mentésének eszköze. Ennek az önkéntelenül feltörő megjegyzésnek a direktségével és

tapintatlanságával saját magam is megleptem. Azonban jól rámutat a kérdés erős tabuizáltságára és feldolgozatlanosságára. Azután egy szó sem hangzott el december 1-jéről. Sem akkor, sem utána.

Furcsa kettősség uralkodott rajtam aznap. Első lépésként kísérletet tettem a katonai erődemonstráció tapasztalatainak tudati leválasztására. A dominancia és erőszak megtestesülései voltak e harcok és az előttük masírozó fegyveres katonák. Arcukon néma szentelenség ült. A rohamrendőr autóból félig kilógó, pózoló, kezükben gépfegyvert tartó maszkos alakok mozdulatlanlanságba és személytelenségbe meredtek. Az arctalan erőszak képei voltak ezek. Azonban a délelőtti felvonulást egészében nézve azt mondhatnám, egy jól megkomponált, mérsékelt ki-hívó attitűd rajzolódik ki. Nemcsak egy történelmi mérföldkő felelevenítése volt ez, hanem egyben az idősíkok összemosása, a múlt jelenben való elhelyezése is. A mi szemünkben evidens módon az erőszak kizárólagosságát (nem védelmet és erőszakot) képviselő szervek felvonulása mellett (harckocsik, katonaság), a gondoskodás/felügyelet szerveit is megjelenítették (rendőrség, tűzoltóság, mentő). Így mindkét, egyértelműen kizáró erőszak szervei mellett (kizáró, amennyiben arról a felelevenítés kontextusában beszélünk), a már minket is implikáló gondoskodás szervei is megjelennek. Mint egyfajta kompenzáló, feszültségoldó, bekebelező (a szó jó értelmében) mozzanatként értelmezem ez utóbbi megnyilvánulást. Az előadás üzenetét hordozó erőszak szervei kétségkívül nagyobb hangsúlyt kaptak a gondoskodás szerveivel szemben. Inkább csak valamiféle nem kimondott, jelzésértékű, óvatos gesztus lehetett ez mifelénk, a felelősségvállalás határát az ország népségének egészére kiterjesztve.

Az előadások közötti eseménytelenség és lucskosan hideg idő végett, úgy döntöttem: fedél alá húzódva, olvasással töltöm ki azt az 1-2 órát. Figyelembe véve december 1. nemzeti ünnep voltát – a nyitva tartás reményében – valamely magyar oktatási intézményre esett a választásom. Az olvasás helyett viszont, egy nagyon érdekes és elgondolkodtató beszédhelyzetbe keveredtem. A kapus román üdvözlése hatására, reflexszerűen románul folyt a kezdeti szavaltás. Majd észbe kapván, hogy mégis egy nemzetiségi intézményben járok, rákérdeztem, beszél-e magyarul.

A nyelvváltás csak egész lassan, érezhető gyanakvással kísérve történt. De már a hirdetőplakátokat olvasva is, a megfigyelve levés kényelmetlen érzése mellett voltam kénytelen kapkodni gondolataim/tekintetem. Ide-oda cikázva, az olvasott szöveg és a kívülálló feszélyezett viselkedése között. Miután rákérdeztem érkezőm személyes céljára – miszerint maradhatnék-e egy kevés időt olvasni – a válaszok helyett nem faggatások sorával kellett szembesüljek. Nemhogy diák státusomat, de állampolgárságomat is igazolni voltam kénytelen. Mégis fur-

csállva magát a helyzetet, kérdőre vontam, miért is kell ilyen akkurátus módon, szinte nekem szegeznie kérdéseit. Az úr teljes meggyőződéssel és szemében valami izgatott frusztrációval, vizszakérdez, tudom-e én, hogy milyen nap van ma. Mit jelent december 1-je? A mai nap nem sétálhatok be csak úgy ebbe az intézménybe. Még az egyértelműen idegen román akcentusom és igazoltatásom után is (az értelem fölötti diadala) felvetette: hisz én akár lehetnék román személy is, nagyon sok román úgy beszél magyarul, akárcsak ő vagy én. Nem lehet tudni, milyen politikai agitáció áldozata lehet egy kolozsvári magyar intézmény e vészjósló napon. Mikor beszélgetésünk során oda jutottunk, hogy én el szeretnék látogatni a románok megemlékező ünnepségére, csak nagyon nehezen sikerült megértetni (?) velem, tulajdonképpen mit is keresnek én ott. Határozottan lebeszélte róla, majd amikor látta, kötöm az ebet a karóhoz, már csak apai jó tanácsként óva intett: ha mégis oda mennék, semmiképpen se fedjem fel magyar voltomat. Attól tartott, erőszakos cselekmények áldozata lehetek. A megemlékezés témája itt egyrészt a nemzetiségi szolidaritás érzését domborította ki, másrészt körvonalaztak egyfajta főbiás távolságtartást és

hektikusságot.

A programsorozat tetemes részét tették ki a különböző népzenei- és táncelőadások. A fentebb említett kettősség alatt leginkább a programok egészét végigkísérő nacionalista retorikát és az előadók saját folklórjukban való gyönyörködését és azok tényleges gyönyörűségét értem. Ahogy ebben az alkonyodó decemberi csonthidegben, néztem e lánglelkű és táncban, az értékteremtés, összetartozás és felemelkedés kivívásának tudatában felhevült szép fiatalokat, közben az eget betérítve röppentek fel primitív madárseregek, és eljártam a gondolattal: va-

különböző nyelveknek funkcionális, a megértést segítő szerepük volt. Vajon kiléphet-e valaha e megemlékezés a nacionalista diskurzus kereteiből? Hisz egy olyan történelmi fordulópontonról emlékeznek meg, melyet eleve nemzeti mozgalmakban fogant és nacionalizmusba átcsapó időszakok bátyáznak körül. Mannheim Károly, az emberi kultúra változásának egyik kulcsmozzanatát kísérelvén megragadni, a nemzetekváltás formáliszociológiai elemzésében a következő alapvetést teszi: a gyermekkor első élményei primer fontosságúak, a változás makacs ellenlábasaként ún. „természetes világgépként” rögzülhetnek. Vajon ez a fajta nacionalista beszédmód, a biológiai értelemben vett nemzetekváltásban folytonosan benne szunnyadó kulturális értelemben vett nemzetekváltást meddig képes késleltetni? Vagy felvetődhet-e egyáltalán ez utóbbi?

Az este folyamán, leszállva a Malom utcai villamosmegállónál, a távoli ünnepelés tompa zörejeire lettem figyelmes. A tűzijáték mindent betöltő robaja és látványa még csak egyszerűen elgondolkodtatott, nem tett rám mély érzelmi hatást. De mikor a főtér látóterébe értem, az élmény közvetlen kaotikusságával és nyomasztó voltával kerültem szembe: az utcán hömpölygő emberek tömege, autóriasztók fülsüketítő zúgása, piros sárga kékből lobogó zászlótenger, csoportosuló rendőrök tömkelege a kritikusnak vélt magyar konzulátus, Szent Mihály-templom és az újonnan átadott, restaurált Mátyás-szobor körül. A mellettem elhaladó nyelvi kavalkádja, különös erővel hasította belém a mindennapi tudatot: mi itt élünk egymás közvetlen közelében, itt élünk ugyanazon város lakóiként.

Akkor ott megértettem, mennyire kifejező is nyelvünk azon szófordulata: „gombóc van valaki torkában”.

Csak utólag jutott a fülembe, hogy ott a helyszínen, épp az én érkezésemet közvetlenül megelőzően: a Székely Gárda masírozása és megemlékezése zajlott. Ami (tegyük hozzá), nem ok nélkül kelt izgatottságot és félelmet a román közösségek körében is. A kérdésfelvetésnek talán inkább abba az irányba kellene érzékenységet mutatnia, hogy miért nem alakult ki az önsajnálát, öntömjenezés és hatalom iránti önkritikátlan hiú (nem melleseleg anakronisztikus) vágyon túli, más emlékezési gyakorlat? Miért nem teremtődött hagyománya olyan romániai emlékezési gyakorlatoknak

(sem magyarországinak), ahol a másik félre is tekintő, közös értelmezési kísérletnek engednének teret? Azonban mindaddig, míg alapvetően kultúrák párhuzamosságáról beszélhetünk, és nem teremtünk fórumokat a közös megértésre: továbbra is az irrealitások félelmében, védekező állásba merevedett és dominálni/lenni tartani kívánók; vagy a nosztalgikus, birodalmi múlt „gyógyító önsimogatásában” élők és a közelmúlt sérelmeinek politikai/ideológiai beagyazottságától elvonatkoztatni nem tudók megosztott táborát alkothatjuk.

Az ünneplő tömegben, egy cigánynak tűnő fiatal emberen akadt meg tekintetem. Nemzeti érzelmek hevében, édesanyjával összebörülve éneklő a „Doamne ocroteste-i pe romani...” sorait. Talán e beszédmód elfogadásának egyedül járható útja valóban az asszimiláció. Antropológusok szerint a kevés kulturális univerzálék egyike, amely minden emberi társadalomban kimutatható: az incesztustabu, a családtagokkal létesített szexuális kapcsolatok szankciója. Olyan erősségű kulturális intézmény, ami minden létező társadalom máig megőrzött sajátja. Vajon a társadalmi polarizáltságtól hasonlóan terhes térségekben, e retorika megszegése is a nemzeti megemlékezések incesztusa lenne? Ennek megválaszolásához a különböző társadalmak nemzeti ünnepeinek összehasonlítására lenne szükség. Vajon történelmileg predestinált jelenséggel állunk-e szemben? Mindesetre a fenn idézett szerző, véleményem szerint egy nélkülözhetetlen fontosságú magatartásra tereli a figyelmet: az önreflexióra. E nélkül az önreflexió nélkül a másik megértésének legcsekélyebb lehetőségét is megvonjuk magunktól. Mindenki előbb a saját háza előtt tegyen rendet. Úgy gondolom, egyik primer fontosságú feltétele lenne ez annak, hogy megkíséreljük lebontani e kérdés tabuizáltságát. Mindezen túl, a másik megközelítésnek további dilemmái: ezek a megemlékezési gyakorlatok (sokkal általánosabban: minden ebbe az önkritikátlan és erőszakos történelem-szemléletbe ágyazódó társadalmi megnyilvánulás) milyen mértékben lehetetlenítik el olyan alapvető érzelmek kiváltását a másik kultúra felé (inkább a tömeg szintjén), mint rokonszenv, szánalom vagy értékutajdonítás?

A szerző a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem Magyar Néprajz és Antropológia Tanszékének hallgatója.

Kései tudósítások, védjegyek és íróportrék – ellenfényben

Kései tudósítás a párizsi konferenciáról

Kosztza István 2010-ben megjelent könyvére joggal figyelhet föl a közvélemény, hiszen olyan témát érint, amelyben legtöbbször ma is eleven sebként szokás vágkálni, a sorstragédiákhoz il- lő komorsággal és megren- düléssel. A Nem (csak) Erdély volt a tét szerzője azonban gyökeresen szakít ezzel a szemlélettel, és úgy nyúl Trianonhoz, az első világ- háború végi Erdély sorsá- hoz, hogy nem az érzelmek és az elfogultság vezeti tol- lát, hanem az egészséges kí- váncsiság – megismerni, va- lóság- és emberközelből azt, ami 1918-ban, 1919-ben, 1920-ban és azután történt nagyapáinkkal- apáinkkal és velünk. Nem a múltba néző nosztalgia, az irányított propa- ganda csapásain haladva kutat, hanem egészséges ösztöneire hallgatva. Első- ként mindjárt az események tövéről merít: Alexandru Vaida-Voevod leveleit és fel- jegyzéseit hasznosítja nem csak azért, hogy magyari- tja s így széles körben hozzáférhetővé, kutathatóvá teszi azokat, de értelmezi is őket, sőt, a román történelmi szemléleltre visszahatóan aktiválja a ma már meg- nem másítható, a történel- mi folyamatokat a maguk természetes alakulásában bemutató dokumentumokat.

Az alparéti születésű, a XIX. század második felé- ben a Monarchiában szocia- lizálódott orvosdoktor a hu- szadik század elejére inkább a román nemzeti politikával jegyezte el magát, akkor is, amikor Vajda Sándor néven még csak nemzetiségi képvise- lő a magyar országgyűlés- ben. Nem telik el sok idő, s Nagy-Románia miniszterel- nökeként, majd Maniu bel- ügyminisztereként is közle- ti színpadra lép. A háború utáni béketárgyalások idején Vaida-Voevod tagja a román küldöttségnek, s levelekben számol be pártvezérének, Iuliu Maniunak a bennfen- tes krónikás, szem- és fültá- nú részletezésével nemcsak a nyilvános, hanem a kulisz- szak alatti és mögötti esemé- nyekről, közjátékokról stb. is. Ezekből pedig, a helyes értelmezéshez oly szükséges részletek megismerése mel- lett, világosan kiderül, hogy a párizsi békekonferencia szemléletében és esemény- sorában maga a tragikus magyar sorsfordulat nem fő- benjáró tét volt, annál in- kább természetes következmé- nye egy következetesen képviselt harci szövetség- nek, mely vesztesként került ki az első világháborúból. A vesztés szerepe pedig óha-

atlanul arra ítélte, hogy a belső ellentétektől, nemzeti törekvésektől robbanásig fe- szített magyar államiság összeomoljon. A párizsi konferencia tipikus érdek- szférákra való újrafelosztás- ban utazott, az azon részt vevő és hangjukat hallató győztes nagy- és csatlós ha- talmak játszmájának bizo- nyult, amelynek a végén a vesztesekkel egyszerűen kö- zölték a tényállást. A húszas évek status quoja: ez volt tu- lajdonképpen Trianon. A román küldöttség ügyköde- se felől láttatva a történetet, tanulságos és demisztifikált képét kapjuk annak az ak- tusnak, melynek letargikus hatása ma is annyi kárt és meghasonlást okoz a ma- gyar nemzettudatban.

Kosztza Istvánt a véletlen segítette hozzá, hogy termé- keny csapást válasszon kutatásaihoz, de az már az ő

zadi román történelemnek. Miként azonban a könyvből kiderül, Mária királynő alakja túlnő a román nem- zeti történelmen, s ha politi- kai fellépése nem is járt kéz- zelfogható eredményekkel, érezhetően pozitív irányba befolyásolta azt a hangula- tot, amely a huszadik szá- zad húszas éveiben a kiala- kuló Nagy-Romániát övezte. Olyannyira, hogy akik túlzott érdemeket tulajdoní- tottak maguknak a párizsi tárgyalóasztalnál – ahol pedig inkább csak tudomá- sul kellett venni azt, hogy a „nagyok” végül is miről vol- tak hajlandók lemondani Románia javára, és ez a haj- landóság nagyságrendekkel volt kevesebb azoknál az ígéreteknél, amelyekkel Bu- karestet annak idején az Antant oldalára csábították –, szóval a mindenáron ki- tűnni vágyó történelemcsi-

metlen, „nem szeretem” forrás, amit sokak szerint nem idézni, annál inkább el- hallgatni kell. Márpedig ez a második Koszta-könyv is ugyanazt a tanulságot sug- gallja egyértelműen és hangsúlyosan: ahhoz, hogy tisztán lássunk, engedjük magunkhoz szabadon és előítélet-mentesen a részle- teteket, a kor hiteles tanúinak vallomásait, akik nem utó- lag magyarázzák ki a törté- neteket, saját érdekeik és az aktuális széljárás koordiná- táihoz igazítva, hanem vál- lalják a pillanat súlyát és fe- lelősségét ott és akkor, ahol és amikor éppen az esemé- nyek forgatagában álltak.

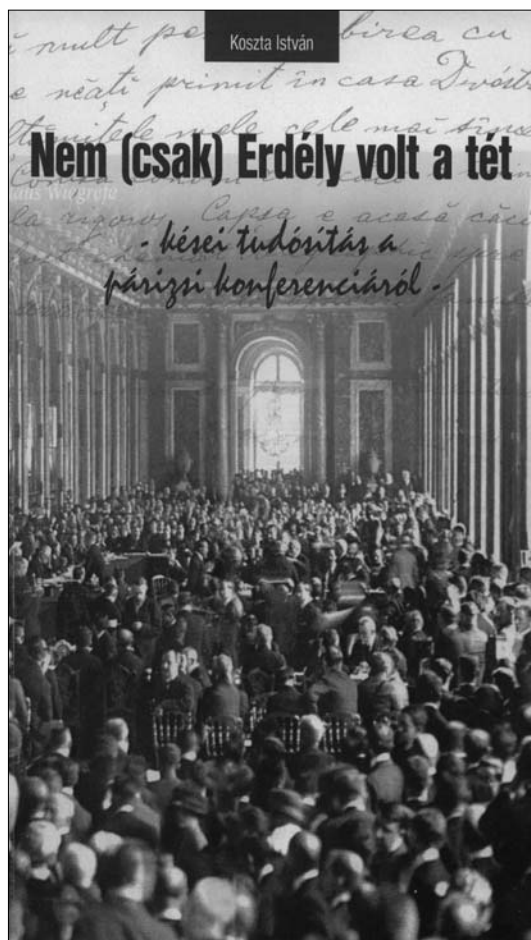
Alkalmam volt részt ve- ni néhány könyvbemutatón, ahol a szerző szembesülhe- tett potenciális olvasóinak érdeklődésével, problémálá- tásával. Keserűen tapasztal- tam, hogy a két Trianon-té-

Védjegyek. Íróportrék – ellenfényben

Cseke Péter szapora tollú író, a sajtó világa és az iro- dalmi jellemzések-elemzé- sek következetes támogató- ja, az esszé kitaró művelője és ébren tartója. Irodalom- történeti jelentőségű kotelei jelentékeny számban sora- koznak immár munkássága ama képzeletbeli polcán, amit minden szerző előbb- utóbb megácsol magának és könyveivel benépesít. A Kriterionnál 2011 végén megjelent tanulmánykötete mindenekelőtt különböző évfordulós rendezvényekre papírra vetett gondolatok, felvázolt tanulmányok, té- maközelítések szerkesztett, összehangolt, jegyzetekkel és hivatkozásokkal ellátott gyűjteménye. Egy kötettel több, amiben az olvasó átfogó spektrumát kapja az er-

kat a körülményeket, ame- lyek legalább annyira gátol- ták, mint amennyire ösztö- nöztek kutatásait, vizsgáló- dásait. Lehet, hogy ha a rendszerváltozás előtt nem ütközött volna annyi és olyan kemény falba, nem érte volna annyi gáncs és el- terelő hadmozdulat, gon- dolkodás nélkül megmarad a riport és az irodalom mű- velőjének, amiben ígéretes csapásokat vágott a hetve- nes években. A tiltások és az akadályok megedzettek, felszították filológusi kutatókedvét, és az eltelt évtize- dek során kialakult az a sa- játos értékrendszer, amely- nek mentén arcképcsarno- kát véglegesíti.

A korábbi tiltásokkal szemben a mai látszólagos korlátlan szabadság a szel- lem területén arra figyel- mezteti a szerzőt s általa az olvasót, hogy „a 21. század

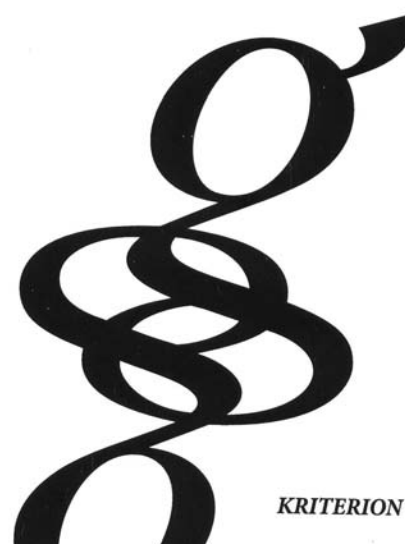

GORDIUSZ

CSEKE PÉTER

VÉDJEGYEK

ÍRÓPORTRÉK – ELLENFÉNYBEN

KRITERION

józan helyzetértékelését és egészséges látásmódját di- cséri, hogy nem hagyta el- sikkadni a felkínálkozó le- hetőséget.

Következő könyve, a zintén alig-alig ismert román dokumentumokból táplál- kozó *Mária román királynő párizsi követsége* gyakorlatilag folytatása az előbbi kötet- nek. Formálisan ez esetben is inkább szerkesztői- fordítói-jegyzetirői munka az övé, de az esemény, ami- re összpontosít, a Trianon- hoz vezető folyamatnak egy másik sokat jelentő szaka- sza. A román királynő pári- zsi tartózkodása a béketár- gyalások idején sok értetlen- ségre és tévhitre szolgálta- tott okot, s máig nem tisztá- zott kérdése a huszadik szá-

nálók igyekeztek szinte a nullára csökkenteni a kirá- ly- női szerepet. Ezért törté- net meg az, hogy Koszta István vállalkozása ezúttal is egy újabb revelációja a ro- mániai történetírásnak, olyan felfedezés, amelynek a fényében könnyebben le- het és kell is újraírni a Kár- pát-medencei térség népei- nek egymásba játszó mo- dern kori történelmét, az események reális felbecsülé- sének fényében.

Miben is áll tehát Mária királynő érdeme? A könyv tanúsága szerint éppen ab- ban, hogy hiteles naplórő- ként lejegyzte az eseménye- ket. Azokat is, amelyeknek cselekvő részese, s azokat is, amelyeknek szem- és fültá- nója. Írása ezért is kényel-

májú könyvtől jelentős há- nyada az érdeklődőknek egészen mást várt: doku- mentumok helyett hangul- latkeltést, a szomszéd kár- tyáinak ihletett felfedése he- lyett verbális leleplezéseket és elítélést – mintha a tri- anomni döntés nem is kilen- ven valahány éve történt volna meg, a történelem minden utólagos vargabetű- je ellenére, visszavonhatat- lanul, hanem csak tegnap... Szomorú dolog illúziók és nosztalgia fertőzöttjei tár- saságában a holnapon tőp- rengeni, de nincs más ment- ségünk. Hiszem, az előzmé- nyek erre engednek követ- keztetni, hogy Koszta Ist- ván, eddigi helyes tájékozá- dása után megteszi a követ- kező lépést is...

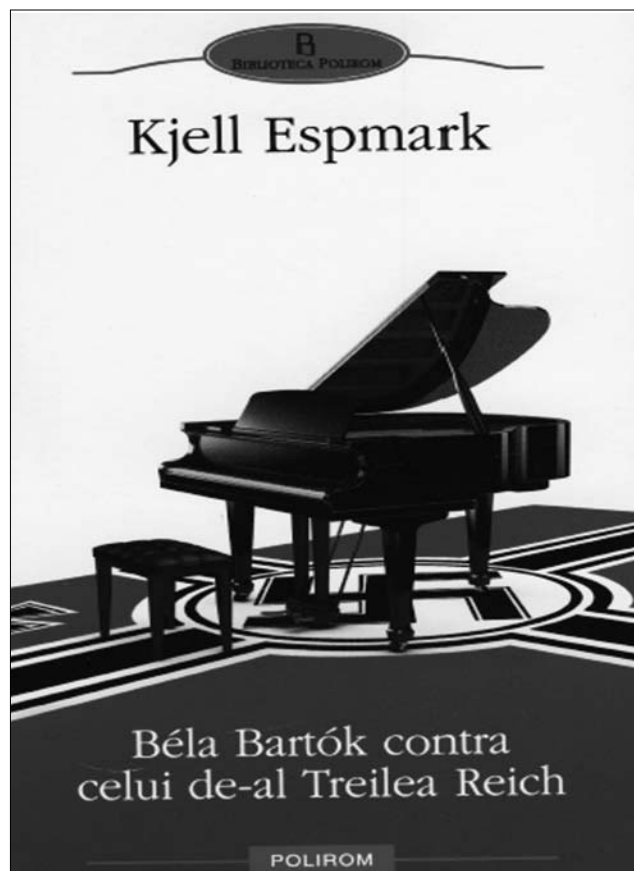
déli irodalom huszadik századi főbb személyiségei- nek.

Cseke Péter nem törek- szik mindenre kiterjedő részletezésre, esszéi egy- szerre szintézisek és egyben személyes adalékok is egy- egy alkotói profilhoz, sze- mélyiséghez, sorshoz. Nemzedéki vonulatba ren- dezett írásai főként a nagy formátumú, korszakokat je- lölő alkotókra összpontosí- tanak. Akár személyes iro- dalomtörténetnek is betud- tható az a galéria, melyet a *Védjegyek*-ben felsorakoztat. Bevezetőjében – amely a szerzőnek akár a maga „mentsége” is lehet az ala- posan, megfontoltan mellő- zött teljességigény okán – Cseke Péter felvázolja azo-

útvesztőivel és csapdahely- zeteivel szembesülve ne en- gedjük »parciális tudomá- nyos ügyé, szűk társada- lomtudományi szakterület- té« változni a már feltárt közösségi örökséget. Mie- lőtt végleg az eszme- és iro- dalomtörténet birtokába ke- rülne, tegyük lehetővé, hogy éltető szellemi erőter- ré válhasson” – olvasható a szerzői ajánlás végén. A Kós Károlytól Páskándi Gézáig és Zágonyi Attiláig terjedő idő- és szellemi ív az erdélyi irodalom olyan teljesítményeiben igazít el bennünket, amelyek nélkül sem cselekvő hagyomány, sem tartalmas újítás és fon- toltva haladás nem létezik.

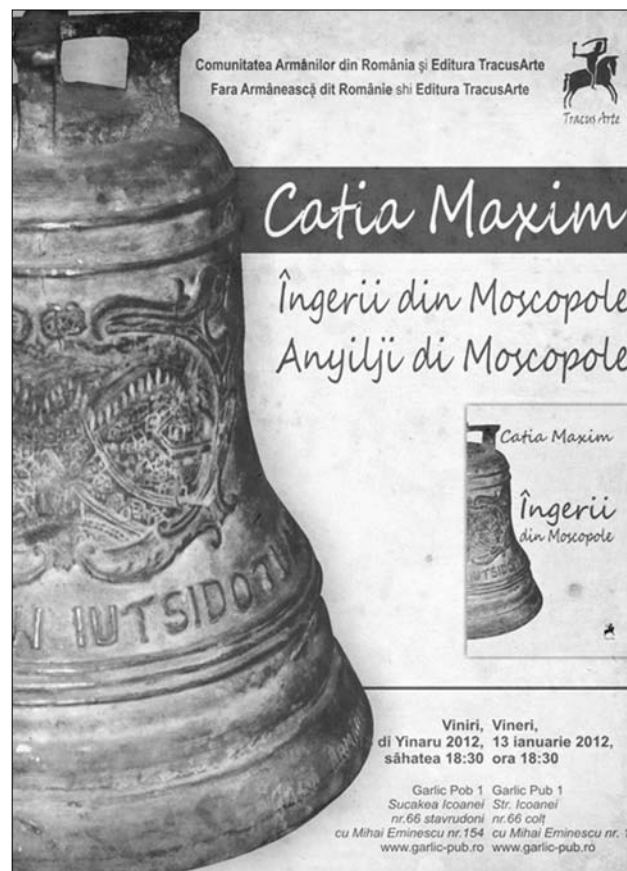
Cseke Gábor

Könyvek kisebbségekről – kisebbségeknek

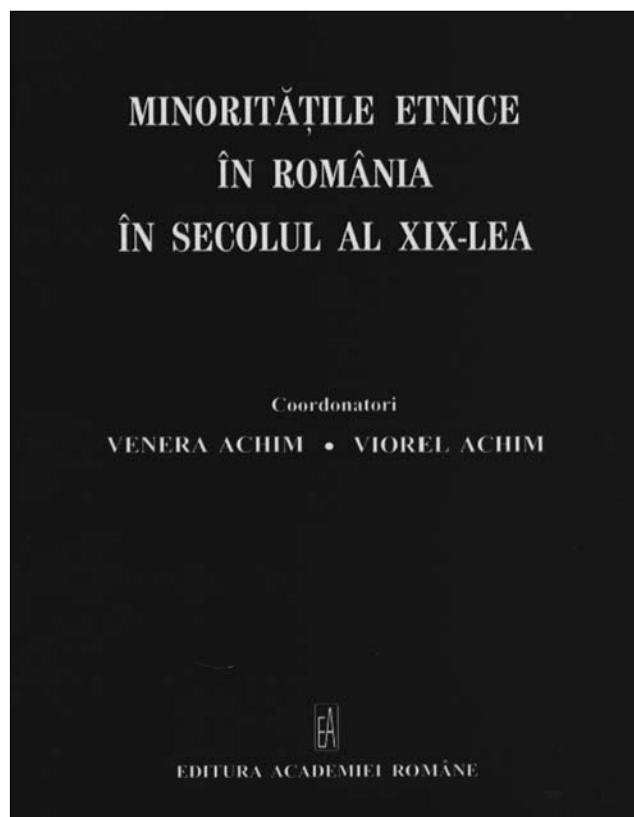
Kjell Espmark: *Bartók a Harmadik Birodalommal szemben.* Polirom Kiadó, Iași, 2012.

Kjell Espmark regénye az ellentétek tablója: fasizmus és szabadság, művészet és egyenruha, az emberi teljesség a határáig feszítve. Tragédia és komédia egyazon könyvben – ahogy az európai művész átéli a második világháború borzalmait. „A katonai csizmák taposta ország sötét-ségében haladó vonat fülkéjében alvó Bartók megrázó álmot lát. Erejét és ragyogását tekintve a valóságot messze meghaladó sűrű álmot. S ezt idézi újra és újra, miközben a jelentését kutatja” – írja Kjell Espmark. A Swedish Book Review szerint Espmark könyve olyan, mint egy zenemű, mintha Bartók szerzeménye lenne.

Catia Maxim: *Angyalok Moscopolében.* Tracus Arte Kiadó, Bukarest, 2011.

A szerző regényes képet fest az aromának hajdani fővárosáról, Moscopoléről, amely egykor világvárosnak számított, jelenleg viszont mindössze egy kis falu. A romániai aromán közösség fontos műnek tartja ezt a könyvet, amelyet ünnepélyes keretek között mutattak be január 13-án.

Nemzeti kisebbségek a XIX. századi Romániában. Román Akadémia, Bukarest, 2010.

A régi Romániában, a Regátban a románok mellett mintegy 700 ezer más nemzetiségű élt: 265 ezer zsidó, 230 ezer roma, 41 ezer balkáni származású: görög, albán, szerb és bolgár, 50 ezer csángó, 50 ezer német, 36 ezer erdélyi magyar és székely, 8000 örmény, 8000 orosz, 2000 francia, 1000 angol, 500 olasz, továbbá lengyelek, csehek, tatárok, törökök, svájciak stb. A könyv hét fejezete részletesen foglalkozik a kisebbségek hozzájárulásával Románia modernizálódásához, a kisebbségi közösségek szervezkedésével és működésével, a román nacionalizmus megnyilvánulásával a nemzetiségekkel szemben, a csángó kérdéssel, a zsidó kérdéssel. A könyv egyik szerzője magyar, Varga Andrea, aki a moldvai csángók önazonossági válságát mutatja be, aminek előidézésében szerepet játszott a romániai katolikus egyház is.

Teșu Solomovici: *Antonescu marsall életrajza.* Bukarest, 2011.

A 812 oldalas könyv részletesen bemutatja Ion Antonescu életét – születésétől (1882. június 2-től) haláláig (1946. június 1-ig). A szerző az *Adevărul* riporterének elmondta, hogy mind a zsidó, mind a román történészek megpróbálták nyomást gyakorolni rá, hogy ne tegye közzé ezt a könyvet, amely felháborodást fog kelteni. Az igazságot viszont, amelyet Teșu Solomovici kevésbé ismert dokumentumok feltárásával próbált rekonstruálni, kár takargatni. Antonescut ma is sokan nagy hazafinak tartják, aki sajnos mások gyűlöletére építette hazafiságát – ezt viszont kevesen látják be. Amit pedig gyűlöletre építenek, az bármilyen tetszetős is, hiábavaló.

új magyar szó

20 oldal

Ára: 1,5 lej

Országos közéleti napilap | Alapítva 1947-ben, Romániai Magyar Szó címmel

VIII. évfolyam,
10. (1582.) szám**BNR-valutaárfolyamok**

1 euró	4,3347 ▲
1 amerikai dollár	3,4245 ▲
100 magyar forint	1,3973 ▼

Gazdaság

6

Nem lesz le(j)értékelés?

Az euróval szembeni enyhe gyengüléstől eltekintve a lej árfolyama eddig nem szenvedte meg a fővárosi tüntetéseket, de a szakemberek figyelmeztetnek, hogy leminősítés várhat az országra, ha a döntéshozók a problémákat nem rendezik időben és kellő felelősségtudattal.

Kultúra

8

Böjte Csaba iránytűje

Farsangi hangulatban mutatta be tegnap a Bukaresti Magyar Kulturális Intézet székházában Böjte Csaba *Iránytű a Végtelekhez* című legújabb könyvét, a csíkszeredai Role zenekar ugyanis megzenésített Ady-verseket és vallásos dalokat kínál „zenei aláfestésként”.

Média

9

Papírforma a glóbuszon

A papírforma érvényesült az idei Golden Globe gálán – a *The Artist* három, az *Utódok* pedig két elismerést kapott a vasárnap éjjel megrendezett 69. Golden Globe díjkiosztó gálán. A legjobb rendező Martin Scorsese, a legjobb drámai színész George Clooney, a legjobb színésznő pedig Meryl Streep lett.

Vezércikk

3

A Téren

Băsescu, aki a nép édesfiaként szerezte meg a polgárok bizalmát a választásokon – lebecsülte a népet. Meggyőződésévé vált, hogy ő jobban tudja, mi jó a népnek, mint maga a nép, és elhatározta, hogy mindazt, amit ő jónak tart, tűzön-vízen keresztül is megvalósítja.

Vagyis erőszakkal jót tesz a népnek, akkor is, ha az nem kér belőle. ▶

Salamon Márton László

Állóháború Băsescu ellen

*Negyedik napja tüntetnek országszerte, az államfő lemondását követelve***Tájkép csata után. A randalírozók üzleteket és bankfiókokat fosztottak ki, utcai bútortartót romboltak le Bukarest központi terein**

Fotó: Mediafax

Tovább tartanak országszerte a kormány és Traian Băsescu államfő lemondását követelő tüntetések: tegnap délután Bukarestben is újból utcára vonultak, ahol előző éjszaka véres összecsapásokra kerül sor a csendőrök és a tiltakozó megmozdulásokat „meglovagoló” randalírozók között. Traian Igaş belügyminiszter válságstábot hívott össze, és felszólította a tüntetéseket felügyelő egységek vezetőit, hogy „nagyobb határozottsággal” lépjenek fel a rendbontók ellen. Az ellenzék rendkívüli ülészak összehívását kéri, amivel az RMDSZ is egyetért. **3. oldal ▶**

Regadó: sok az autós panasz

Baloga-Tamás Erika, Farkas István, Kovács Zsolt

▶ A jelek szerint az autókerekedőket és –tulajdonosokat egyaránt „megszorongatja” a múlt pénteken életbe lépett új regisztrációs adó, amely az egész hazai autópiacon átrendezheti, ráadásul – egyes vélekedések szerint – a törvényszegést is bátorítja. Míg a hatóságok a kedvezményeket és a környezetvédelem szerepét hangsúlyozzák, az érintettek elviselhetetlen anyagi terhekre panaszkodnak. Néhány ügyvédi iroda máris jelezte, hogy bíróságon támadja meg az új törvényt és ennek érdekében készek akár európai uniós fórumokig is elmenni. **Folytatása a 3. oldalon ▶**

Enyhít és szigorít a KRESZ

▶ Az uniós rendelkezéseknek megfelelően a jelenlegi 18 évről 17-re csökkenti a gépjárművezetői engedély megszerzéséhez szükséges minimális életkort az új

KRESZ, amely az eddiginél szigorúbban sújt le a törvényszegő autósokra. A módosított törvényről tavasszal szavaz a képviselőház. **7. oldal ▶**

A KRESZ szigorítását a közlekedési rendőrök is üdvözlik

Fotó: archív

Martonyi János: kell az IMF

▶ A kemény gazdaságpolitikai feltételek ellenére a magyar kormány megállapodást akar kötni az Európai Unióval és az IMF-fel – közölte a magyar külügyminiszter. Martonyi János azonban alaptalannak nevezte azokat a híreszteléseket, miszerint Brüsszel és az unió belpolitikai változásokat, vagy akár személycseréket erőltetne Magyarországra a készenléti hitel fejében. A diplomácia vezetője leszögezte: az EU-tól való elszakadás államcsődhez vezetne.

2. oldal ▶**Mai mellékletünk:****úmsz** kisebbségben

Röviden

Szerbia tagjelölt kíván lenni

Szerbia külpolitikájának egyik célja az idén, hogy elnyerje az uniós tagjelölti státust, és az év végéig megkezdődjenek a csatlakozási tárgyalások – hangsúlyozta Boriss Tadic szerb elnök az országa nagyköveteinek belgrádi értekezletén mondott beszédében tegnap. Az államfő a külpolitikai prioritások közé sorolta Szerbia alapvető érdekeinek védelmét Koszovóban.

Marad Oroszország besorolása

A politikai bizonytalanságokra hivatkozva levette a napirendről Oroszország adóosztályzatainak javítását a Fitch Ratings, stabilra módosítva tegnap a szuverén orosz besorolásokat a felminősítés lehetőségére utaló eddigi pozitívumról.

Huntsman nem jelölteti magát

Jon Huntsman volt utahi kormányzó és pekingi exnagykövet (*képünkön*) tegnap bejelentette, hogy visszalép a republikánus párt

hivatalos elnökjelöltségéért folytatott küzdelemtől, és támogatásáról biztosította Mitt Romney jelölését. Herman Cain georgiai üzletember és Michele Bachmann minnesotai képviselő után Huntsman a harmadik republikánus elnökspírás, aki nem vállalta a további a küzdelmet azért, hogy novemberben a pártja nevében ő lehessen Barack Obama elnök hivatalos kihívója.

Antidemokratikus kazah választások

A vasárnap megtartott kazah parlamenti választás demokrácia-szintje elmaradt az ország EBESZ-vállalásaitól, valamint a főbb nemzetközi és emberjogi normáktól – nyilatkozta Haraszi Miklós, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Irodája (ODIHR) választási megfigyelői küldöttségének magyar vezetője tegnap Asztanában.

Szökőmásodperc lesz júniusban

Június 30-án újabb szökőmásodpercet iktatnak be időszámításunkba. Ennek révén ugyanis összehangolják a rádió- és tévéátvitel által terjesztett időt az átlagos csillagidővel. A polgári életben használt idő, az egyezményes koordinált világidő (röviden UTC) mintegy 200 igen pontos atomóra összevetett átlagán alapszik. A Föld forgásán alapuló idő azonban ettől kis mértékben eltér, ezért vezették be a szökőmásodpercet.

Valutaháború az euró ellen?

Az Egyesült Államok gazdasága már esztendő óta a világegyetem legnagyobb adósa, meghozza anélkül, hogy államhiteleit a bővülő kategóriájába sorolták volna – írják a német lapok. Amerika a bankválság keretén belül elárastotta a piacot frissen nyomtatott dollárok tömkelegével és minden arra mutat, hogy valutaháborút indított az euró ellen.

Visszahívott Volkswagének

A Volkswagen világszerte 2 literes dízelmotorral szerelt 325 ezer autót hív vissza elővigyázatosságból javításra. A hiba a dízelmotorok üzemanyag-befecskendező rendszerében léphet fel, ami bizonyos körülmények között üzemanyag elfolyáshoz és a motor üzemanyag-ellátásának kihagyásához is vezethet.

Martonyi: kell az IMF

Budapest hajlandó elfogadni a Nemzetközi Valutaalap kemény feltételeit

Hírösszefoglaló

► Martonyi János megerősítette, hogy a magyar kormány megállapodást akar kötni az Európai Unióval és az IMF-fel, bár kemény gazdaságpolitikai feltételekre számít. A magyar külügyminiszter a közszolgálati *Magyar Televízió*nak vasárnap este adott interjújában kijelentette: alaptalan és komolytalan találgatás, hogy Brüsszel és az unió belpolitikai változásokat, vagy akár személycserét erőltetne Magyarországra a készletlen hitel fejében. Martonyi kifejtette, hogy a magyar kormány kemény gazdaságpolitikai feltételekre számít. Az unió által vitatott törvények közül véleménye szerint csak a jegybankról szóló jogszabály jöhet számításba a hitel-

megállapodás feltételeként. A Jobbik szombati unióellenes tüntetésén elhangzottakra a külügyminiszter úgy reagált, hogy az EU-tól való elszakadás államszűdhöz vezetne, és tovább erősödne Magyarország kiszolgáltatottsága.

Angela Merkel német kancellár helyesnek tartja, hogy az Európai Bizottság megvizsgálja a magyarországi jogalkotást az európai elveknek való megfelelés szempontjából, és ennek során kitér az új alkotmányra, valamint a jegybanki függetlenség kérdésére. A *Deutschlandfunk*ban vasárnap sugárzott interjú a német kancellár első nyilvános megszólalása az utóbbi hetekben vitatott magyar jogszabályokkal kapcsolatban. Eddig csupán a berlini kormány szóvivője és he-

Martonyi János

Fotó: MTT

lyettes szóvivője nyilatkozott, hangsúlyozva, hogy a berlini vezetés üdvözli a brüsszeli vizsgá-

latot és várja annak eredményét. Az MSZP alelnöke szerint az Európai Unió történetében nem volt példa arra, hogy egy kabinet olyan erős bírálatokat kapjon, mint Orbán Viktor kormánya. Kovács László korábbi külügyminiszter és uniós biztos tegnap azt mondta: a Magyarországgal szembeni aggályok súlyosabbak, mint az ezredfordulón Ausztriával szemben megfogalmazottak. Ennek oka, hogy amíg akkor Jörg Haider szélsőjobb oldali Szabadságpártjának koalíciós részvételét kifogásolta az EU, az osztrák kormány döntéseit azonban nem, az Orbán-kormány „provokatív módon” sérti meg az uniós értékeket, számos intézkedése ellentétes a közösségi joggal és szabályokkal – tette hozzá. ◀

A személyzet hősként viselkedett

Gy. Z.

► A kapitány felhatalmazás nélkül módosította az olaszországi Giglio szigeténél sziklára futott óceánjáró útvonalát – közölte tegnap Pier Luigi Foschi, a hajót üzemeltető Costa Crociere társaság elnök-vezérigazgatója. Egyben hangsúlyozta, hogy a hajózási társaság még nem ismeri az óceánjáró fekete dobozának információit, mivel ez az ügyesség birtokában van. Foschi több alkalommal könnyeivel küzdve nyilatkozott az olasz és külföldi újságíróknak. Kijelentette, hogy a Costa Concordia legénysége „hősként viselkedett”, mivel két óra alatt több mint négyezer embert menekített ki a folyamatosan dőlő hajóról.

A mentési munkálatok egyébként a megromlott időjárás miatt tegnap meghatározatlan időre leálltak. A túlélőket kereső búvárokat és tűzoltókat is eltávolították a hajóról.

A *Mediafax* tegnap elérte annak a beszercei férfinak a családját, aki a hajón dolgozott, és szerencsésen túlélte a katasztrófát, jelenleg más romániai állampolgárokkal együtt egy grosettoi szállodában tartózkodik. A család szerint Dan

Theodor C. tavaly nyár óta eladó a hajón, szerződése februárig érvényes. Nővére, Anamaria

C. elmondta, hogy az egész család rémálmokat élt át, amíg meg nem tudta, hogy szeretettük túlél-

te a hajótörést. A nő szerint a bátyja nem hatott idegesnek a telefonban. ◀

Hatalmas seb éktelenkedik a hajó oldalán. A hajótársaság pénzügyi helyzete stabil, jut kártérítésre

Személyes szívesség okozta a katasztrófát?

A Costa Concordián dolgozó felszolgálók főnökének akart a kedvében járni az óceánjáró kapitánya, amikor utasítást adott, hogy a hajó szorosan a part közelében haladjon – írta tegnap a *Corriere della Sera*. A főnök ugyanis Giglio szigetén született.

Nem sokkal a baleset előtt a lap által idézet fültnök meghallották a kapitány megjegyzését, amikor így szólt az illetőhöz: „Antonello, látod, egészen közel vagyunk a te Gigliódhoz”. Az óceánjáró ezután sziklának ütközött, majd az oldalára dőlt.

Schmitt hallgat a plágiumról

ÚMSZ-összeállítás

► A plágiumügy kirobbanása óta először állt tegnap a nyilvánosság elé Schmitt Pál, kérdést azonban nem lehetett feltenni a magyar államfőnek. Államtitkári kinevezésén még soha annyi újságíró nem vett részt, mint tegnap, az esemény előtt azonban az elnök munkatársai közölték, hogy nem tehetnek fel kérdéseket az újságírók Schmitt Pálnak.

Mint a *hvg.hu* kilenc hónapig tartó munkával kiderítette, Schmitt Pál köztársasági elnök 1992-ben írt doktori disszertációjának nagy része szinte szóról szóra megegyezik egy bolgár sportkutató által még a nyolcvanas években írt tanulmány szöve-

gével. A dolgozat ráadásul nem felel meg a doktori disszertáció alapvető követelményeinek sem, ennek ellenére summa cum laude minősítést kapott bírálóitól. Az államfő az ügyre egyébként valószínűleg holnap, azaz szerdán a közszolgálati Magyar Rádió 181 perc című műsorának adandó interjújában reagál. Az ellenzéki pártok nemcsak magyarázatot követelnek Schmittől, hanem a lemondását is. A Köztársasági Elnöki Hivatal magyarázatát és a Semmelweis Egyetem dékánjának e tárgyban született közleményét elégtelennek és elfogadhatatlannak tartja az MSZP. Balogh András, a párt elnökhelyettese tegnap közölte: reméli, hogy Schmitt Pál tisztázni tudja magát. ◀

Nem okozott kárt a Fobosz

Munkatársunktól

► Jóllehet az első hírek szerint Magyarország területére volt várható a működésképtelenné vált orosz Fobosz-Grunt űrszonda becsapódása, és ezért a magyar illetékesek katasztrófavédelmi riadót is elrendeltek, hírügynökségi jelentések szerint az űreszköz vasárnap az esti órákban Chile partjaitól 1250 kilométerrel nyugatra a Csendes-óceánba zuhant. Az űrszonda több mint két hónapot töltött Föld körüli pályán, miután a hajtómű hibája miatt nem indulhatott el tervezett útjára a Mars egyik holdja felé. A szonda szállította Kína első Mars-orbiterjét, a Yinghuo-1 szondát, valamint a Planetary

Society kísérleti rendszerét, amely azt vizsgálta volna, a mikroorganizmusok miként viselik a hosszú űrutazást. Az elmúlt négy hónap során a Fobosz-Grunt már a harmadik nagy űrjármű, amely irányíthatatlanul zuhant a Földre: szeptemberben a NASA 6,5 tonnás UARS műholdja, októberben pedig a németek 2,7 tonnás ROSAT nevű műholdja ért hasonló véget. Mindkét szerkezet az óceánba zuhant. A Fobosz-Grunt a maga 14,5 tonnájával a második legnagyobb objektum, amely irányítás nélkül ért földet. Az első helyen a NASA 85 tonnás Skylab űrállomása áll, amelynek maradványai 1979-ben az Indiai-óceánba, illetve Nyugat-Ausztrália lakatlan területeire hullottak. ◀

Állóháború Băsescu ellen

ÚMSZ-összeállítás

► Immár negyedik napja tartanak országsszerte a kormány és Traian Băsescu államfő lemondását követelő tüntetések. Bukarestben még füstölögtek a vasárnapról hétfőre virradó éjszaka a randalírozók által felgyújtott újságosbódék, még sepregették az összezúzott kirakatok előtt az üvegcserepeket, amikor – tegnap délután – újra utcára vonultak az elégedetlenkedők. A fővárosban szombaton és vasárnap éjszaka is véres összecsapásokra került sor a csendőrök és a tiltakozó megmozdulást meglovagló rendbontók, elsősorban futballszurkolók között.

Tájkép csata után

„Hat kilométernyi útszakaszon rongálták meg Bukarest központját” – összegezte tegnap reggel a károkat Sorin Oprescu. Bukarest főpolgármestere részletesen ismertette az Egyetem téren, az Unirii téren, a két teret összekötő Brătianu sugárúton, valamint a történelmi városközpontban okozott kárt. A randalírozók üzleteket és bankfiókokat fosztottak ki, személygépkocsikat gyújtottak fel, útjelző táblákat és jelzőlámpákat tettek tönkre, utcai bútorzatból emelve barikádokat. A „kár-felmérés” szerint a nemrégiben felújított bukaresti óváros, a Lipsani városrész tizenegy utcájában szedték fel a kockaköves burkolatot a csendőrökkel és rohamrendőrökkel évek óta „harcban álló” futballhuligánok, akik megragadták a tüntetés adta alkalmat, hogy utcára vigyék a korábban a stadionok lelátóira korlátozott indulataikat. Oprescu elmondta: elkezdődött a károk elhárítása, elsőként a közlekedési táblákat és jelzőlámpákat javítják meg, mert a téli vakáció után tegnap újraindult iskolai oktatás miatt megnövekedett forgalomra számítanak.

Igaş „odaadást” kér a csendőröktől

Traian Igaş belügyminiszter válságstábot hívott össze, hogy értékeljék az elmúlt napok bukaresti eseményeit, és megtervezzék a szükséges intézkedéseket. Ugyanakkor felszólította a tüntetéseket

felügyelő egységek vezetőit, hogy „nagyobb odaadással és határozottsággal” lépjenek fel a rendbontók ellen. Aurel Moise csendőrségi szóvivő arról számolt be, hogy Bukarestben 283 személyt kísértek be a karhatalmiak. Az őrizetbe vettek közül 247 személyt szabálysértésért megbírságotlaltak, 36 személy ellen pedig ügyészégi eljárás indult. Hozzátette: az ország 41 településén összesen 8700 ember vonult utcára, de erőszakos cselekedetekre csak a fővárosban került sor. Az összecsapások nyomán tíz csendőr szorult egészség-

el, hogy Traian Băsescu államfő az egészségügy privatizációja kapcsán nyilvánosan éles vitába keveredett Raed Arafat – palesztin származású, román állampolgárságú – orvossal. Ez utóbbi köztisztviselőnek örvend a korszerű sürgősségi mentőszolgálat (SMURD) rendszerváltás utáni kiépítésében játszott meghatározó szerepe miatt. A vita nyomán Arafat lemondott az egészségügyi minisztériumban betöltött államtitkár-helyettesi posztjáról. A többnyire elutasító álláspontok hatására Băsescu múlt pénteken visszavon-

(orvosok, jogászok, páciensek szervezetei, szakszervezetek stb.), akik érdemben hozzászólhatnak a készülő kerettörvény tervezetének valamennyi fejezetéhez egy széles körű társadalmi konzultáció során” – fogalmazott az RMD SZ-es tárcavezető. Hozzátette: az egészségügyi reform feltétlenül szükséges, ugyanis jelenleg rengeteg hiányosság van a rendszernek, mind a finanszírozásban, mind az egészségügyi szolgáltatások minőségét illetően. Ritli László elmondta, az új tervezet jelentős módosításokat tar-

„Románia paradicsom a tolvajoknak, pokol a lakóinak” – hirdetik a tüntetők az Egyetem téren

Fotó: Salamon Márton László

ügyi ellátásra, ketten pedig súlyosan megsérültek, akárcsak néhány újságíró, miután a tiltakozók Molotov-koktélokkal és kövekkel dobálták a rendfenntartókat és az újságírókat egyaránt. Aurel Moise elmondta, az őrizetbe vettek közül heten a Ploiești-i Petrolul futballcsapat Sárgea Farkasok nevű galerijének a tagjai, húszan pedig a három nagy bukaresti labdarúgócsapat, a Steaua, a Dinamo és a Rapid szurkolói csoportosulásaihoz tartoznak.

Arafat csak ürügy?

A tüntetések megszervezését senki nem vállalta fel, így elemzők egyetértéssel abban, hogy spontán tiltakozásokról van szó, amelyek azt követően kezdődtek

ta az egészségügy privatizációjáról szóló törvénytervezetet, de már késő volt, mert elkezdődtek az Arafat melletti szimpátiatüntetések.

Ritli László felel az új törvényért

A tiltakozásokat kirobbantó egészségügyi törvény kapcsán Emil Boc kormányfő bejelentette: a koalíciós pártok felhatalmazták Ritli László egészségügyi minisztert, hogy állítsa össze azt a testületet, amely kidolgozza az új jogszabálytervezetet. „Ez előreláthatóan mintegy 3-6 hónapot vesz igénybe, ezalatt az idő alatt pedig konzultálni fogunk mindazon – közvetlenül vagy közvetve érintett – csoportok képviselőivel

talmaz majd több területen, mint például a kórházak működése, a biztosítások felhasználási módja vagy az orvosi műhiba. Arra az újságírói kérdésre, hogy az új törvény megszövegezésébe bevonják-e Raed Arafatot is, Ritli László úgy fogalmazott: várja a SMURD megalapítójának a telefonhívását. „Jelenleg Andrei Georgescu tölti be a helyettes államtitkári tisztséget, akinek leváltása kizárólag Emil Boc kormányfő hatáskörébe tartozik” – mondta Ritli. A marosvásárhelyi orvos hozzáértését Kelemen Hunor RMD SZ-elnök is méltatta, szerinte Raed Arafat olyan szakember, akinek a tudására és tapasztalatára szükség van akkor, amikor a romániai egészségügyi rendszer reformjáról van szó. ◀

A Téren

Salamon Márton László

Túl vagyunk a kormány- és államfőellenes tüntetéseinken negyedik napján is, és a tiltakozások – annak ellenére, hogy tegnap már munkanap volt, ráadásul az első iskola-nap a szokásosnál hosszabb téli vakáció után – nem hagytak

alább. Bukarestben tegnap esti lapzártánk idején is ezres tömeg vette birtokába az Egyetem teret, és az éjszaka – amikor az összecsapások „szoktak lenni” (a bukarestiek mindent meg tudnak szokni, hát ezt is lassan megszokják, megszokjuk) – még hátra volt. És arra már lassan alig emlékszik valaki, hogy miből indult ki ez az egész. Lassan már alig látni Raed Arafat-os vagy SMURD-os plakátot a tüntetők kezében, az egészségügyi törvény körüli hercehurca és az arab származású marosvásárhelyi orvos élő televíziós adásban történt lemondásának botránya felledésbe merült, ellenben mindenki száján ott az államelnök neve. Traian Băsescu-ban ölt testet minden elégedetlenség, öt hibázatják egyedül a világ minden nyomorúságáért. Pedig aligha Traian Băsescu a hibás mindeért. A gazdasági válság Amerikából jött, egész Európát sújtja, a megszorító intézkedéseket a Nemzetközi Valutaalap nyomására hozta meg Románia kormánya, és alighanem szükségessé is voltak, a reformintézkedések java része – legalábbis elméletben – javító szándékú és hasznos lehet a romániai társadalom számára. Az államfő „csak” annyit tett, hogy személyesen jelentette be a bér- és nyugdíjlevágásokat, illetve személyesen kezdeményezte az – ismétlem: nem ördögtől való – reformintézkedések java részét.

A téren a „bűnös” mégis, mindenki számára, egyedül: Traian Băsescu. Ő vágta le a béreket, ő adózta meg a nyugdíjakat, ő emelte meg az áfát, ő döntött a '89-es forradalmárok járandóságainak megnyirbálásáról, ő rugta ki Raed Arafatot (mondjuk, ez valóban így is van...), és a sort még folytathatnánk.

Traian Băsescu pedig csak egyetlen igazán nagy hibát vétett, az viszont megbocsáthatatlanul nagy. Ő, aki a nép édesfiaként szerzte meg a polgárok bizalmát a választásokon (két, a bukarestiek esetében pedig egyenesen négy alkalommal!) – lebecsülte a népet. Meggyőződésévé vált, hogy ő jobban tudja, mi jó a népnek, mint maga a nép, és elhatározta, hogy mindazt, amit ő jónak tart, tűzön-vízen keresztül is megvalósítja. Vagyis erőszakkal jót tesz a népnek, akkor is, ha az nem kér belőle.

A pokolba vezető út jószándékkal van kiköveztve – tartja a mondás. A jó szándékból a köveket már kiszedegették a bukaresti óváros macskaköveivel intifádázó tüntetők, de a pokol nincs már nagyon messze...

Román lapszemle

A Ceaușescu házaspár számos dísztárgya, értéktárgya kerül eladásra az Artmark által Az aranykor néven január 26-ára szervezett árverésen. Egy tigrisbőr kikiáltási ára 1800 euró, egy gyöngyházborítású ékszerdobozé 400 eurónál indul, Nicolae Ceaușescu Elite márkájú töltőtolla esetében pedig 2000 eurónál kezdődik a licitálás. (Click) ► Több, mint hat ezer fővel nőtt decemberben a munkanélküliek száma, amely így meghaladta a 460 ezret. (Curierul național) ► Közel 300, külföldön diplomát szerzett fiatal küldte be önéletrajzát az államelnöki hivatalhoz, a három meghirdetett államnácsonosi tisztség elnyeréséért. (Evenimentul zilei) ► A Tulajdonalap portfóliójába tartozó valamennyi céget fel kell listáznia a kormánynak, egy nemrégiben hozott törvény szerint. A feltérképezendő vállalatok közé tartoznak a repülőterek, az energiaszállító vállalatok valamint a Román Posta. (Adevărul) ► Pozitív kihatásai is vannak a Romániát is sújtó gazdasági-pénzügyi válságnak – állítja Daniel ortodox pátriárka. (România liberă)

Megszólaltak a kormánypártiak, Traian Băsescu államfő továbbra is hallgat

Elítélték az erőszakos cselekedeteket tegnapi nyilatkozataikban a kormánypárti politikusok, Emil Boc miniszterelnök ugyanakkor elismerte a tiltakozóknak azt a jogát is, hogy az utcán adjanak hangot elégedetlenségüknek. „Az államnak kötelessége biztosítani, hogy a polgárok biztonságban legyenek, bárhol is tartózkodjanak. A törvényről nem vitatkozni kell, hanem tiszteletben kell tartani az előírásait” – szögezte le a kormányfő. Felhívta a figyelmet, hogy az utcai tiltakozások elhúzó-dása esetén Románia elveszítheti mindazt, amit az elmúlt két év szigorú megszorító intézkedéseivel vívott ki. Hasonlóképpen nyilatkozott Kelemen Hunor RMD SZ-elnök is bukaresti sajtókonferenciáján, kifejtve: a békés tüntetés – akár engedélyezett, akár spontán – normális jelenség egy demokratikus államban, az erőszakkal viszont nem érthet egyet. „A hétvégén lezajlott tiltakozó akciókat alaposan elemezni kell, majd levonni a megfelelő következtetéseket. A kiindulópontot egyértelműen az egészségügyi rendszerben készülő változások jelentették a tünteté-

sek kirobbanásakor, ám ezek nagyon gyorsan általános, az egész állami rendszer ellen forduló tiltakozássá alakultak át. Romániában az elmúlt két évben számos megszorító intézkedésre került sor, és minden állampolgár közös erőfeszítésének köszönhető, hogy az ország megőrizte gazdasági egyensúlyát, hogy nincsen veszélyben senkinek a nyugdíja és a fizetése” – fogalmazott Kelemen.

A pártfüggetlen utcai tüntetések mellett nem mentek el szó nélkül az ellenzéki pártok sem. Crin Antonescu liberális pártelnök, a Szociál-Liberális Szövetség (USL) társelnöke elmondta: vizsgálják annak a lehetőségét, hogy nagyméretű megmozdulással erősítsék az állampolgári kezdeményezéseket. Előzőleg szociáldemokrata kollégája, Victor Ponta arra szólította fel az USL támogatóit, hogy csatlakozzanak a békés tüntetésekhez. Mihai Voicu PNL-alelnök ugyanakkor bejelentette, alakulata rendkívüli parlamenten ülészhívását kéri, ahol megvitathatják „az ország politikai helyzetét és az utcai megmozdulásokra adott hatósági választ”. Az ellen-

zéki kezdeményezéssel Kelemen Hunor RMD SZ-elnök is egyetért. „Amennyiben az alkotmány és a házszabály előírásai teljesülnek a rendkívüli ülészhívására, az RMD SZ ezt támogatni fogja” – fogalmazott Kelemen. A rendkívüli ülészhíváshoz a honatyák egyharmadának az aláírására van szükség, továbbá pontosan le kell szögezni az ülészhívás napirendjét és időtartamát. Az előrehozott választásokkal kapcsolatosan, amely szintén az ellenzék javaslata, az RMD SZ elnöke úgy véli: az ország számára a politikai válság és az instabilitás most rendkívül káros lenne. „Ebben a pillanatban párbeszédre és egyensúlykeresésre van szükség” – összegezte Kelemen Hunor. A szövetségi elnök az Új Magyar Szó kérdésére kifejtette: a tiltakozáshullám kormánypártként természetesen az RMD SZ népszerűségének sem tesz jót, azonban szerinte „a hazai társadalom egészen pontosan érzékeli az RMD SZ szerepét az egészségügyi törvény kérdésében, racionális ember számára világos, kié a felelősség a kialakult helyzetért”. (S. M. L.)

Huszonkét év halálbüntetés nélkül

Az utóbbi esztendőben a hazai közvéleményt megrázó kegyetlen gyilkosságok, erőszakos bűncselekmények sorozata nyomán erősödik az országban a vélekedés, miszerint vissza kellene állítani a halálbüntetést, amelyet huszonkét esztendővel ezelőtt, 1990 januárjában töröltek el az utca nyomására, törvényerejű rendelettel.

Bogdán Tibor

A kommunista diktatúra idején érvényes büntető törvénykönyv értelmében a halálbüntetést igen sokféle bűncselekmény miatt ki lehetett róni, így különös kegyetlenséggel elkövetett gyilkosságok, hazaárulás, a közpénzek (vagy ahogyan annak idején mondták: a közvagyon) nagyobb mértékű megdézsmálása, magyarán: sikasztás esetén is.

Száznegy kivégzés

Jelenleg a legszörnyűbb gaztett is csak életfogytiglani börtönnel büntethető. Szociológusok és kriminálpszichológusok véleménye szerint ennek nagy szerepe van abban, hogy egyre több a különös kegyetlenséggel elkövetett gyilkosság, erőszak.

A kommunista diktatúra esztendeiben a halálos ítéleteket löfegéssel hajtották végre. A kivégzőosztagok tagjainak száma akár a tizenkettőt is elérhette, mindegyikük öt-öt töltényt kapott. A kivégzőosztagba besoroltakat előzetes pszichológiai vizsgálat alapján választották ki, valamenyiüknek titoktartási nyilatkozatot kellett aláírnia. Ennek megszegése szigorú büntetést, esetenként akár hosszú évekre szóló szabadságvesztést vont maga után.

A Ceaușescu-féle aranykor negyedévszázada alatt több száz halálos ítéletet hoztak, közülük száznegyvet végre is hajtottak. A többi esetben a büntetést 20–25 éves szabadságvesztésre változtatták, ami azonban, a romániai börtönkörülmények között ön maga is felért a halálos íté-

lettel. A kivégzésekre rendszerint a bukaresti Jilava és Rahova börtön udvarán került sor, mind a politikai elítéltek, mind pedig a köztörvényesek esetében.

A legvisszhangosabb ügyek

A legnagyobb visszhangot kiváltó kivégzések egyikét Jilaván hajtották végre; a kommunista rendszer, szokásától eltérően ugyanis az ítélet végrehajtásának közlésére engedélyt – pontosabban: parancsot – adott a sajtónak. Az 1971 októberében kivégzett a rettegett sorozatgyilkosról, Ion Râmaruról volt ugyanis szó, aki 25 éves korára már 4 nőt erőszakolt meg és gyilkolt meg, és további 16 nőre támadt rá. Ugyanitt végezték ki, gazdasági bűncselekmény vádjával

Gheorghe „Bacchus” Ștefănescu, amit, amolyan elretentő példaként, ismét csak megírhatott a sajtó. Az elítélt ugyanis 1971 után a bukaresti, Griviței úti borkereszt, Griviței úti borkereszt vezetőjeként borhamisítással okozott éveken át hatalmas, ötmillió dollárra becsült károkat a „szocialista államnak”. A mai kiskirályok, pártkorifeusok teljesítménye mellett ez az őszszeg eltörpül, de akkoriban hatalmas pénznek számított. „Működésének” hét esztendeje alatt több, mint 400 ezer hektoliter „speciális” bort értékesített. Letartóztatásakor, 1978 augusztusában, 19 kiló aranyat és több millió lejt találtak a lakásán. A halálos ítéletet 1980 augusztusában hozták meg, és azt 1981 decemberében hajtották végre.

Az „aranykorban” a legutolsó kivégzésre egyébként 1987 májusában került sor, azt a különös kegyetlenséggel elkövetett gyilkosság vádjával, 500 személy jelenlétében megtartott tárgyaláson elítélt Ion Pistolon hajtották végre.

Az utolsó halálos ítéletet viszont a külügyminisztérium diplomatájára, a tárca

Észak-Amerikával foglalkozó igazgatóságának igazgatóhelyettesére mondták ki. Mircea Răceanu 1982 és 1989 között töltötte be ezt a tisztséget, és ebben a minőségében kémkedéssel vádolták. 1989 januárjában tartóztatták le és júliusban ítélte halálra a bukaresti katonai bíróság. Kivégzésére azonban nem került sor, a büntetést három hónappal később Ceaușescu 20 év börtönre változtatta. Răceanu 1989 december 23-án, egy nappal a diktátor elmenekülése után szabadlábra kerülhetett. Igaz, 1993-ban a bíróság hat évre szóló újra-bebörtönzését kérte, arra hivatkozva, hogy nem törvényes úton szabadult. A végső felmentő ítéletet 2000 októberében hozta meg a Legfelsőbb Bíróság, a diplomatát pedig két év múlva Ion Iliescu államfő személyesen tüntette ki.

Siralomházban

Az ítéletvégrehajtásra várakozó rabokkal különös kegyetlenséggel bántak őrzőik. Ez idő alatt összekötözött kézzel és lábbal tartották a

foglyokat, havi tíz percet sétálhattak a belső börtönudvaron. Röviddel a kivégzés előtt a „fekete kamrába” szállították át őket, ahol semmilyen külső vagy belső fényforrás nem létezett. Így a kivégzés alkalmával a fény annyira elkábította őket, hogy voltaképpen semmit sem láttak abból, ami körülöttük történt.

A sors iróniája az, hogy az utolsó halálos ítéletet éppen Nicolae Ceaușescu és feleségére mondták ki – népszerű vádjával – és hajtották végre nyomban, 1989. december 25-én; igaz, vitatható legitimitású rögtönítélő bíróság döntött róla, és manapság egyre gyakoribb a vélemény, amelyek szerint a diktátorpárt törvényesen összeállt bírói testületnek, jogilag teljes mértékben megalapozott vádak alapján kellett volna elítélnie. Persze az sem zárható ki, hogy ez esetben – akárcsak a kommunista rendszer többi nőmenklaturistája és hóhéra – néhány év múlva szabadult volna, és nem kizárt, hogy jól menő üzletemberként élte volna életét, ameddig jó módban meg nem halt volna. ◀

Ma kezdődik a Wallenberg-emlékév

Utcanevek, szobrok, emléktáblák idézik meg Budapesten és Magyarországon sokfelé a második világháború hős zsidómentőjének, Raoul Wallenbergnek az alakját. Születésének századik évfordulója alkalmából a magyar kormány ma hirdeti meg a Wallenberg-emlékévet.

Gy. Z.

A Raoul Wallenberg-év a múlt tanulságait levonva a kirekesztés és a diszkrimináció veszélyeire, a tolerancia és az együttműködés értékeire hivatott felhívni a figyelmet – mondta Németh Zsolt, a magyar külügyminisztérium parlamenti államtitkára az embermentő tevékenységéről ismert egykori svéd diplomata születésének 100. évfordulója alkalmából rendezendő eseményekről az elmúlt héten. A Wallenberg-évet ma nyitják meg hivatalosan a budapesti Magyar Nemzeti Múzeumban; az eseményen jelen lesz Joszi Peled izraeli kabinetminiszter és Carl Bildt svéd külügyminiszter.

Vetélkedők, emlékkoncertek

Magyarországon az idén több különböző, a svéd diplomatához kötődő programot szerveznek. Egyebek mellett tavasszal a középiskolásoknak vetélkedőt, amelynek célja, hogy a diákok feldolgozzák a magyarországi holokauszt témáját. Április-

ban az évenként megrendezett Élet Menete az idén a svéd diplomata embermentő tevékenységére helyez nagy hangsúlyt. A Terror Háza Múzeum Wallenberg-emlékkoncertet szervez a holokauszt áldozatainak emléknapiján. Májusban tudományos konferenciát tartanak a Holokauszt Dokumentációs Központban, amelynek célja az erkölcsi ellenállás vizsgálata olyan emberek példáján keresztül, akik szembe helyezkedtek a terrorral, a fizikai vagy szellemi erőszakkal. Júniusban a Demokratikus Átalakulásért Intézet, a Tom Lantos Intézet és a Külügyminisztérium Wallenbergre összpontosító nemzetközi emberi jogi fórumot szervez. Augusztusban, a diplomata születésnapján, a Világ Igaza címmel Izraelben kitüntetett magyarok Budapesten találkoznak. Az emlékévhöz a Magyar Posta is csatlakozik: májusban alkalmi bélyeget ad ki a diplomata tiszteletére.

Az 1912. augusztus 4-én született Raoul Wallenberg 1944-ben a budapesti svéd nagykövetség titkáráként több ezer, egyes források szerint 20 ezer ember életét

Raoul Wallenberg, az embermentő. A hálás (magyar) utókor emléktáblára méltatta

mentette meg közvetlenül azal, hogy svéd úti okmányokkal látta el vagy védett házakba menekítette őket, és ő tanírtotta el a megszálló német erőket attól, hogy lemészárolják a fővárosi gettó mintegy 70 ezer lakóját.

Bocsánatot kértek

A svéd üzletember 31 éves volt, amikor 1944 júliusában elfogadta a Budapestre szóló diplomáciai kinevezést, hogy ott szembeszálljon a könyörtelen náci halálgépezettel. Amikor megérkezett, félmillió magyar zsidót már elhurcoltak, és hasonló sors fenyegette a fővárosban maradt kétszázévezret is. Rendkívüli energiájának, diplomata kollégáinak és más segítőknek köszönhetően a fiatal svéd férfit tevékenysége élő legendává tette, de 1945 januárjá-

ban maga is áldozattá vált, a szovjet hadsereg letartóztatta, majd eltűnt a sztálini rendszer börtöneiben. Saját országába lényegében sorsára hagyta; 2001-ben maga Göran Persson akkori miniszterelnök kért nyilvánosan bocsánatot a Wallenberg-családtól azért, hogy a svédnek nem tettek többet a diplomata kiszabadításáért.

Raoul Wallenberg élete kezdettől fogva nem illeszkedett a svédek egyértelmű társadalmi normáihoz. A Wallenberg családdal tartozott, de nem a befolyásos bankárcsalád körében nevelkedett. Építésztechnológiát tanult, de üzletemberként dolgozott. Nem volt sem hivatalos diplomata, sem kém, és eltűnése után évekig nem tekintették igazán halottnak; ám azt sem erősítették meg, hogy életben van. Életének legfontosabb

eleme, hogy meggyőződésétől vezettetve nem habozott túllépni a határokon, és túltenni magát a szabályokon. Így is nyitott azonban az a kérdés, hogy a svéd hivatalosságok miért tanúsítottak oly kevés érdeklődést Raoul Wallenberg sorsa iránt, eltűnését követően. Honfitársai ugyanis gyakran problematikus hősnek látták: csodálták, de nem szerették fenntartás nélkül. Miközben híre egyre nőtt, és az Egyesült Államok, Kanada és Izrael diszpolgári címmel ruházta fel az életmentőt, saját hazája csak 1997-ben emelt tiszteletére hivatalos emlékművet.

Mi lett a sorsa?

Miközben a hivatalosan semleges svéd kormány óvatosan kerüldte, hogy túl erős nyomást gyakoroljon a

német náci és a magyar nyilas hatóságokra, ő folyamatosan kereste a mentési erőfeszítések maximalizálására. Kezdetől fogva világossá tette, hogy nem csupán a Svédországgal szoros üzleti vagy családi kapcsolatokat ápoló személyeket kívánja jeleni, hanem a lehető legtöbb ember megmentésére kívánja felhasználni a társaival együtt kiépített okmányrendszert.

Wallenberg hírneve a háború után elhomályosította az összes többi svéd diplomatáét. Jan Ludvik, aki egy időben Svédország budapesti nagykövete volt, igencsak keményen fogalmazott a *The Wall Street Journal*-nak 2009-ben adott interjújában: „Nem akarták, hogy visszatérjen” – húzta alá tömören. A kérdés ettől függetlenül még ma is él: miért szorult még mindig háttérbe az a fontos tény, hogy a diplomata a hidegháború áldozatává vált? Miért nem kéri erélyesebben Stockholm, hogy végre igazságot szolgáltatassanak emlékének, kiderítsék, hogy mi történt vele a szovjet fogságban – különösen azt követően, hogy bebizonyosodott: nem felel meg a valóságnak az a sokáig hangoztatott orosz állítás, amely szerint 1947. július 17-én szívroham áldozatává vált egy moszkvai börtönben? A jelenleg rendelkezésre álló adatok ugyanis nem zárják ki, hogy Raoul Wallenberg még hetekig, hónapokig vagy akár évekig élhetett a szovjetek fogságában. ◀

Laptop

A nap címe. Mit változtatnak meg ténylegesen a tiltakozások? *România liberă*

Magyarzat. A cikk tulajdonképpen arra a kérdésre keresi a választ, hogy ki nyer politikailag a történet nyomán. Kiderül, hogy Bukarestben sokan nem is tudják, ki az a Raed Arafat (nem úgy, mint Marosvásárhelyen, ahol az egész elkezdődött, miután Basescu elnök megalázta a helyettes államtitkárt). Végül is a cikk mondanivalója az, hogy bár az utcára szólították a híveiket, „az ellenzék vezetői nem álltak elő semmilyen alternatív megoldással”. Mintha Basescu bármilyen alternatív megoldást elfogadott volna! Nézzünk szembe a tényekkel: az elnök vesztét a surmósága okozta. Meg főleg az, hogy a népnek elege lett a nélkülözésből, a megszorításokból és – belőle.

Kár volt. Jellemző szintén a *România liberă* hasábjain Cristian Preda véleménye. A kormánypárti európai parlamenti képviselő kifejti, hogy a PDL-nek most feltétlenül lépnie kell valamit politikailag. Ebben az összefüggésben Preda arra is felhívja a figyelmet, hogy Basescu tulajdonképpen a – mindössze „nyomasztó hiányként” jelenlevő – magyar miniszterek miatt kellett magára vegye az egészségügyi törvény képviselőjének ódiúmat. Magunk nem osztjuk ezt a véleményt, de arra fel kell készülni, hogy a felvetés politikai szinten is megfogalmazódik.

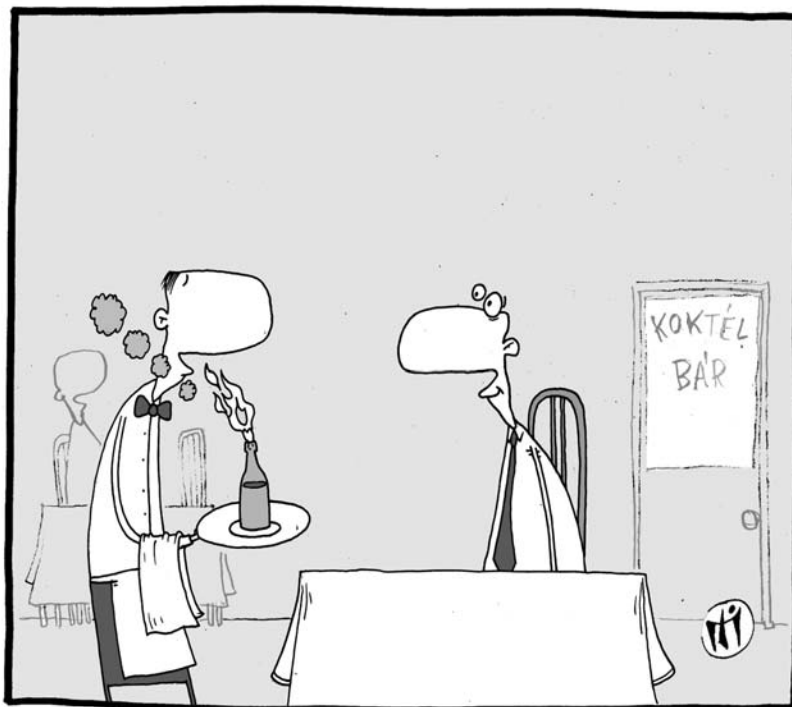
Mind robbanna. A *Gândul*-ból tudjuk meg, hogy az ellenzéki tömörülés, az USL onlajn aláírásokat gyűjt az államelnök felfüggesztésére. Véleményünk szerint most az ellenzéknek könnyű megfogalmazni a tüntetéseket és a népharagot, de ha „átveszi az irányítást” és közben elszabadul a pokol, ki szólítja és szorítja vissza a szellemet a palackba? Amúgy nem lehet forradalmároknak nevezni az utcai összecsapásokban edződött ultrákat, fociszurkolókat. Romániában a tüntetés sem az, mint máshol, de még a puliszka sem: sokáig nem akart robbanni, most meg minduntalan robbanna.

A nap állírá. Traian Basescu (vagy Emil Boc, detalán inkább előbbi) kijelentette, hogy legközelebb ő áll a tiltakozó tömeg elé, és megmagyarázza. „Nem lehetnek veszélyesebbek, mint Arafat”, mondta T. B.

Minden napra egy mondat

„A jóisten a magyart mindig a magyarral bünteti legjobban.”
Móricz Zsigmond

Aktuális

Horváth István

Áldozat

SZELLEMLÉPÉS

A kultúrának ez a két arca nem független egymástól, először azért, mert az embereknek egymáshoz való viszonyát messzemenően befolyásolja az a körülmény, hogy a meglévő javak ösztöneiknek milyen mérvű kielégítését teszik lehetővé, másodsor azért, mert az egyén maga is egy másik egyén birtokává válhat, amikor az az ő munkáját felhasználja, vagy őt szerelme tárgyául választja; végül pedig azért nem, mert minden egyén a kultúra virtuális ellensége, amely mégis csak általános emberi érdekeket képvisel. Különös, hogy az emberek, bármilyen kevés is tudnak magányosan élni, mégis súlyosnak érzik azokat az áldozatokat, amelyeket a kultúra ró rájuk azért, hogy az együttélést lehetővé tegye. A kultúrát tehát az egyén ellen is meg kell védelmezni és berendezései, intézményei és parancsai ezt a feladatot szolgálják. (...)

Az ember alkotásait igen könnyű elpusztítani és a tudományt, valamint a technikát, amelyeknek segítségével felépítették őket, megsemmisítésükre is fel lehet használni. Az a benyomásunk tehát, hogy a kultúra valami, amit egy kisebbség, amely jól értett ahhoz, hogy a hatalmi és kényszereszközök birtokába jusson, egy tiltakozó többségre rákényszerít. Természetesen kézenfekvő a feltevés, hogy ezek a nehézségek nem a kultúra lényegéből fakadnak, hanem az eddig kialakult kultúrformák tökéletlenségének következményei. Valóban nem nehéz a hibákra rámutatni. Míg az emberiség a természet leigázásában jelentős haladást ért el és még fog elérni, addig az emberi kapcsolatok szabályozásában hasonló haladás nem mutatható ki teljes bizonyossággal.

Sigmund Freud: Egy illúzió jövője. Fordította Dr. Schönberger István

Pasápas

Még mindig az év eleji összegző, de már előremutató témáknál maradván, felmerül a kérdés, honnan lehet megsejteni, hogy ha Amerika vagy akár melyik másik NATO-ország besokall az éves arab-tavas irányíthatatlansága miatt, és meghatározóan beavatkozik?

A szakirodalomban létezik egy progresszív folyamat, amely erőfolytonosságként (kontinuum) is címszavazható, s amelyik szerint bármely külső beavatkozás egy ország sorsába tulajdonképpen egy eszközlépcső-sorozat. E függőleges vonal mentén emelkedve, mondjuk egy szíriai, iráni, libanoni, bahreini, vagy ismételt iraki beavatkozásnak az alapja a rejtett hírszerzői tevékenység lenne, amelynek fő jellemzője, hogy az épp az ország vezetése elől titok marad. Ez a fázis az ellenálló erők, pártok megkeresését jelenti, például CIA-információs ellátottságban nyilvánul meg, és csak közvetve áruja el magát, ha hirtelen elszaporodnak a politikai merényletek, szabotázsakciók. Ide tartozik a hangosodó rezsimlejárato-szankciózó diplomáciai tevékenység is.

A következő szakasz az ellenálló kiképzése és ez eredendően rejtett jellegű, ugyanis a rebeliseket nehéz észrevétel nélkül a saját hazájukban kiképezni, így a felkészítő „iskolák” egy harmadik országban létesülnek. Itt már a bevetett eszköztár is bővül, pénzalapok bevonásáról, ruházatról, ellátásról (fegyveres is), kommunikációs eszközökről van szó.

A harmadik lépcsőfok elméletileg továbbra is a rejtés időszaka, s ezt szolgálja, hogy a kiképzett harcosokat a saját hadsereg által is használt fegyverekkel látják el, ne tűnjön fel a külföldi technika. Ilyen volt a CIA segítség a szovjetek ellen amíg az afgánok még Kalasnyikovot használtak, ám minden kiderült az első Stingerek elsütésekor, amelyek ellen az orosz helikopterek nem tudtak védekezni. Ahogy a honi fegyverzetet felváltja már a nyíltan idegen származású, akkor már arra számíthatnak, hogy ennek kényszerítő-jelző hatása lesz a rezsim felé: az ellenállókat hatalmasabb, külső patrónus támogatja, most ajánlott kiegyezni velük.

Az ötödik fázis hatásmódja már ismert a líbiai esetből is: a helyi ellenállási góccokat külföldi speciális egységek erősítik meg, és ezek teljes körű logisztikai, légi támogatást élveznek. Mi maradt? Emlékeznek még a 2003-as iraki invázióra? Végletesen gyermekded lenne azt hinni, hogy az alsóbb szintek különböző fázisai máris nem működnek a Közel-Keleten vagy Afrikában (csupán ott?), s már csak ahhoz fűzhető remény, hogy az első három lépés elegendő a megdöntendő rezsim menesztéséhez.

Ady András

Élet a jurtaban?

Amikor egy budapesti parlamenti képviselő az Európa egységét jelképező zászlót gyűjtja meg európai parlamenti képviselő segédletével, akkor ott nagy baj van. Mindenekelőtt a józan ésszel.

Amikor egy pártvezér, budapesti parlamenti képviselő, nyílt színen, annak az európai személyiségnek a testrészeit emlegeti, akinek döntő szerepe van abban, hogy a csőd szélére jutott Magyarországot kiemelje a gazdasági pangásból, akkor ott megint nagy baj van. Mindenekelőtt a józan ésszel. Ahol pedig nagy baj van a józan ésszel, ott rövid időn belül diadalt ülhet az esztelenység. Egy hangoskodó, katonáskodó, szavainak hatásával mit sem törődő kisebbségnek olyan örömmünnpét, amely tor lehet egy egész ország számára.

Legyen népszavazás! – mondja a Jobbik, Magyarország lépjen ki az Európai Unióból.

Vessen Trianon! – mondja a Jobbik, forgassuk vissza majdhogynem egy évszázaddal az idő kerekét.

Rendben van. Magyarország lépjen ki az unióból.

Székedi Ferenc

De mi lesz vele? Egy bezárkózó, önmagába roskadó Magyarország meg tud élni a nyitott világban, vagy jó néhány év alatt ott hagyja a saját lakosságát? Netán egy hatalmas jurtaba húznak fel az ország köré, ahonnan nemhogy a lelkek, hanem még a turulmadarak sem repülnek ki?

Rendben van. Vessen Trianon! De hogyan, amennyiben még a határmentes Európa sem megoldás a nemzetrezsek természetes kapcsolatára?

Nékilódul a magyar diplomácia és meggyőző minden nemzetközi fórumot, hogy írják át az egykori szerződéseket, miközben arra sem képes, hogy önéből áttörést érjen el a szlovákiai kettős állampolgársági ügyekben? Netán ahhoz az unióhoz fordul, amelyet karikás ostorral hajtának el a hatalmas természeti kincsek és a szürke szarvasmarhák napmelegtől égő, kopár földjéről? Vagy elindítja katonáit a mind a négy égtáj irányába, és bízik abban a győzelemben, amely magyar hadseregnek bizony már hosszú, nagyon hosszú idők óta nem adatott meg? Amikor több mint két évtizeddel ezelőtt Bu-

dapesten a szovjet katonaság kivonulásáról, a demokratikus jogállam megteremtéséről, az európai országokhoz és európai értékekhez való csatlakozásról, a minden tekintetben jobb és emberibb élet lehetőségeiről beszéltek, akkor a határon túli magyarok nagyon büszkék voltak Magyarországra. Úgy érezték, hogy ott áll annak a folyamatnak az élén, amely majd őket is magával viszi ugyanezen célok felé.

Amikor ma Budapesten zászlót égetnek, amikor fekete egyenruhások csattogtatják a bakancsaikat és katonaruhás szónokok harsognak, hogy ők mindent jobban tudnak mindenkinél, akkor a határon túli magyarok legnagyobb részének büszkesége alighanem megcsappan. És helyére lép valami más. Talán nem is a szégyen, hanem a szánalom és a fájdalom.

Hogy itt van az a nép, amely oly sokat küzdött azért a szabadságért, amely most megadatott neki, és képtelen élni vele. De nem a bankok miatt. Nem az úgymond karvalyotke miatt. Szlovéniától Lengyelorszáig, Albániától Lettorszáig bankok és a háttérben elmosódó tulajdonos-szerkezetű

Sokat küzdött a szabadságért, amely most megadatott neki, és képtelen élni vele

Regadó: sok az autós panasz

Folytatás az 1. oldalról

A Ziarul Financiarumak nyilatkozó jogi szakértők szerint az új rendelkezésnek nem sikerül visszaszorítani a környezetszennyezést, megbénítják viszont az autópiacon. Ezt több gépkocsieladással foglalkozó kereskedő is meg erősítette lapunknak.

Eladhatatlan autók

„Az új jogszabály miatt szinte eladhatatlannak válnak a 2007-nél régebbi autók, hiszen sok esetben az adó értéke nagyobb lenne a jármű áránál” – fogalmazott Ambros Zalán. A sepsiszentgyörgyi Bogoy autókereskedés eladási tanácsadója rámutatott: a környezetvédelmi adó az autópark frissítését erősítheti, ám a vásárlók egyelőre csak tapogatóznak, az autósalonokban még nem érezhető az eladás fellendülése.

„Az új regadóval nem fellendítik, de meglátásom szerint még jobban megfojtják a hazai autópiacon, hisz a 2007 előtt forgalomba bírt autók adás-vételére szinte teljesen le fog állni” – vélekedett lapunknak Bertalan Zsolt, egy székelyudvarhelyi használtautó-kereskedés tulajdonosa. Meglátása szerint nem tud megvalósulni az a célkitűzés, hogy új autót vásároljanak az emberek, mert többségüknek nincs arra pénze, hogy új vagy akár 2007 után behozott járműveket vásároljon. „Szerintem inkább arra megy ki az egész, hogy minél több bört nyúzzanak le az emberekről, megnyomorítva ezáltal a kereskedőket is” – summázta Bertalan.

„Azt látom, hogy a múlt hét végén érvénybe lépett jogszabály csak arra jó, hogy még inkább ellehetetlenítse a kiskeresetűek életét. Eddig az emberek még valahogy

meg tudták engedni maguknak azt, hogy áldozzanak egy 2000 eurós autóra, de most, hogy az illeték sok esetben nagyobb lett, mint maga a gépkocsi, ez a lehetőség is elszállt” – fogalmazott egy kolozsvári fiatalember, aki külföldről behozott autókkal kereskedik. Hangsúlyozta: az emberek nem azért vásárolnak használt autót, mert nem tetszik nekik az új, hanem mert nem engedhetnek meg maguknak 5-6 ezer eurós kiadást.

A törvény kiskapui

A kereskedők nem győzik hangsúlyozni, hogy a törvény kedvez a feketekezelésnek és adócsalásnak, mivel az érintett tulajdonosok máris azt latolgatják, hogy hogyan lehetne kibújni az előírások alól. Ilyen kiskapu lehet például az, hogy eladás esetén az autó a régi tulajdonos nevében marad, tehát törvényesen nem kerül sor adás-vételre, így nem kell befizetni a regisztrációs illetéket sem. Többen jelezték lapunknak azt is, hogy a regisztrációs adó hatóságok által hangoztatott 25 százalékos csökkentése valójában nem teremt semmilyen új lehetőséget. „Az adókedvezmény, illetve a visszafizetésre tett ígéretek egy vicc” – háborgott az ÜMSZ-nek egy marosvásárhelyi autótulajdonos. „Három évvel ezelőtt írtam forgalomba az autót, egy 14 éves, 1,6-os motorral ellátott BMW-t. A környezetvédelmi illeték akkor 700 euróba került, az új törvény értelmében viszont most már 1081 eurót kellene fizetnem” – magyarázta az autótulajdonos. Hozzátette: barátjaival hétvégén több variánsot kipróbáltak a Környezetvédelmi Ügynökség honlapjára feltöltött illeték-kalkulátoron, és

Hosszas alkudozás kezdődik az autópiacon: az adó egyes autók esetében jóval nagyobb, mint a vételár

Borbély László megvédte a törvényt

Borbély László környezetvédelmi miniszter jogi szempontból támadhatatlannak nevezte a regisztrációs adóról szóló törvényt. „A jogszabálynak nincs visszamenőleges hatálya, mert az adót a gépkocsi első eladásánál kell kifizetni. A törvény senkit nem kényeszerít az autó eladására. Ha pedig valaki értékesíteni akarja járművét, ki kell fizetnie a regisztrációs adót, de semmiképp nem visszamenőlegesen” – magyarázta a közszolgálati rádióban a miniszter. Borbély az

autókereskedők panaszaira is reagált. „Nemrégiben jártam az autópiacon és azt tapasztaltam, hogy lehet olyan 3-4 éves gépkocsit vásárolni, amiért nem kell regisztrációs adót fizetni. Egy VW Passat például egészen jó autónak számít, és 6-7 ezer euróba kerül. Tehát elmondható, hogy a következőkben az autópiacon kevesebb lesz a nyolc évesnél idősebb gépkocsi, vagyis a kevésbé szennyező járművek lesznek többségben” – mondta a miniszter.

arra a következtetésre jutottak, hogy a most érvénybe lépett jogszabály csak az újabb autók tulajdonosainak kedvez, azoknak, akiknek a 2008. június elseje után fizetett illeték amúgy is csak legkevesebb háromszáz euróba került, most meg visszazapnák 50-80 eurót.

Forgalom a roncsstelepnél

A statisztika szerint az országban forgalomba íratott 4,3 millió gépkocsi közül mindössze 1,8 milliót jelentettek be 2007 után, illetve fizették ki a kiszabott regisztrációs adót. A romániai autókereskedelemben szakosodott honlapokon megtalálható, 2007 előtt gyártott 19 ezer járműnek csupán 30-40

százalékát regisztrálták az országban – az összes többi eladása több mint kérdőjeles, mivel sok esetben több ezer eurót kitevő adó kifizetése hátrulna az új tulajdonosra, amely nemcsak az autó értékének a felét érheti el, de

sok esetben annak többszöröse is lehet. Így például, míg egy 2006-os, Euro 3-as Dacia Loganért 2600 eurót kérnek, a rászó adó 1175 euró. Ennél rosszabbul járhat az, aki 1993-as, Euro 1-es Ford Mondeót venne: az

A különböző gépkocsikategóriák kerestettebb márkái és az utánuk fizetendő adó

Kategória	Modell	Motor	Széndioxid-kibocsátás	Eladási ár (euróban)	Szennyezési adó (euróban)
Mini	Chevrolet Spark	1,0 l, 68cm ³	119	8210	45
Kisautó	Renault Clio	1,2 l, 45cm ³	153	9850	74
Kompakt	Skoda Octavia	1,6 TDI, 105cm ³	130	15682	178
	Dacia Logan	1,6 l, 105cm ³	158	9250	265
Közepes	Volkswagen Passat	2,0 TDI, 140cm ³	137	23576	288
Nagy	5-ös BMW	2,0 D, 184cm ³	119	44578	272
Luxus	Audi A8	4,2 TDI, 372cm ³	199	98747	949
Terepjáró	Volkswagen Touareg	3,0 TDI, 245cm ³	189	48174	597
	Dacia Duster	1,5 DCI, 110cm ³	145	16800	170
Sport	Ferrari FF	6,3 l, 652 cm ³	360	272800	2583

Forrás: Országos Adóhatóság, autóimportőrök/ef.ro

Nem lesz le(j)értékelés?

ÜMSZ

► Az euróval szembeni nyílt gyengüléstől eltekintve a lej árfolyama nem szenvedte meg a fővárosi tüntetéseket – legalábbis eddig. A szakértők szerint ez részben azzal magyarázható, hogy az utóbbi időben világszerte megszaporodott utcai tiltakozások hatására a befektetők nem reagálnak olyan érzékenyen a hasonló jelenségekre. A lej ugyanakkor az is „megmentheti”, hogy Románia viszonylag kis pontnak számít a világtérképen, ezért az itteni történések jelentősége is kisebb a világgazdaságra nézve – mutatott rá a HotNews.ro-nak nyilatkozó valutapiaci szakemberek. Szerintük az euróárfolyam 2012 folyamán nem fogja meghaladni a 4,1-4,4 lej közötti átlagértéket.

A tiltakozáshullámra reagálva Mihai Tănăsescu, Ro-

Daniel Dăianu és Mihai Tănăsescu józanságra intik a kormányt a problémák megoldásában

mánia Nemzetközi Valutaalap (IMF) főtárgyalója intett mindenkét arra, hogy hatékony kommunikációval igyekezzenek mihamarabb megoldást találni. „Jelenleg nem látom annak lehetőségét, hogy Romániát leminősítsék. (...) A mostanihoz hasonló zajos megmozdulások ugyanakkor nem tesznek jót az ország

ügyének” – fogalmazott a pénzügyi szakember, aki szerint fennáll a veszélye annak, hogy az utcai megmozdulások miatt a kormány összes eddigi erőfeszítése semmissé válna.

Hozzá hasonlóan vélekedett Daniel Dăianu gazdasági elemző is, aki rámutatott: egy hosszán tartó „fel fordulás”

azt az érzetet keltheti, hogy rossz a kormányzás, ennek hatására pedig megromlik a gazdaság és az országot leminősítik. Az egykor pénzügyminiszteri tisztséget is betöltő Dăianu szerint a helyzet akkor válhat különösen válságossá, ha nem tisztánlátással és felelősségtudattal próbálják megoldani. ◀

Tervvel a magyar földért

Hírösszefoglaló

► Budapesten tegnap megtartták be a nemzeti vidékstratégia végrehajtási keretprogramját, a Darányi Ignác tervet – számolt be róla az MTI. A XIX-XX. század fordulójának kiemelkedő agrárpolitikusáról elnevezett stratégia a bemutatón jelenlévő Orbán Viktor miniszterelnök szavaival élve a „megőrzés, megújítás és minőség jelszavaival jellemezhető”. Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter hangsúlyozta, hogy ez a terv képezi a véglegesített, tíz évre szóló Nemzeti Vidékstratégia alapját is, amely merőben különbözik a korábban követett elképzelésektől.

A stratégia mezőgazdaságot, a vidékpolitikát, az élelmiszerellátást és a környezetvédelmet egyaránt integráló vidékfejlesztési politikát kíván megvalósítani. Újszerű azért is, mert a ma-

gyar mezőgazdaságban a családi gazdaságoknak a elsőbbséget, ezenkívül a monokultúras tömegtermelés helyett a minőségi mezőgazdaságot, a környezet- és tájgazdálkodást részesíti előnyben.

Ángyán József, a Vidékfejlesztési Minisztérium parlamenti államtitkára arról beszélt, hogy a modern korban, a XXI. század kezdetén fontos – megfogalmazása szerint nemzetbiztonsági – kérdés az ország élelmiszer- és élelmiszerbiztonsága, energia- és vízgazdálkodása. Ezért szükséges a különböző ágazati stratégiák összehangolása. Kitért arra: a stratégia keretében 42 nemzeti program valósul majd meg, amelyben országos és térségi programok egyaránt lesznek.

Az eseményen jelenlévő Orbán Viktor a feladatok között említette a földtörvény sürgős átalakítását. ◀

Enyhít és szigorít az új KRESZ

**Antal Erika, Sike Lajos,
Sipos M. Zoltán**

Jelentősen szigorodhat tavasszal a közlekedésrendészeti szabályzat (KRESZ), ha a képviselőház megszavazza a belügyminisztérium törvénymódosítási javaslatát. A tervezet előtte a jogi szakbizottság véleményezi – tudtuk meg Antal István RMDSZ-es képviselőtől.

Korhatárcsökkentés és szigorítások

A tervezet egyik legfontosabb módosítása azonban nem szigorítana, hanem enyhítene a törvényt: európai uniós követelményként ugyanis a jelenlegi 18 évről 17-re csökkenne a gépjármű-vezetői engedély megszerzéséhez szükséges minimális életkor. Alma Brehariu-Bruja, a Kolozsvári Rendőrkapitányság szóvivője szerint ez a rendelkezés „minden különösebb gond nélkül” alkalmazható Romániában is, ugyanis a mostani tinédzserek többsége sokkal érettebb és meggondoltabb, mint a tíz évvel ezelőttiek.

Az új KRESZ szigorúbban lép fel az alkoholos befolyásoltság alatt vezetőkkel szemben: az ittas vezetés már 0,5 mg/l-es véralkoholszint fölött bünténynek számítana,

szemben a jelenlegi 0,8 mg/l-es szinttel. Ugyanígy nem kímélné a módosított jogszabály a gyorskocsikat sem: három hónap helyett ugyanis egy évre függesztenék fel azoknak a sofőröknek a jogosítványát, akik megszegték a sebességkorlátozást. Mi több, a közúti rendőrségnek joga lesz orvosi vagy pszichológiai vizsgálatra küldeni azokat az autósokat, akik 60 kilométer/órával lépték túl a megengedett sebességet, vagy két év alatt kétszer büntették őket agresszív vezetésért.

Ha a képviselőház jogi szakbizottsága és plénuma elfogadja a módosításokat, bevezetik az agresszív vezetés fogalmát is, amelyért hirtelen napra függeszthető fel a jogosítvány. A meghatározás szerint agresszív sofőrnek számít az a gépjárművezető, aki folyamatosan a szemközti menetirányra áttérve előz, kezifék segítségével fordul meg, hirtelen nagy sebességgel indul helyből, túl közel halad egy másik autóhoz, hirtelen fékez vagy mértéktelenül, folyamatosan dudál.

A Kolozsvári Rendőrkapitányság szóvivője szerint az elmúlt években történt balesetek nagy száma „határozottan indokolta” a KRESZ megszigorítását. Alma Brehariu-Bruja úgy véli: a szabályszegők ellen megállapított szigorúbb büntetések

A sofőrök tavasztól szigorúbb bírságokra számíthatnak, amennyiben életbe lép az új KRESZ Fotó: archiv

elrettentik majd a gépkocsivezetőket.

Örülnek a tinik

A tinédzserek természetesen örülnek a jogosítvány megszerzéséhez szükséges korhatár enyhítésének. „Miért volnánk mi butábbak, mint az amerikai vagy német fiatalok? Igaz, hogy sok az úgynevezett diszkóbaleset, de az is igaz, hogy a legnagyobb karambolokat még mindig a felnőttek és a nagy tapasztalattal rendelkező sofőrök okozzák” – fogalma-

zolt lapunknak a szatmári Gruger József. A tinédzser elmondása szerint már három éve vezet a mezei és a dűlőutakon. Hasonlóan áll hozzá a kérdéshez marosvásárhelyi társa is, aki nagypapa jóvoltából már kiskorától tanul vezetni – ismer minden szabályt, biztos kézzel fordul meg az udvaron, áll ki a garázsból. Szabó Hunor most arra vár, hogy betöltse a 18. életévét és a közutakra is kimehessen. Kiskorától tanul vezetni, nagypapa jóvoltából a család tanyáján, hegyvidéki nyaralójuk udvarán gyako-

rolta a vezetést. „Ha valóban csökkentik a korhatárt, elsőként leszek, aki vizsgára jelentkezik” – fogalmazott.

„Kétszer is meg kell gondolni”

Németh László marosvásárhelyi oktató ellenben úgy véli, kétszer is meg kell gondolni, hogy kinek a kezébe szabad gépjármű-vezetői jogosítványt adni. „Vannak olyan fiatalok, akik már 17 évesen elég érettek ahhoz, hogy autót vezessenek, de akadnak olyanok, akiknek

18 éves korukban sem szabadna jogosítványt adni” – mondta lapunknak Németh. Hozzátette: nagy felelősség hárul az oktatóra és a vizsgáztatóra, ugyanis ha baleset történik, akkor mindketten felelősségre vonhatók, ugyanis egy évig felelnek azért a gépkocsivezetőért, akinek jogosítványa megszerzéséhez hozzájárultak. Úgy véli, nehéz felmérni, hogy ki képes nyugodtan, higgadtan vezetni, hisz „az igazi vezetés” a mindössze 20-25 perces vizsga után kezdődik. Az oktató viszont megnyugtatónak véli azt a tényt, hogy a 17 éves sofőr egy évig csak vezetői gyakorlattal rendelkező felnőtt mellett vezethet.

Németh László elégedetlen azzal, ahogyan az új KRESZ fellép az alkoholos befolyásoltság alatt vezetőkkel szemben. „Nulla toleranciát kellene hirdetni” – mondta az oktató, aki azt szeretné, hogy végérvényesen bevonják annak a jogosítványát, aki alkoholos befolyásoltság miatt okoz balesetet. Mindemellett úgy véli: az agresszív vezetés fogalma nagy előrelépést jelentene az új törvényben. Mint mondta, vannak olyan gépkocsivezetők, akik akár ökölre is mennének, amikor vezetés közben akadályoztatva érzik magukat. ◀

„Agytágító” a gazdáknak

ÚMSZ

Csikszentdomokosra, Csíkszépvízre, és a Gyimesekbe is elért az RMDSZ Csíki Területi Szervezete és a Vidékfejlesztési Minisztérium által szervezett szakmai fórum, amelynek meghívott előadója ezúttal is Tánzos Barna mezőgazdasági és vidékfejlesztési államtitkár, illetve Haschi András, a Hargita megyei kifizetési ügynökség (APIA) igazgatója volt. A mezőgazdasági szakemberek az elmúlt három hónapban hetente találkoztak a Hargita megyei gazdákkal, akiknek az aktuális támogatási lehetőségeket, a terület alapú támogatások feltételrendszerét mutatták be.

„A fórumokon folyamatosan azt tapasztalom, hogy a gazdák információ hiánya és igénye óriási, sajnos na-

gyon sok hír nem jut el hozzájuk a központi intézményektől. Sok a kérdés, a javaslat, a problémafelvetés, a vidékfejlesztéssel foglalkozó intézmények több időt és energiát kellene úgy tájékoztatásra, mint rendszeres találkozók megszervezésére fordítsanak” – fogalmazott Tánzos Barna.

Az államtitkár elmondta, a gazdatársadalom részéről fontos lépés lenne, hogy érdekvédelmi szervezeteiket (egyesületeiket, szövetségeiket) megerősítsék, tartalommal, tevékenységgel töltsék meg. „A fórumon elégedett, illetve elégedetlen gazdákkal egyaránt találkozom, elégedetlenségük nagy része az intézmények bürokratikus működéséből, túlkapásaiból származik” – tette hozzá Tánzos, hangsúlyozva, hogy a találkozókat a következő hetekben is folytatják. ◀

Csíki gazdáknak szervezett fórumot Tánzos Barna

Fotó: rmdsz.ro

Etnikai vita Szentgyörgyön

Kovács Zsolt

A tömbházfelújítás is nemzetiségi problémát jelent Sepsiszentgyörgyön – legalábbis Rodica Párvan szociáldemokrata tanács tagjában, aki a háromszéki megyeszékhely önkormányzatának tegnapi ülésén arra kérte a polgármestert, állítsák le két városközponti tömbház korszerűsítését, mivel azáltal „elrejtik” a mögöttük lévő ortodox katedrális. Párvan elmondása szerint a város román lakossága és az ortodox papság hívta fel a figyelmét arra, hogy a belvárosban felállított körképen

látható látványterv szerint az ortodox katedrális előtti két négyemeletes tömbház tetőterét beépíték. „Ha ez megtörténik, egyáltalán nem fog látszani a katedrális – mondta Párvan, hangsúlyozva – templomunk így is körbe van véve épületekkel, és csak az veszi észre, akinek felhívják rá a figyelmét.” A szociáldemokrata tanács tagja szerint a belvárosi ortodox katedrális a helyi román közösség szimbolikus épülete, ezért nem lenne jó a magyar-román együttélésnek, ha „elrejtésével” megbántanák a román közösséget.

Válaszul Antal Árpád pol-

gármester felhívta a tanács tag figyelmét arra, hogy a városrendezési tervet az urbanisztikai szakbizottság és a helyi tanács is jóváhagyta már. Hozzátette: „a városközponti négyemeletes tömbházak régiek, rontják a városképet, így még az ortodox katedrális kedvéért sem tekinthetnek el a felújításuktól. „Ha rosszindulatú lennék, azt mondanám, hogy a történelem megbosszulja magát, hiszen az ortodox templomot azért építették éppen oda, hogy utólag tudják lebontani az előtte levő műemlék jellegű épületet, a Lábasházat” – mondta Antal Árpád. ◀

Antal: álprobléma a táblaper

K. Zs.

Antal Árpád sepsiszentgyörgyi polgármester álproblémának nevezte azt, hogy Valentin Ionaşcu alprefektus beperelte az önkormányzatot, amiért a város háza bejáratánál egy táblán a magyar felirat a román fölött helyezkedik el. Az előjáró felhívta a figyelmet arra, hogy a kifogásolt táblák már tíz éve ott vannak az intézmény bejáratánál, gyakorlatilag egyik oldalon a magyar felirat van a román fölött, a másik oldalon pedig a román

szerepel a magyar előtt. „Úgy tűnik a Kovászna megyei prefektúrán nincs elég munka, ha ilyen álproblémákkal foglalkoznak” – fogalmazott Antal Árpád. Amint arról lapunkban már beszámoltunk, Valentin Ionaşcu alprefektus múlt héten perelte be a sepsiszentgyörgyi és sepsibodoki önkormányzatokat, mert megállapította, hogy a táblák elhelyezése nem tartja meg a két nyelvű táblákra vonatkozó előírásokat. Az alprefektus közölte: már több alkalommal is felszólította a sepsiszentgyörgyi városhá-

zát, cseréljék meg a táblák sorrendjét. Hangsúlyozta: az alkotmány és a helyi közigazgatási törvény szerint a román nyelvnek elsőbbsége van Romániában. „A közintézményeken első a román nyelvű tábla” – jelentette ki az alprefektus.

Ionaşcu hasonló okok miatt perelte be a sepsibodoki polgármestert is, mivel ott a helynévtáblán, a kultúrotthon és a sportcsarnok épületén elhelyezett táblákon először magyarul, és csak alatta jelenik meg román nyelven a felirat. ◀

Röviden

Nőtt a munkanélküliségi ráta

A munkanélküliek száma több mint haterzerrel nőtt decemberben novemberhez viszonyítva, és elérte a 461.013-at, a munkanélküliségi arány pedig 5,12 százalékos – jelentette be az Országos Munkaerő-ügynökség. A megyei munkaerő-ügynökségek december végéig 461.013 munkanélkülit regisztráltak, 6.035-tel többet, mint az előző hónapban. A legnagyobb munkanélküliség Mehedinţi (9,74 százalék), Vaslui (9,61 százalék), Dolj (8,89 százalék), Teleorman (8,87 százalék) megyékben volt.

Mobilon a CFR menetrendje

Mobiltelefonon is követni lehet a vonatok menetrendjét, az m.cfrcalatori.ro honlapon ugyanis megtalálható az alkalmazás, amelynek segítségével az utasok okostelefonokon is tájékozódhatnak a Román Vasúttársaság (CFR) járatairól. „Az alkalmazás kizárólag mobiltelefonokra szabott formátumban tárja elénk a vonatok menetrendjével kapcsolatos adatokat. Az adatforgalom is kisebb, így gyorsabban férhetünk hozzá az információkhoz” – olvasható a CFR sajtóközleményében.

Röviden

A láthatatlan színház

Nelson Fitch *A láthatatlan színház* című fotókiállítása nyílik meg január 18-án, szerdán 18 órától a Kolozsvári Állami Magyar Színház előcsarnokában. A fényképek a színház életének olyan pillanatait örökítik meg, amelyek legtöbbször rejtve maradnak a közönség előtt: az előadások díszleteinek fel- és leszerelését. Nelson Fitch Chicagóból, Illinois államból származik, a Northwestern University kortárs képzőművészet- és zene szakán végzett 2011-ben. Szeptemberben Kolozsvárra érkezett, azzal a szándékkal, hogy a Kortárs Művészeti Népiskola tevékenységében vegyen részt.

Camera Club Sicolorum

Ma 18 órától Sepsiszentgyörgyön a Székely Nemzeti Múzeum Gyárfás Jenő Képtárában a Romániai Fotóklubok Kupája versenyen 2012-ben az Aranyérmes és az Ezüstérmes elnyerő Camera Club Sicolorum fotóklub tart évértékelő fotókiállítást. A kiállításon a fotóklub múlt évben készített fotói mellett megtekinthető lesz a két díjazott fotósorozat is. A kiállítást megnyitja Balási Csaba fotóművész, a Romániai Fotóművészek Szövetségének alelnöke.

Böjte Csaba iránytűje

F. I.

Farsangi hangulatban mutatta be tegnap a Bukaresti Magyar Kulturális Intézet székházában Böjte Csaba ferences szerzetes *Iránytű a Végtelenhez* című legújabb könyvét, ugyanis a csíkszeredai Role zenekar megzenésített Ady-verseket és vallásos dalokat kínált „zenei aláfestésként”.

Az idei év első kulturális rendezvénye kettős bemutatkozó volt, a Böjte Csabáé mellett a Fazekas Mártáé is, aki az intézet új vezetőjeként lépett a bukaresti magyar közönség elé. Amint arról lapunkban már beszámoltunk, Bretter Zoltánnak, a kulturális intézet igazgatójának politikai indíttatású visszahívása után az új igazgató kinevezéséig Fazekas művészeti titkárként irányítja az intézményt.

A nemrégiben Európai Polgár díjjal kitüntetett Böjte Csaba *Iránytű a Végtelenhez* című könyve egy trilogia (*Ablak a Végtelenre, Út a Végtelenbe*) harmadik része, amely a tízparancsolatról és annak a mindennapjainkban betöltött szerepéről szól. „Isten azt akarja, hogy az általa teremtett világban mindenki jól érezze magát, amihez utat mutat a

Fazekas Márta és Böjte Csaba a csíkszeredai Role zenekar kíséretében mutatkozott be

A szerző felvétele

Tízparancsolat” – fogalmazott a könyvbemutatón a ferences szerzetes, aki elmondása szerint a létezés öröme próbál rávilágítani könyveiben. „Nemcsak létezni, alkotni is jó. Arra születünk, hogy szeressük azt, amit csinálunk” – magyarázta Böjte Csaba. Hozzátette: a mai embernek minél előbb vissza kellene

adni az alkotás örömét. A szerzetes könyvében a töle megszokott módon, úgy közelíti meg az isteni parancsokat, hogy azokkal mindennapi problémákra ad közérthető választ. Olyan aktuális kérdésekre válaszol, mint: időszerűek-e még a mózesi időkben kőtáblára vésett intelmek? Mit kezdjen a ma embere a szí-

gorú tiltásokkal? „Egyszerű könyveimet elsősorban felnövekvő szép fiataloknak és a hittel ismerkedő, az igazságra szomjas embereknek írom, és az a célom, hogy a titkokat ők is megértsék, a végtelenhez tartó vándorútkra könnyedén magukkal is vigyék” – fogalmazza meg ars poeticáját Böjte Csaba. ◀

Gálaest az Operában

ÚMSZ

► *Va, pensiero!*, azaz *Messze szállj el!* Ez a mottója a Petre Sbârcea karmester nyolcvanadik születésnapjára rendezett operagálának, amelyen a Mester egykori tanítványai, a Kolozsvári Magyar Opera társulata és Kolozsvár zeneszerető közönsége tisztelegnek a művész előtt. Petre Sbârcea a kelet-közép-európai térség zenei életének kiemelkedő egyénisége. Olaszországban, Franciaországban és az Egyesült Államokban is folytatott tanulmányokat. Kiemelkedő művészi tevékenységét olyan magas kitüntetések jelzik, mint a Mascagni-emlékérem (Olaszország), az Életműdíj, a Haza Szolgálatáért Erdemrend Lovagi Fokozata, Kulturális Erdemrend. Kolozsvár és Széchenyi díszpolgára. A január 19-én, csütörtökön 18.30-kor a Kolozsvári Magyar Operában kezdődő gálaesten a népszerű operák mellett ritkán hallott részletek csendülnek fel Ambroise Thomas *Mignon*, Amilcare Ponchielli *Gioconda*, Giuseppe Verdi *A szicíliai vécsernye*, Vincenzo Bellini *A puritánok*, Giacomo Puccini *Edgar*, Richard Wagner *Tannhäuser*, Jules Massenet *Werther* című műveiből. ◀

HIRDETÉS

a 20 éves Gruppen-Hecc® társulat és a *Gaga* bemutatja

XX-ON
S NEVETNI
FOX

20 év politikai kabaré legjava
Régi és új jelenetek, dalok

Írták: Nagy István és Molnár Tibor

Fellépnek:

Nagy István	Henn János
Kárp György	Biluska Annamária
Szélyes Ferenc	Somody Hajnal
Kilyén László	Fodor Piroska

Zenél az Autostop MS
Hang-, fény- és video-technika: Göllner Károly
Producer: Hompot Szilárd

Helyszín: Marosvásárhely, Kultúrpalota
Időpont: kedd este 7 óra
január 17.

Fő támogatók: Kallos, TIPOGRAFIA, PCHOUSE, MALCO GROUP, Deltatherm, Agrodivtrans, NÉPÚJSÁG, Triplast, CSOPY SHOP, MAGYAR AIRRAP, Multiprodimpex, LEVIANT, Petry, MAG, krónika

Klasszikus zene, másként

Sipos M. Zoltán

► Rossini, Puccini, Erkel, Bizet, Donizetti, Poulenc operák részleteinek montázsából kibontakozó szerelem, szerelmi téboly, a férfi nő kapcsolatának zenei felvillantása – mindez jellemzi a Meztlábás Operát. A hagyományos operához szokott közönségnek talán első hallásra érthetetlen, amit a magyarországi Meztlábás Zenészek adtak elő vasárnap este a kolozsvári Mikó Imre Szakkollégium nappalijában, de a zenészek tudták, mit csinálnak. Bodrogi Éva énekművész, Koltai Katalin gitárművész, Bartek Zsolt klarinétművész

és Gyabronka József színes célja azonos: megszerettetni az igényes zenét, a különböző korok nagy slágereit a fiatal nemzedékkel, egyetemistákkal. „Egy magyarországi vendégtanáron keresztül sikerült felvennem a Meztlábás Zenészekkel a kapcsolatot. A vasárnap esti meztlábás opera egy koncertsorozat része volt. Előzőleg novemberben léptek fel még Kolozsváron és a következő fellépésük március 24-ére van beütemezve. Úgy gondolom, roppant fontos a fiatalokkal megismertetni ezt a társulatot, mert egyre kevesebb kolozsvári magyar fiatal vesz részt a kulturális életben, ők

pedig közel hozzák a komolyzenei műfajokat és szerethetően adják elő.” – mondta el lapunknak Zatykó Csenge, a koncertsorozat kolozsvári szervezője. A „meztlábasság” egyaránt utal a közvetlenségre, lazaságra, valamint arra is, hogy a produkció láthatóan kis összegű költségvetésből készül el.

A várt kíváncsiság sem maradt el, a társulat népes közönséget vonzott be az operaházra kicsit sem hasonlító nappaliba. A nem megszokott helyszín még hangulatossabbá tette az eseményt és az amúgy is élvezhető, szórakoztató klasszikus muzsikát. ◀

A Meztlábás Zenészek célja megszerettetni az igényes zenét a fiatal nemzedékkel

A szerző felvétele

Papírforma a glóbuszon

ÜMSZ-összeállítás

A papírforma érvényesült az idei Arany Glóbusz-gálán – a *The Artist* három, az *Utódok* pedig két elismerést kapott a vasárnap éjjel, a Beverly Hillsben megrendezett 69. Arany Glóbusz-díjkiosztó gálán. A legjobb rendező Martin Scorsese, a legjobb drámai színész George Clooney, a legjobb színésznő pedig Meryl Streep lett.

Jól teljesítő Utódok

A Hollywoodi Külföldi Tudósítók Szövetsége által szervezett, az Oscar előszobájának nevezett filmes eseményen az öt díjra jelölt *Utódok* kapta a legjobb filmnek járó elismerést, ám az Alexander Payne rendezte dráma csak két arany földgömböcskét kapott. Az idegen nyelvű filmek versenyében egy iráni film, a *Nader és Simin – Egy elválás története* diadalmasan végzett, maga mögé utasítva Angelina Jolie Magyarországon forgatott *A vér és méz földjén* című produkcióját. Az animációs filmek közül pedig Steven Spielberg *Tintin kalandjai* című filmje lett a befutó. Az *Utódok* című családi dráma második elismerését George Clooney vehette kézhez, mint a legjobb drámai filmszínész. Az alkotás egy családi tragédia utáni helyzetet dolgoz fel, mely életszerűen pró-

A Golden Globe-gála nagy esélyesének számító *The Artist* hozta a papírformát: hat jelöléséből három díjra váltott

bálja bemutatni, hogy a gondokkal terhelt, magára maradt apa (Clooney), hogyan próbál közel kerülni a lányaihoz. George Clooney-t több kategóriában is jelölték, például rendezőként az amerikai politikai életéről szóló, *A hatalom árnyékában* című filmért, a színész azonban csak egy díjjal távozott az idei gáláról.

Néma csillogás

Több elismeréssel is távozott az egy némafilmsztár csillogását és hanyatlását feldolgozó *The artist*

címet viselő belga-francia koprodukció, amely hat jelölésből, háromra váltott díjra. A Michel Hazanavicius által rendezett, némafilmek világát idéző alkotás mellett, hogy megkapta a legjobb vígjátéknak és a legjobb színésznőnek járó elismerést vígjáték kategóriában, a legeredetibb filmzene-díja is az övé.

A legjobb drámai színésznőnek járó Arany Glóbuszt az előjelezéseknél megfelelően Meryl Streepnek ítélték oda, aki az idei gálán való szereplésével minden idők legtöbb Arany Glóbusz-jelö-

lését tudhatja magáénak, összesen 25-öt, amelyből az ideivel együtt 8-at sikerült díjra váltania. Vigjáték kategóriában a legjobb színésznőnek járó aranygömböcskét Michelle Williams kapta.

A gála egyik meglepetésének számított, hogy a legjobb rendezőnek *A leleményes Hugó* rendezőjét, Martin Scorsese-t találták Michael Hazanaviciusszal (*The Artist*), Alexander Payne-nel (*Utódok*) és Woody Allen (*Éjfélkor Párizsban*) szemben – utóbbi a forgatókönyvírók kategóriájában diadalmasan végzett. ◀

Kettős tükröz

Nem merem a bukaresti tüntetőket megemlíteni cikkemben, mert még haragjukban képesek belülről betörni a monitoromat. Nem merek a nemrég zátonyra futott hajóról (*Costa Concordia*) sem írni, mert James Cameron lenyúlja az ötletemet, és leforgatja a *Titanic* új felvonását. A filmbéli mentési jelenetekhez, természetesen, kihívja a SMURD-ot is. Basescu lesz a hajóskapitány, és a mentőcsónakokba legelőször a magyar kisebbségiek fognak beszállni – hogy ne lehessen diskriminálni Cameront. A filmbéli bárka csak azután fog elsüllyedni, hogy kiszerezték belőle a használható alkatrészeket, és eladták vagy az ócskavas-kereskedőnek, vagy csak úgy simán, az ócskán. A Kapitány meg fogja menteni a világot az ökológiai katasztrófától: eladja majd a flotta el nem süllyedt darabjait, de még az elsüllyedtet is – dupla áron. A pénzből új hajókat vásárol, melyekkel új utakra indul – a verespataki ciántavon.

(prier)

Szavazógép

Maszol.ro: igen az etnikai arányosságra

Lapunk internetes olvasóinak többsége szerint az idei választásokon figyelembe kellene venni az etnikai arányosság elvét. A *maszol.ro* szavazógépén feltett legutóbbi kérdésünkre (*Egyetért-e ön azzal, hogy az idei választásokon vegyék figyelembe az etnikai arányosság elvét?*) válaszolók hetven százaléka nyilatkozta azt, hogy a választásokon mindenképp figyelembe kell venni a magyarság arányát. A kérdésre válaszoló internetes olvasóink 20 százaléka azonban úgy véli, hogy nem ezen fog múlni a magyar képviselet, míg tíz százalék szerint nem kell ezt figyelembe venni.

E heti kérdésünk:

Ön szerint milyen következménye lesz hatalom-ellenes tüntetéseknek?

1. Lemond az államfő.
2. Lemond a kormány.
3. Semmi nem történik.

Felhívás

Legyen ön A nap képe!

Meglátta? Megtetszett? Lefotózta? Oszd meg másokkal is, amit látott! Küldje el nekünk a fotót, s legyen az ön *A nap képe*! Ezzel a címmel új rovatot indítunk az *Új Magyar Szó* *maszol.ro* honlapján, ahová az olvasóink által beküldött fotók közül választjuk ki a nap képét. Nevükkel szignózott fotóikat a *napkepe@maszol.ro* e-mail címre várjuk. Ugyanakkor megkérjük olvasóinkat, jelezzék honlapunkkal kapcsolatos észrevételeiket a *vasarhelyi.reka@maszol.ro* e-mail címen.

Péter Árpád

Médiagózi

Az elnök beszéde: bírálat

A külföldön tanuló román diákok díszestéjének harmadik felvonására volt hivatalos nemrégiben Basescu elnök. Az ünnepélyes gálaest azonban elkeseredett szájzúval hagyta ott minden jelen lévő tudósítót, sajtós meg médiaszakember, ugyanis országunk választott vezetője leteremtette a szakma képviselőit. Beszédében arra szólította fel a külföldön tanuló romániai diákokat, hogy (ideiglenesen) elhagyott hazájukról érdeklődve ne adjanak nagy hitelt pátriánk médiaorgánumainak, mert azok, idézem „...szakmai hozzáértés híján nagyon téves képet festenek országunkról. Félreértik, vagy egyáltalán nem értik az idehaza zajló történéseket. Románia nem az az ország, amelyet a sajtója bemutat.” Gondolom, Basescu elnök úr arra

ébredt rá, hogy a sok gyilkosról, eszeveszett sofőrökről, liliomtipróról, besurranó tolvajról, lövöldöző bankrablőról, félrelépő feleségről, oszlopra mászó elmeháborodotról, korrupt polgármesterről, korrupt exminiszterelnökről, exkommunista exelnökről, öngyilkos tinédzserről, hazug politikusokról és bulizó sztárokáról szóló infók nem arra engednek következtetni, hogy márbiza' ez az ország mind erkölcsiében, mind strukturájában velejéig szét van rohadva, és már csak valami 19. században gyökerező hazaszeretet élteti – az is úgy, ahogy... Az tény, hogy a hazai média legtöbbször az igazi bulvárnak is szegényére váló, jellegtelen infókat közöl egyes, már ismert, „mondén” személyekről, de az is tény, hogy bármely botcsinálta médiakutató

azonnal rájön, ezen „kínálatot” szemlélve, hogy a hazai audiovizuális sajtó (főleg tévé) színvonal alatti közleményeit valakinek kell igényeljék – máskéülben nem ilyenek lennének ezek a médiatermékek. Ez azt jelenti, hogy a nagyközönség, még ha nem is olyan, amilyennek a média híradásaiából lehet következtetni (tehát erkölcstelen, korrupt, buta), csak és csakis azokat a híreket fogyasztja, melyek az erkölcstelenségről meg a korrupcióról szólnak, és nem kell széles tájékozottság ahhoz, hogy megértsék ezen híradásokat. Basescu felfogásában tehát az ország kulturális szétesését lefestő hírek nem igazak... Akkor most mit higgyen a szegény, külföldön tanuló román diák? Hogy idehaza mindenki

igaz, nagylelkű, értelmes ember, kivéve azt a néhány milliót, aki nap mint nap égbekiáltó gyilkosságokat, államkasszát veszélyeztető gazdasági bűncselekményeket hajt végre? Szerintem viszont az áll fenn, hogy nem a romániai média hazudik, amikor egy züllött, immorális országról beszél (akár direktben, akár kikövetkeztethetően), hanem Basescu elnök téved a hazai valóságot illetően. Elhiszem azt, hogy javítani szeretne az itthoni állapotokon, de azt nem úgy kell tenni, hogy semmissé nyilvánítja azon közel húszmillió aktív médiafogyasztó izléshányának következményeit – amely következmény maga a hazai média izléstelensége.

Bajban van az MTI?

ÜMSZ

Elképzelhető, hogy nem fogja tudni kifizetni dolgozói bérét a Magyar Távirati Iroda (MTI), mivel éves költségvetésének csaknem felét elvonták – értesült a *Népszabadság*.

A magyarországi napilap szerint a közmédiaok összevonását követően a teljes közszolgálati hírszolgáltatásért szakmailag felelős hírugynökség költségvetését a tavalyi 2,5 milliárd forintról 1,3-re csökkentették. Ez azonban nem elegendő a bérek kifizetésére, hacsak a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap

(MTVA) segítséget nem nyújt. A *Népszabadság* információi szerint az MTI pénzügyének radikális csökkentése mögött a közmédián belüli hatalmi harcok állnak. Böröcz István, az MTVA és Belényesi Csaba, a hírugynökség vezérigazgatója között az újság ügyszó közel álló forrásai szerint nem túl harmonikus a viszony, hónapok óta vitáznak például arról, hogy hová tartozzanak a vidéki és a külföldi tudósítók vagy éppen a megrendelői és hírküldési joggal rendelkező szerkesztők, akiknek a feladatai közé tartozik a közmédiaok hírfolyamának összehangolása. ◀

MÉDIAPARTNEREK

INGYENES APRÓHIRDETÉSI SZELVÉNY

Név:.....
Cím:.....
tel.:.....

A hirdetés szövege (max. 80 szó)

Mi egyszeri alkalommal ingyen közöljük apróhirdetését.
Postacím: 030032, București, Lipsani nr.29-31, O.P. 15, C.P. 40

* A kedvezményt csupán magánszemélyek vehetik igénybe, magáncélú hirdetések közzétételére.

SZERDA
2012. január 18.

A nap filmjei

RTL Klub, 15.20, Hölgyem, Isten áldja

Furcsa bérlőtársat kap Pamela és a kislánya. Elliot színész, akárcsak az egykori Broadway-táncosnő volt élettársa. Van néhány fölöttébb különös szokása, többek között az, hogy éjszaka meztelenül gitározik. Ehhez képest igazán elviselhetőnek tűnik, ahogyan a III. Richárd címszerepével viaskodik. A két ellentétes jellemű ember végül egymásba szeret.

TV2, 22.05 Houdini, a halál mágusa

Mary McGarvie, és kislánya nem mindennapi produkcióval szórakoztatják a szenczióra éhes közönséget: azt állítják, az asszony médium, aki képes a halottakkal kommunikálni. Egy napon a legendás illuzionista, Harry Houdini érkezik a városba, és nagyvonalú ajánlatot tesz: 10 000 dollár úti a markát annak, aki képes pontosan "közvetíteni" elhunyt édesanyja utolsó szavait.

DUNA TV, 22.30 A csendes amerikai

Egy fiatal amerikai orvos, Alden Pyle 1952 őszén a forrongó Vietnamba érkezik. Nagy lelkesedéssel lát neki küldetésének, hogy gazdasági segély-programjával segítse a szabadságáért harcoló vietnami népet. Saigonban találkozik és összebarátkozik a London Times tudósítójával, Thomas Fowlerrel. Rövidesen azonban elbűvöli és valósággal rabul ejti Fowler fiatal vietnami szeretője, Phuong.

KOSSUTH RÁDIÓ

9.40 8 és fél 10.00 Napközben 12.05 A Hely 12.30 Vendég a háznál 12.57 Harangszöveg 13.00 Déli krónika 13.30 Magánhangzó 14.04 Rádiószínház 14.30 Tebenned bíztunk 15.05 Arcvonások 16.05 Középről 18.30 Krónika 19.00 Közéleti ütköző 21.30 A nap történései 23.25 Esti beszélgetés

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában 15.00 Híradó, kommentár 15.20 Magyar zenei lexikon 15.30 Közbeszéd - közéleti talk-show

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

11.00 Hírnegyedóra, Sport, Rádióújság 12.00 Híradás 12.15 Miben segíthetünk? 13.05 Zenei üzenetek 14.00 Délutáni váltás 15.00 Híradás KultúrPresszó, Könyv- és lemeztéka 16.00 Híradás, Sport, Rádióújság 17.00 Híradás 17.15 Gazdasági magazin, Összhang 17.55 A nap hírei röviden

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás 8.00 Hírek 8.10 Hangoló, Meditáció: református műsor 9.50 Hírek, műsorism. 15.00 Slágeróra 16.00 Hírek 16.15 Vendég a Stúdióban 17.00 Nap-óra 17.30 Jazzmagazin 17.55 Hírek, műsorismertető

DUNA TV

7.00 Közbeszéd (ism.)
7.30 Híradó
7.40 Kisváros (sor.) (ism.)
8.30 Híradó
8.40 MacGyver (ism.)
9.30 Híradó
9.35 Térkép (ism.)
10.00 Mad Men - Reklámőrültek (ism.)
11.00 Család-barát
11.50 1 könyv
12.00 Unser Bildschirm
12.30 Srpski Ekran
13.02 Híradó
13.20 Kíváncsgosár
15.15 Munka-Társ (ism.)
15.40 Heuréka! Megtaláltam! (ism.)
16.10 Önök kérték! (ism.)
17.10 Ablak a természetre
17.15 Babel tornya
18.15 Kisváros (sor.)
19.00 Híradó
19.30 Közbeszéd
20.00 Térkép
20.30 MacGyver (sor.)
21.30 Emma (angol sor.)
22.20 Hírek
22.30 A csendes amerikai (am.-német-ausztr. filmdráma, 2002)
0.10 Dunasport
0.15 Fotográfiai (dokumentumf.)
1.50 Térkép (ism.)
2.20 Napok, évek, századok (ism.)
2.45 Atyák mestere

TVR 1

7.00 Reggeli híradó
8.00 Románia, nap mint nap! (live)
10.10 A palota titkai (drámasor.)
11.25 Itéld meg te!
12.20 Ha újra szeretné nézni
12.40 A palota legendái: király (drámasor.)
14.00 Hírek
14.45 Teleshopping
15.30 Hasonszőrűek (ism.)
16.00 Együttélés
17.00 Hírek
17.30 Anyám, a Hókirálynő (orosz filmdráma, 2010, 2. rész)
18.25 A palota legendái: király (drámasor.)
19.45 Sport
20.00 Hírek
21.00 D. House (amerikai sorozat)
21.50 D. House (amerikai sorozat)
22.45 Túl a hírnéven
22.50 Sushi
23.10 Az örület határán (am.-kan. dráma, 2002)
0.55 Psych - Dilis detektívek (amerikai krimisor.)
1.45 Közérdek
2.10 La vie en rose (life-style magazin) (ism.)
3.05 Sport (ism.)

VIASAT 3

9.35 Miami Vice (ismétlés) 10.30 Állítsátok meg Terézanyut! (magyar vígjáték) 12.55 Amerikai mesterszakács 13.50 Monk - Flúgos nyomozó (sorozat) 15.40 CSI: A helyszínelők (ismétlés) 16.35 Nyomtalanul (sorozat) 17.25 Miami Vice (sorozat) 19.25 Gordon Ramsay - A konyha őröge 20.20 (sorozat) 21.15 Két pasi - meg egy kicsi (sorozat) 22.10 Véres játék (am. akciófilm)

m1

6.25 Kárpát Expressz
6.55 Ma Reggel
10.10 Afrika gyöngyszeme (sor.)
11.00 Magyarország, szeretlek!
12.15 Útravaló
12.30 Átjáró
13.01 Híradó délben
13.25 Kárpát Expressz
13.55 Hrvatska kronika
14.25 Ecranul nostru
14.55 Most a Buday!
15.25 Gasztroangyal
16.20 Angyali érintés (am. sor.)
17.10 Veszélyes szerelem (am. sor.)
17.55 MM
18.45 Család csak egy van (auszt. vígj. sor.)
19.30 Maradj talpon!
20.30 Híradó este
21.00 Sport hírek
21.05 Férfi kézilabda Európa-bajnokság 2012 (élő) Magyarország-Spanyolország Élő közvetítés Újvidékről
23.05 Az Este
23.40 KorTárs
0.10 Viszlát, elvtársak!
1.05 Szellem a palackból...
1.35 Sport hírek
1.40 Család csak egy van (auszt. vígj. sor.) (ism.)
2.30 MM (ism.)

TVR 2

7.00 Teleshopping
8.00 Fraiser és a farkasok (amerikai-kanadai sor.)
8.55 Egészségpasztilla
9.10 Mesterségünk: gyilkolni (francia film, 2008) (ism.)
11.00 Vallomások (ism.)
11.55 Bazár
12.25 Biznisz óra
13.15 Késhegyen (ism.)
14.00 Szentek és mesterségek
14.35 Együtt Európában
15.30 Teleshopping
16.00 Fraiser és a farkasok (am.-kan. sor.)
17.00 Vallomások (live) - Iuliana Marcu-al
18.00 Hírek
18.30 Két világ határán (amerikai filmdráma, 2003)
20.25 Biznisz óra
21.10 Késhegyen
22.00 Hírek, időjárásjelentés
23.00 Testvérek
23.35 Mesterlövész (amerikai western, 1997)
1.00 Kihalásra felkészülni! (ism.)
1.10 Adrenalitica (ism.)
1.25 Lovely & Amazing (amerikai filmdráma, 2001) (ism.)

SPORT.RO

7.00 Sport.ro Hírek 10.00 Pontos sportidő 12.00 Sport.ro Hírek 13.00 Sport.ro Hírek 13.30 Pontos sportidő 14.00 Prosport óra 15.00 Sport.ro Hírek 16.30 Pontos sportidő 18.00 Sport.ro Hírek 19.00 Pontos sportidő 19.05 Információk 20.00 Ne kezdj ki Seagalal 21.00 Sport.ro Hírek 22.00 Boxbuster: Top KO 23.00 Sport.ro Hírek 0.10 Wrestling WWE Superstars

m2

6.55 Ma Reggel
10.00 Pann-unikum
10.25 Tudástár
10.50 Nekem ne lenne hazám?
11.05 Válaszd a tudást!
12.00 Magyar válogatott
13.01 Híradó délben
13.19 Sport hírek
13.25 Kárpát Expressz
13.55 Járóféld
14.25 Fazonok
15.10 Egymillió fontos hangjeggy
15.30 Valaki
16.00 Barangolások öt kontinensen
16.25 Múlt-kor
16.50 Szellem a palackból...
17.20 Mindentudás Egyetem 2.0
18.10 English 4U
18.35 Família Kft. (magyar vígjáték sor.)
19.00 Angyali érintés (am. sor.)
19.45 Esti mese
20.15 Veszélyes szerelem (am. sor.)
21.00 Híradó este
21.30 McLeod lányai (auszt. kaland sor.)
22.15 Maradj talpon!
23.05 Stingers (auszt. krimisor.)
23.55 Bűvölet (sor.)
0.45 Az Este
1.15 Viszlát, elvtársak! (dok. sor.)

PRO TV

6.00 Happy Hour - szórakoztató műsor (ism.)
7.00 Pro Tv hírek, Sport, időjárásjelentés
10.00 Tessék parancsolni! - szórakoztató műsor
11.00 Ne vessz csak (amerikai vígjáték sor.) (ism.)
12.00 Fialat és nyugtalan (amerikai sor.)
13.00 Pro Tv hírek, Sport, időjárásjelentés
14.00 Lucky Luke (olasz-amerikai western-vígjáték, 1991)
16.00 Fialat és nyugtalan (amerikai sor.)
17.00 Pro Tv hírek, Sport, időjárásjelentés
17.45 Happy Hour - szórakoztató műsor
19.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
20.30 Nico (amerikai-hongk. akcióf., 1988)
22.30 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
23.00 CSI: Miami helyszínelők (amerikai krimisorozat)
0.00 Nico (amerikai-hongk. akcióf., 1988) (ism.)

ACASĂ

9.30 A lángoló ég alatt (sorozat) 11.00 A csábítás földjén (sorozat) 12.30 Eva Luna (sorozat) 14.30 Esmeralda (sorozat) 15.30 Érzéki ölelések (sorozat) 16.30 Igaz történetek 17.30 Lola (sorozat) 18.30 A lángoló ég alatt (sorozat) 19.30 A csábítás földjén (sorozat) 20.30 Eva Luna (sorozat) 22.00 Éjszakai történetek 22.30 Elátkozott szerelem (sorozat) 23.30 Szerelmekönyvek (sorozat)

RTL KLUB

7.10 Autómánia (ism.)
7.45 Fókusz reggel
Közszolgálati magazin
8.35 Reflektor Reggel Sztármagazin
8.45 Reggeli - Csak csajok
9.25 A szerelem rabjai (argentín sorozat)
10.20 Második esély (amerikai-mexikói-kolumbiái sorozat)
11.20 Top Shop
13.15 Asztro Show
14.15 A szív útjai (török sor.)
15.20 Hölgyem, Isten áldja (am. vígj., 2004)
17.15 Az éden titkai (görög sorozat)
18.20 Sarokba szorítva (amerikai sor.)
19.30 RTL Klub Híradó
20.15 Fókusz
21.20 Barátok közt (magyar sor.)
22.00 ValóVilág (élő) Valóságshow
23.30 Gyilkos elmék (amerikai-kanadai krimisor.)
Utána: RTL-hírek
1.00 Reflektor
0.50 Szégyenfolt (am.-német-francia thriller, 2003)
Sz.: Sir Anthony Hopkins, Nicole Kidman

ANTENA 1

6.00 Híradó, Sport
8.00 Reggeli matiné - Razvan és Dani műsora
10.00 Sajtószemle - Mircea Badea műsora
10.50 Menyasszony a fiamnak - reality show
Mirela Boureanu Vaida műsora
11.30 Fészkes fenevadak (amerikai-angol vígjáték, 1997) (ism.)
13.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
13.50 Menyasszony a fiamnak - reality show
16.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés (live)
17.00 Közvetlen hozzáférés - talk show Simona Gherghe-vel
19.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
20.20 Kikezdesz a szökecskékkel? - verseny show
21.50 Lale (török sorozat)
22.50 Híradó, Sport, időjárásjelentés (live)
23.45 Egy bűnös show - Dan Capatos műsora
1.00 Egy jenki Artúr király udvarában (amerikai vígjáték, 1989)

FILM+

8.05 Televíziós vásárlás
11.15 Tiszta ügy (amerikai thriller) 13.25 Az ausztrál könnyűlovasság (ausztrál háborús filmdráma) 15.35 Egy gyilkosság forgatókönyve (amerikai akcióthriller) 17.35 Tiszta ügy (amerikai thriller) 19.45 Az ördög jobb és bal keze (olasz akció-vígjáték, 1970) 22.00 Tűz a víz alá (amerikai vígjáték, 1996) 23.45 Buliszerviz (amerikai-német vígjáték, 2002)

TV2 TV 2

7.00 Babavilág (ism.)
7.25 Tények Reggel
8.00 Mokka - reggeli magazinműsor
10.15 Stahl konyhája
10.20 Babapercek
10.25 Teleshop
11.55 Komputerképek (am. thriller, 1992)
14.10 Eva Luna (am.-mex. sor.)
15.10 EZO.TV
16.20 Rex felügyelő (osztrák-német-olasz krimisor.)
17.20 La Pola (kol. drámasor.)
18.20 Update Konyha
18.25 Eva Luna (am.-mex. sor.)
19.30 Tények
20.30 Aktív A TV2 magazinja Utána: Skandinávoltó sorsolás
21.30 Jóban Rosszban (magyar sor.)
22.05 Houdini, a halál mágusa (angol-ausztr. rom. dráma, 2007)
Közben: Kenósorsolás
23.55 Doktor House (amerikai sor.)
0.55 Aktív (ism.)
A TV2 magazinja
1.55 Tények Este
2.30 EZO.TV
3.05 Babavilág (magazinműsor) (ism.)

PRIMA TV

7.00 A skorpió megszelídítése (ism.)
8.00 Titkos szerelmek (telenovella)
9.00 Teleshopping
9.30 Szívek találkozása (ism.)
10.00 Autóforum
10.30 A cseresznye a tortán (ism.)
11.30 Teleshopping
12.00 Családban (román sorozat)
12.30 Családban (román sorozat)
13.00 Teleshopping
13.30 Kandikamera
14.00 Teleshopping
14.30 Szívek találkozása (indiai sor.)
15.15 A skorpió megszelídítése
16.00 Titkos szerelmek (telenovella)
17.00 Lököttek (sor.) (ism.)
18.00 Hírek
19.00 Sport
19.30 A cseresznye a tortán
20.30 Elszakítva (Kasmír szívek) (kan.-dél-af.-angol filmdráma, 2007)
22.15 Lököttek (vígjáték sorozat)
23.15 Focus Monden
1.30 Hírek (ism.)
2.30 Darwin-díj - Halni tudni kell! (ism.)

KANAL D

8.45 Pilótafeleségek
10.00 Kedves barátnóm - szórakoztató műsor 12.30 Kanal-D Hírek 13.15 Légy az anyém 14.45 Teleshopping 15.15 Vég nélküli ének (török sorozat) 16.45 Célpontban 18.45 A nap híre 19.00 Kanal-D Hírek 20.00 Akarsz milliót lenni? - verseny show 21.00 Légy a házastársam! 22.30 Cancan TV 0.30 Kanal-D Hírek 1.30 Légy a házastársam (ismétlés)

HÍR TV

7.30 Lapzártá
8.00 Híradó
9.05 Rájátszás (ism.)
10.05 Versus (ism.)
10.30 Globál (ism.)
11.00 Híradó
Friss napi információk
11.30 Zöld övezet (ism.)
A hírTV környezetvédelmi magazinja
12.05 Stopper (ism.)
12.30 GyógyHír (ism.)
Egészségügyi magazin
13.00 Déli híradó
13.35 Hungarorama, Közvetlen ajánlat
14.05 Lapzártá (ism.)
Vitamúsor újságírókkal
14.30 Paletta (ism.)
15.05 Vetítő (ism.)
15.06 A Bálvány (ism.)
16.00 Híradó
Friss napi információk
16.30 Panaszkönyv (ism.)
17.05 Ősök tere (ism.)
17.30 Paletta
18.00 Híradó
18.30 Iskolapélida
19.20 Retrográd
20.00 Híradó
21.05 Rájátszás
22.00 Híradó 21
22.35 Lapzártá (ism.)
23.00 Híradó
Friss napi információk
23.30 Ikon
0.05 Rájátszás (ism.)

DISCOVERY

6.30 Ötödik sebesség
7.00 Amerikai hotrodok - 56-os Chevy sportkocsi
8.00 Autókereskedők - Jaguar E-Type
9.00 Hogyan készült? 10.00 Iparkodjunk - Robbanóanyagok
10.30 Hogyan csinálják? 11.00 Állítólág...
12.00 A mérnök szemével
13.00 Autókereskedők - Porsche 911 Targa
15.00 Hogyan csinálják? Golyóálló mellények, Robotok, Ejtőernyősök

15.30 Hogyan készült? 17.00 Hatalmas hajók - CCGS Amundsen
18.00 A túlélés törvényei - Műhelytitkok
19.00 Autókereskedők - Mazda MX5
21.00 Hogyan készült? 22.00 Bear Grylls: Ha minden kötél szakad - Égő jármű
23.00 Mocsári favágók - Járhataltan utak
0.00 Dühöngő világ - Országúti dühöngős 2
2.00 Chris Ryan bemutatja: Rendőrségi elit alakulatok

ETV

10.00 Szabó Attila: Székelyföld télen 10.30 Kárpát Expressz 16.00 Híradó 16.15 Metszet 16.35 Kárpát Expressz 17.00 Átjáró 17.30 Híradó 17.40 Izzelítő 14.45 Kalendárium 17.55 Könyvajánló 17.57 Életképek 18.00 Néptánc 18.30 Híradó 19.00 Hitélet 20.00 Lakatos Iván: A múltó idők tükré 21.00 Hitélet 21.30 Híradó 22.00 Zene 22.30 Híradó 0.00 A múltó idők tükré (ismétlés)

Január 17., kedd

Az év 3. hete és 17. napja, hátravan 349 nap

Ma az **Antal** és **Antónia** nevéük ünnepe. Az Antal latin eredetű férfinév. A név a római Antonius nemzetségnévből származik, amelynek eredeti jelentése ismeretlen. Az Antónia latin eredetű női név, az Antonius (magyarul Antal) férfinév olasz női párja.

Évforduló

395 – A Római Birodalom kettészakad keleti- és nyugati birodalmakra.
1377 – A pápa visszahelyezi székhelyét Avignonból Rómába.
1912 – Robert Scott kapitány másodikként éri el a Déli-sarkot, a norvég Roald Amundsen egy hónappal megelőzi.
1957 – Bevezetik a lottót Magyarországon.

Vicc

A farkas bekopog a kismalacok háza ajtaján, és ezt mondja:
– Nyissatok ajtót malackáim, én vagyok anyácskátok, és tele a tőgyem friss tejjel!

Mire a malackák:
– Hazudsz farkas! Mi az anyut sörért küldtük!

Recept

Sonkás csirkeleves tésztával

Hozzávalók: 1 fej vörshagyma, fél csirkemell, 5-10 dkg kötözött sonka, 1 evőkanál napraforgóolaj, 4 darab krumpli, 3 dl tojás nélküli orsótészta, 1 púpos evőkanál ételízesítő, 1 teáskanál piros paprika, 1 teáskanál őrölt feketebors, tejföl.

Elkészítés: A hagymát felszeleteljük és enyhén megpirítjuk kevés olajon, meghintjük ételízesítővel, majd felöntjük 1 liter vízzel. Hozzá tesszük a kb. 2 centis darabokra vágott csirkemelcsikokat, hozzáadjuk a piros paprikát és a borsot, hagyjuk főni körülbelül 15 percen át. Felöntjük még fél liter vízzel, beletesszük a kb. 2 cm-es darabokra vágott krumplit és a csikokra vágott sonkát. Mikor megfőtt a krumpli is, beleborítjuk a tésztát, és még 10-15 percen át főzzük. Tálaláskor tejfölt adunk hozzá.

Készült: Magyarországon az Országos Meteorológiai Szolgálatnál

Főként az északabbi tájakon lesz erősen felhős, borult az ég, és ott többfelé várható havazás. Másutt változóan felhős, csapadékmentes időre van kilátás. A csúcshőmérséklet fagypont körül, illetve az alatt alakul.

A következő napok időjárása

Jelleg	Délutáni hőmérséklet	Holnap hajnali hőmérséklet
Arad	2°C	-4°C
Brassó	-5°C	-16°C
Bukarest	0°C	-5°C
Csikszereda	felhős idő hózáporokkal	-16°C
Kolozsvár	borongós idő havazással	-9°C
Marosvásárhely	borongós idő havazással	-12°C
Nagyvárád	napsütés felhőkkel	-8°C
Szatmárnémeti	borongós idő havazással	-9°C
Temesvár	napsütés felhőkkel	-4°C

A vég

Horváth István

Gondolatjel

Visky István rovata

Soha nem késő lemondani az elölteletekről. Elölteleteink biztos támpontok életünkben. Segítenek nekünk eligazodni a világban és hozzásegítenek legnagyobb tévedéseinkhez. A kisgyermek életé azért olyan szép és ártatlan, mert még hiányzik belőlük az elöltelet. Mindent úgy fogadnak el, ahogy van, és ez megkíméli

őket az itélkezés felettébb nehéz és veszélyes kényszerétől. Bármikor lehetsz újra önféledt gyermek, soha nincs túl késő újra kezdeni. Elég ehhez az, hogy engedd el azokat az elölteleteket, amelyek hűsége végigkísérték eddigi életeden. Először furcsán és idegenül fogod érezni magadat a világban, de aztán soha nem akarsz már más lenni.

Horoszkóp

KOS (III. 21.–IV. 20.)

Minden jó csak addig tart, amíg megbecsülik. Erre gondoljon, ha úgy érzi, valamit veszít a jelenlegi helyzetével.

BIKA (IV. 21.–V. 20.)

Jobb, ha ma inkább lakatot tesz a szájára, és fejet hajt, még ha nem is ért egyet. A mai játszmákban csak ön veszíthet.

IKREK (V. 21.–VI. 21.)

Szép és jó munka lehet a mai nap öröme, ami végre a főnökei figyelmét is felkelti. Különösen a nőkre számíthat ezen a téren.

RÁK (VI. 22.–VII. 22.)

Nehéz most összegezzetnie a barátaival és a társával, a családjaival való kapcsolatát. Pedig megegyezésre kellene törekednie, mert így előbb-utóbb vagy egyiket vagy másikat elveszítheti.

OROSZLÁN (VII. 23.–VIII. 23.)

A mai napon jó megoldást találhat pénzügyi nehézségeire. Többletmunkával, vagy jobb beosztással is segíthet anyagi gondjain.

SZŰZ (VIII. 24.–IX. 23.)

Erősnek és egészségesnek érzi magát, de ez nem szabad, hogy meggondolatlanságra csábítsa. Ne hajszolja agyon magát a munkában!

MÉRLEG (IX. 24.–X. 22.)

Az illúziók megtartása most nagyon sok munkájába kerülhet. Az önön múlik, hogy mennyire tartja őket fontosnak, hogy megéri-e ezért annyit küzdeni.

SKORPIÓ (X. 23.–XI. 22.)

A szerencse kegyeltjének érezheti magát, viszont túl nagy felelősséget is róhatnak most önre a csillagai. Az önön múlik, hogy vállalja-e a megmérettetést.

NYILAS (XI. 23.–XII. 21.)

Rengeteget dolgozik, ezért elhanyagolja régi barátait, amiért megnehezíthetnek önre. Nagyobb baj az az úr, ami önben keletkezik a hiányuk folytán.

BAK (XII. 22.–I. 20.)

Szerelem vagy karrier: ilyenformán vetődhet fel önben a kérdés. Talán el kéne olvasnia valamilyen nagy romantikus regényt, hogy válasza találjon.

VÍZÖNTŐ (I. 21.–II. 19.)

Nem követelheti mindig a családjától, hogy akkor is ön mellé álljanak, mikor ön meg nem.

HALAK (II. 20.–III. 20.)

Ha mindenkinek meg akar felelni, az könnyen a saját egészsége rovására mehet. Kedvesen, de egyértelműen magyarázza meg nekik, hogy mennyire számíthatnak öntől.

***	DÍSZES OKIRATTAL RENDELKEZŐ	MINÉL (NÉP.)	AZONBAN	ÉSZAKI SZARVASFAJTA	***	LÁNGRA LOBBAN	BOR-SZŐLŐ	OTT KEZDŐDIK!	CSOMÓBA GÖNGYÖLT ANYAG
ARAB FERFINÉV					MELEG ITAL				
NÖVÉNYI SZÉN-HIDRÁT					AJTÓT TÁR				
LIBANON HATÁRAI			NYAGGAT, NYŰSTÓL					NORTH GÁTAT ÁLLÍTÓ	
ENIKŐ BECÉZVE			AZ EKÉT HÚZZA	LIBEGVE MEGY					
...ÉR; BEFEJZŐDIK				... TAMÁS TALPASAI		EFFÉLE, KÖLTŐIEN			
A FÖLD MELYEBE REJT					EGOISTA				
LEFELE!		CSELÉD TESZI			EGY ANGOLUL				
...VAN; TILTAKOZIK		JELZETT RÉSZI					RENDELŐ!	FÓKAFEJ!	
MONDAT-ELEM				KÉZRE KERIT					

Új magyar szó

Szerkesztőség és kiadó:
Bukarest, 3. kerület, Lipszani u. 29-31 sz., I. emelet.
Telefon/fax: 021/317-8847,
E-mail: office@maszol.ro

Postacím:
Redacția „Új Magyar Szó”
OP 15, CP 40, sector 5, București

Mb. felelős szerkesztő:
Salamon Márton László

Vezető szerkesztő:
Cseke Péter Tamás

Vezető publicista:
Ágoston Hugó

Főmunkatársak:
Ady András, Bíró Béla, Krebsz János, Gyulay Zoltán, Sebestyén Mihály, Székedi Ferenc, Székely Ervin

Szerkesztők:
Moldován Árpád Zsolt (Aktuális)
Bogdán Tibor (Háttér)
Szakács Zsuzsanna (Gazdaság)
Turós-Jakab László (Sport)
Farkas István (Társadalom)
Tofán Koós Imola (Kultúra)
Orosz Anna (Életmód)
Szonda Szabolcs (Szinkép)
Vásárhelyi-Nyemec Réka (maszol.ro)

Olvasszerkesztő:
Osváth Annamária, Toth Réka

Tudósítók:
Antal Erika – 0788-760573 (Marosvásárhely), Sipos M. Zoltán – 0788-715876 (Kolozsvár), Totka László – 0788-715848 (Nagyvárád), Balog-Tamás Erika – 0746-375775 (Székelyudvarhely), Kovács Zsolt – 0721-251429 (Sepsiszentgyörgy), Sike Lajos – 0788-715687 (Szatmárnémeti), Tamás András – 0744-781709 (Nagyenyed)

Grafikus:
Horváth Szekeres István

Tördelőszerkesztők:
Lőrincz Imola, Szabó Ildikó Erzsébet

Kiadja a Scripta Kiadó Rt.

Terjesztési menedzser:
Béres Attila – 0788-318353

Területi megbízottak:
Baricz István – 0788-488739
Keresztes Csaba – 0746-100830 (Gyergyó),
Tósa András – 0788-715481 (Kolozs, Szilágy)

Logtanácsos:
Czédly József

Hirdetési ajánlat a honlapon és a szerkesztőségben. Előfizethető a Román Postánál (katalógusszám: 19302), közvetlenül a szerkesztőség-nél és előfizetés-szervezőinknél. Magánterjesztők forgalmazzák.

Előfizetési díjak:
1 hónapra 15 lej,
3 hónapra 38 lej,
6 hónapra 75 lej,
12 hónapra 148 lej

Nyomda: Garamond (Kolozsvár)

ISSN 1841-5520

Az Új Magyar Szó bármely részének másolásával kapcsolatos minden jog fenntartva. Értesítéseket átvenni csak az Új Magyar Szóra való hivatkozással lehet. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beküldött leveleket rövidítve, illetve szerkesztve közölje.

Lapunk megjelenését támogatja a

MÉDIAPARTNEREK

MOL Liga: román sikerek

Jéghorog

T. J. L.

▶ Bár idegenben játszottak, a romániai együttesek mind nyerni tudtak a magyar-román jéghorogbajnokság, a MOL Liga vasárnapi játéknapiján.

A címvédő HSC Csíkszereda Pesterzsébeten oktatta a házigazda Fradit és a második harmad végén már 7-0-ra vezetett. Nagy Béla tanítványai végül 7-1-re nyertek, góljaikat Moldován Ervin, Szócs Szabolcs, Petres Magor, Albin Podstavek (2), Jozef Hruby és Góga Attila ütötte.

Értékes győzelmet aratott Miskolcon a Corona Fenestela is: a brassói hokisok 5-3-ra verték a Jegesmedvék csapatát. A ritka sportszerű mérkőzésen mindössze 8 büntetőpercet ítélték a játékvezetők, a házigazdánál nem volt kiállítás. A győztesek góljain Varga Milán (3), Casey Bartzen és Peter Barinka osztozott.

A Steaua Rangers a sereghajtó Újpesti TE otthonából vitte el a három pontot (4-1),

Győzelmet aratott a Corona Fenestela is: a brassóiak 5-3-ra verték a Jegesmedvék csapatát. Fotó: MTI

a bukaresti csapatból Adam James Krug (2), Andrej Butocsnov és Alexandru Munteanu volt eredményes.

A házigazda Dab.Docler kiütéses, 10-0-s győzelmet aratott a Sapa Fehérvár AV19 farmcsapata felett.

Az alapszakasz utolsó hat mérkőzését megelőzően már

szinte minden eldőlt. A csíkiak szinte biztosan megnyerik az alapszakaszt hiszen a Sapa Fehérvár és a Steaua Rangers elleni mérkőzéseken egyetlen pontot kell szerezzenek ehhez. Az Acélbikák második helye biztos, csakúgy, mint a Brassó harmadik pozíciója. A

negyedik helyért a JJSE és a Ferencváros maradt versenyben, pénteken kettejük

Rájátszásba jutott a Fehérvár

Bejutott a rájátszásba az osztrák jéghorogligában (EBEL) a Sapa Fehérvár AV19, miután utolsó hazai alapszakasz-mérkőzésén 3-1-re legyőzte vasárnap a sereghajtó szlovén Acroni Jesenicét.

A táblázaton:

1. Csíkszereda	33270	6	164-69	82	
2. Dab.Docler	33270	6	144-67	77	
3. Brassó	34190	15	144-111	59	
4. Misk. JJSE	34170	17	127-99	52	
5. FTC	33160	17	113-125	46	
6. Steaua	33130	20	112-154	41	
7. Fehérvár	34120	22	115-165	35	
8. Újpest	34	30	33-80	209	10

miskolci összecsapásával zárul az alapszakasz. Az FTC ma este ötödször csap össze a Steaua Rangersszel, miután eddig mind a négy alkalommal nyerni tudott. A bukarestiek csak akkor előzhetik meg őket, ha hátralevő két meccsüket megnyerik, a zöld-fehérek pedig nem szereznek pontot a Steaua és a Miskolc ellen. A legvalószínűbb azonban, hogy a legjobb négy közé jutásért Brassó–Steaua Rangers és Miskolc–Ferencváros párosításban játszanak, két győzelemig. ◀

Röviden

Vereség a címvédőtől

Románia férfi vízilabdaválogatottja vereséggel kezdte meg szereplését a hollandiai Eindhovenben zajló 30. Európa-bajnokságon. A B csoport nyitó-mérkőzésén Kovács István tanítványai 10-7-re kikapnak a címvédő horvátoktól. Georgescu 2, Kádár, Radu, Iosep, Busila és Ghiban pedig egy-egy gólt szerzett. A kontinesviadal nyitómérkőzésén Macedonia 16-4-re ütötte ki Törökországot az A csoport keretében. Az olimpiai bajnok magyarok és a világbajnok olaszok találkozója késő este zárta a nap programját.

Remekeltek a nagyváradiak

A férfi-kosárlabdabajnokság 16. fordulójának vasárnap esti zárómérkőzésén a Nagyvárad CSM 108-101-re verte a vendég Nagyszébeni CSU Atlissibot. Peszics 20, Navickas 20, Marics 17, Markovics pedig 16 pontig jutott a győzteseknél, a fiatal Bogdan Tibirna 9 ponttal mutatkozott be új csapatában. A szebeniektől Wisseh emelkedett ki a maga 41 pontjával, míg Crăciun (10p) volt az egyetlen hazai pontszerző. A Temesvár (28 pont) vezet a Nagyvárad (26), a Maros KK (26), az U-Mobitelco BT (25), a Gaz Metan (25), a Bukaresti CSM (24), a Nagyszében (24) és a Ploiești (23) előtt.

Meglepő német vereség

A német válogatott 27-24-re kikapott a csehektől a férfi kézilabda-Európa-bajnokság vasárnap esti nyitó-mérkőzésén, a nisi B csoport másik mérkőzésén a svédek nem bírtak a macedónokkal, 26-26. Az A csoportban, Belgrádban, Szerbia 22-18-ra verte Lengyelországot, Dánia 30-25-re pedig Szlovákiát. A C csoportban szereplő magyar együttes tegnap este kezdte meg Eb-szereplését az orosz válogatott ellen.

LPP: egyelőre nem a külföldi bírónak

Labdarúgás

ÚMSZ

▶ Feszült hangulatban került sor tegnap a hazai labdarúgó-profiliga (LPF) rendkívüli közgyűlésére, amelynek két fő napirendi pontja volt. A 18 élvonalbeli csapat vezetőinek soron kívüli összehívását megelőzően a játékvezetők testületük, a CCA, de nemrég megalakult szakszervezetük szintjén is tiltakoztak azon javaslat ellen, hogy a tavaszi visszavágókon külföldiek fűjjék a sípot. Idegen sípmesterek bevetését kérte hivatalosan is a Steaua, a Dinamo, a Rapid, a FC Vaslui és a Kolozsvári CFR 1907, azaz a 2011-12-es bajnoki cím öt fő várományosa.

A délben megkezdődött közgyűlésen Mircea Sandu, a Román Labdarúgó-szövetség (FRF) elnöke is megjelent, klubvezetések szintjén pedig többek közt Cristian Borcea, a Dinamo ügyvezető elnöke, Vasile Șiman (Sportul Studențesc), Florian Walter (Kolozsvári U), Marius Stan (Galaci Oțelul), Valeriu Argășeală (Steaua), Ioan Taban (Rapid), valamint Mircea Minea, Chiajna község polgármestere képviselt.

Egyformán 12 szavazattal Valeriu Argășeală és Florian Walter került be két évre a FRF ügyvezető bizottságába, jelölt volt még Iuliu Mureșan (CFR 1907), Ioan Taban és Marius Stan.

A külföldi játékvezetők meghívásának tervét egyelőre

re leszavazták, de nyitva maradt egy kiskapu. Szerintem, ha az idei első öt fordulóban nem javul a játékvezetés színvonala, akkor sor kerülhet határokon túli sípmesterek bevetésére, a pluszköltségeket pedig az igénylő csapatok fizetnék.

Dumitru Dragomir bizik abban, hogy a hazai játékvezetők összeszedik magukat, de nem zárja ki teljesen annak lehetőségét, hogy külföldiekhez forduljanak. A LPF-elnök szerint a játékvezetői juttatásokat megfelelően, tehát „csak” 2500 lej jár majd egy vezető bírónak. Amennyiben minden héten delegálják, csinos kis summa, nettó 10 ezer lej ütheti egy játékvezető markát. Dragomir szerint a jelenlegi nehéz gazdasági helyzetben nem korrekt a 8400 lejes penzum, mint ahogy a FRF által folyósított félmillió eurós összeg is túlzott. A megfigyelők juttatásainak kvantuma nem változik, viszont első, második- és harmadfokú rokonok nem lehetnek játékvezetők, mint ahogy a CCA-tagok rokonai sem bírálhatnak.

Iuliu Mureșan pontosított mondván: ha az első öt tavaszi forduló 45 mérkőzésének egytizedén, azaz öt meccsen súlyos játékvezetői tévedések történnek, akkor idegenekhez fordulnak. A kolozsvári klubelnök szerint az is várható volt, hogy a sikeresen „kampányoló” és vette át Cristi Borcea és Marius Stan helyét az ügyvezető bizottságban. ◀

Megszorongatták a Barcát

Labdarúgás

Hírösszefoglaló

▶ Az utolsó negyedórán szerzett gólokkal törté meg a vendég Real Betis ellenállását az FC Barcelona a spanyol labdarúgó-Primera División 18. fordulójának vasárnap esti mérkőzésén. Xavi, Messi (2) és Sanchez góljaival a katalánok végül 4-2-re nyertek. További eredmények: Atlético Madrid–Villarreal 3-0, Osasuna–Racing Santander 0-2, Athletic Bilbao–Levante 3-0, Sporting Gijón–Málaga 2-1. A Real Madrid (46 pont) vezet a Barcelona (41), a Valencia (34) és a Levante (30) előtt.

Az angol Premier League 21. fordulójának vasárnap esti mérkőzésén a Swansea

City 3-2-re verte az Arsenalt. Lapzárta után Wigan Athletic–Manchester City-találkozót rendeztek, ezt megelőzően a 48 pontos utóbbi vezetett a Manchester United (48), a Tottenham Hotspur (46), a Chelsea (40), az Arsenal (36) és a Newcastle United (36) előtt.

„Idegenben” nyerte a vasárnap esti, milánói házirangadót az Internazionale, amely Milito (54. perc) góljával győzte le az AC Milant az olasz Serie A 18. fordulójában. Tegnap este SSC Napoli–Bologna-mérkőzést rendeztek, ezt megelőzően a Juventus (38) vezetett az AC Milan (37), az Udinese (35), a Lazio (33) és az Internazionale (32) előtt.

A forduló egyik hőse Adrian Mutu volt, aki két

gólt lőtt és gólpasszt adott csapata, a Cesena Novara elleni mérkőzésén (3-1). A román csatár 100. és 101. találatát jegyezte Olaszországban. A csizmaországi sajtó a forduló játékosának kiáltotta ki Mutut, aki 7,5-et kapott vasárnapi teljesítményéért. Olyanokat előzött meg, mint Klose (Lazio), Giovinco (Párma), Vucinici (Juventus) és Kjaer (AS Roma), akiket egyformán 7-esel jegyezték.

A francia Ligue 1 20. fordulójának vasárnap esti rangadóján az Olympique Marseille Remy-duplával verte 2-0-ra a bajnoki címvédő OSC Lille-t. A Paris Saint-Germain (43) vezet a Montpellier (40), a Lille (36), a Lyon (36), a Rennes (35) és a Marseille (35) előtt. ◀

Csak Niculescu nyert

Tenisz

T. J. L.

▶ A Melbourne Parkban tegnap megkezdődtek az ausztrál nyílt teniszbajnokság küzdelmei, az év első Grand Slam-tornája. A nyitónap utolsó mérkőzésén a 31. helyen kiemelt Monica Niculescu 5-7, 6-0, 6-3-ra nyert Alize Cornet ellen. A román játékos következő ellenfele is francia, Pauline Parmentier, aki tegnap 6-3, 5-7, 6-3-ra verte az orosz Alla Kudrjavcevát. Amennyiben nyert, Niculescu minden bizonnyal a világszám 1. dán

Caroline Wozniackival találkozik a harmadik körben.

Meglepő vereséget szenvedett Simona Halep, akit a selejtezőkből jött argentin Paula Ormaechea győzött le 6-1, 3-6, 7-5-re. Ma lép pályára a többi négy román főtáblás, Sorana Cârstea, Alexandra Dulgheru, Irina-Camelia Begu és Alexandra Cadanțu, valamint az egyetlen magyar játékos, Arn Gréta.

Hamar elbúcsúzott Victor Hănescu is, akit a német Tobias Kamke győzött le 6-2, 6-1, 6-2-re.

A női címvédő győzelemmel kezdett, a belga Kim Clijsters (11.) 7-5, 6-1-re verte

a selejtezőkből jött portugál Maria Joao Koehler-t.

További érdekesebb eredmények: Bernard Tomic (ausztrál)–Fernando Verdasco (spanyol, 22.) 4-6, 6-7 (3), 6-4, 6-2, 7-5, Philipp Kohlschreiber (német)–Juan Monaco (argentin, 25.) 7-5, 4-6, 6-3, 6-7 (4), 6-0, Roger Federer (svájci, 3.)–Alekszander Kudrjavcev (orosz) 7-5, 6-2, 6-2, Rafael Nadal (spanyol, 2.)–Alex Kusnetsov (amerikai) 6-4, 6-1, 6-1, Grigor Dimitrov (bolgár)–Jeremy Chardy (francia) 4-6, 6-3, 3-6, 6-4, 6-4, Ivo Karlović (horvát)–Jürgen Melzer (osztrák, 31.) 7-6 (3), 7-5, 6-3,

Lukas Lacko (szlovák)–Ivan Ljubicic (horvát, 28.) 3-6, 4-6, 6-3, 6-4, 6-4,

Caroline Wozniacki (dán, 1.)–Anastasia Rodionova (ausztrál) 6-2, 6-1, Victoria Azarenka (fehérorosz, 3.)–Heather Watson (brit) 6-1, 6-0, Na Li (kinai, 5.)–Ksenia Pervak (kazah) 6-3, 6-1, Jelena Jankovic (szerb, 11.)–Laura Robson (brit) 6-2, 6-0, Galina Voszkobojeva (kazah)–Yanina Wickmayer (belga, 28.) 7-5, 6-2, Nyina Bratcsikova (orosz)–Flavia Pennetta (olasz, 19.) 6-3, 1-6, 6-2, Christina McHale (amerikai)–Lucie Safarová (cseh, 24.) 6-2, 6-4. ◀